

Lillehammer University College
Høgskolen i Lillehammer

Forskning og utviklingsarbeid 2004

www.hil.no

informasjonsserien nr. 25/2005
information series no. 25/2005

ISSN 0809-1609

Henvendelser om rapporten: Direkte til det enkelte forskningsmiljøet, Forskningsutvalget eller rektor
Redaksjon: Forskningsutvalget ved Martin Rønningen og Lars Bærøe
og biblioteksleder Sigbjørn Hernes
Layout og sideredigering: Senter for livslang læring ved Jean M. Røhr
Databearbeiding: Biblioteket ved Eva Sandhaugen
Foto: Finn Olsen, Ola Matti Mathisen og Gro Vasbotten
Trykk og innbinding: DMT
Opplag: 1000

Forord

Forskning og utviklingsarbeid er en vesentlig aktivitet for de vitenskapelige ansatte ved Høgskolen i Lillehammer. Idealet om forskningsbasert undervisning er og vil være grunnleggende for høgskolens framtidige utvikling.

Skal forskning og forskningsbasert undervisning fremmes, må forholdene legges til rette. Høgskolen i Lillehammer har som andre høgskoler i Norge gjennomgått store endringer i det nye årtusenet, ikke minst på grunn av gjennomføringen av Kvalitetsreformen. Sjøl om denne er beskrevet som en undervisningsreform, har den påvirket alle forhold ved høgskolene, også forskningen. Reformens første fase sammenfalt med en periode med nedgang i forskningspubliseringen ved Høgskolen i Lillehammer. Dette skapte bekymring, og det ble iverksatt tiltak for å snu denne utviklingen. I dag ser det ut til at vi har lyktes med dette. Aldri tidligere er det utgitt så mange publikasjoner ved Høgskolen i Lillehammer som i 2004. Framgangen er også tydelig om det fokuseres på de mest meritterende publiseringskanalene.

Dette lover godt, og varsler at Høgskolen i Lillehammer fortsatt vil være blant de fremste forskningsproduserende høgskolene i landet. Dette betyr at høgskolen også vil opprettholde og sannsynligvis styrke kompetansen i fagstaben, i form av et høyt antall professorer og førstestillinger.

Høgskolen i Lillehammer arbeider målrettet for å realisere et universitet i Innlandet. Et slikt universitet må hvile på forutsetninger om et høyt faglig nivå,

uttrykt i et antall doktor- og mastergradsstudier. Utviklingen og resultatene på forskningsfeltet, slik de uttrykkes gjennom denne rapporten, viser at Høgskolen i Lillehammer vil bli og må være en viktig faktor i universitetsbyggingen.

I dette arbeidet står nå utvikling av egne doktorgradsstudier som en viktig ambisjon. I 2005 vil arbeidet med dette bli organisert, blant annet gjennom oppretting av forskningssentre for de aktuelle områdene. Dette vil sannsynligvis medføre en ytterligere styrking og fokusering av forskningen ved høgskolen.

Mars, 2005

A handwritten signature in black ink that reads "Gudmund Moren". The signature is written in a cursive, flowing style.

Gudmund Moren, rektor

Innholdsfortegnelse

Del A - Om forskning og utviklingsarbeid 2004

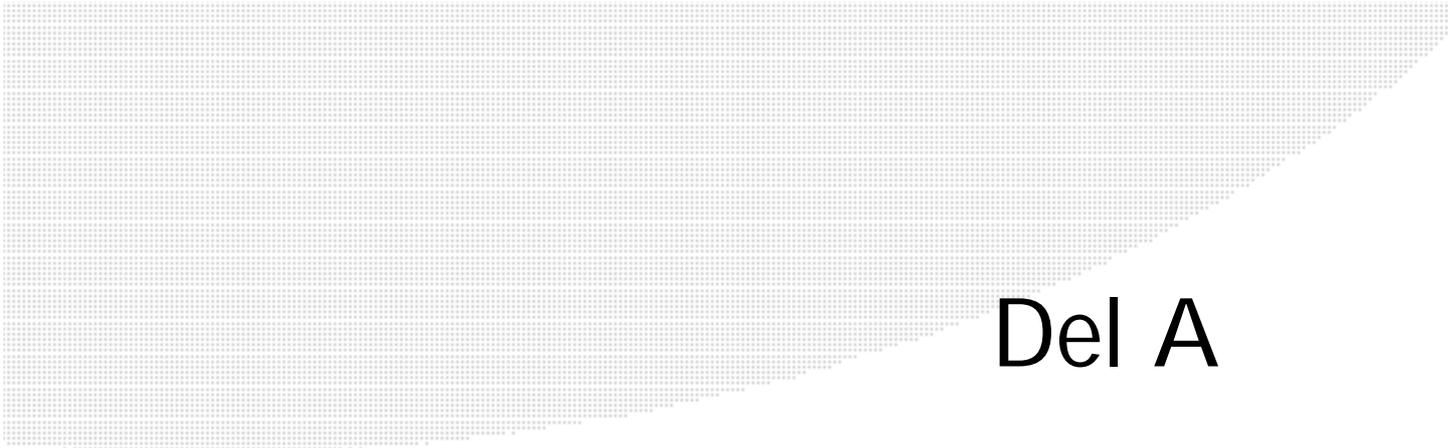
Forskning og utvikling ved Høgskolen i Lillehammer 2004	2
<i>Research and Development at Lillehammer University College 2004</i>	6
Konferanser og andre arrangementer i HiLs regi 2004	7
Forskningsutvalget.....	8

Del B - Presentasjon av FoU-virksomhet ved de respektive enhetene 2004

Helse- og sosialforskning. Avdeling for helse- og sosialfag	10
Pedagogisk forskning. Seksjon for pedagogikk	14
Samtidshistorisk forskning. Seksjon for samfunnsanalyse	18
Plan-, politikk- og regionalforskning. Seksjon for samfunnsanalyse	20
Filosofisk forskning. Seksjon for filosofi	23
Reiselivsforskning. Seksjon for reiselivsutdanning	25
Forskning innen økonomisk-administrative fag Seksjon for økonomisk-administrativ utdanning	28
Forskning innen film, fjernsyn og digitale medier Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap	31
Kunstnerisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskolen	34
Senter for mediepedagogikk	37
Faglig utviklingsarbeid ved Senter for livslang læring	39
Doktorgradsstipendiater ansatt ved HiL 2004	41
Fast ansatte som arbeider med doktorgradsutdanning 2004	47
Avlagte doktorgrader 2004	51

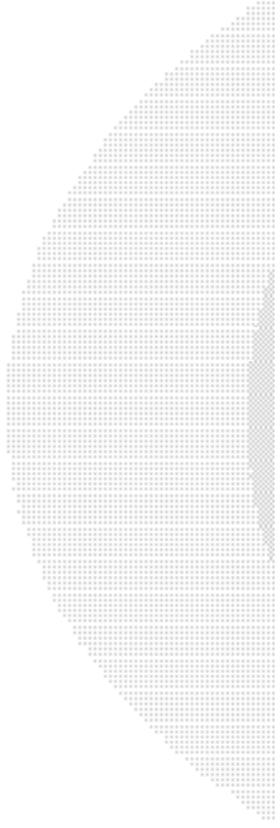
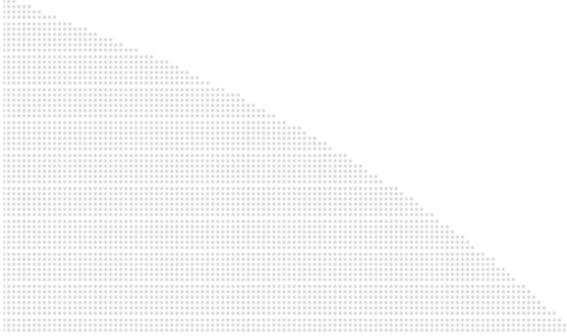
Appendiks

Utvalg av bøker fra HiL-ansatte 2004	53
--	----

Del A

Om forskning og utviklingsarbeid
2004

Forskning og utvikling ved Høgskolen i Lillehammer 2004

Forskningens betydning

Forskning og utviklingsarbeid er en av de sentrale oppgavene som universiteter og høgskoler er pålagt. Pålegget er ikke minst knyttet til idealet om forskningsbasert undervisning innenfor høyere utdanning, som skal sikre studentene tilgang til de beste og mest oppdaterte kunnskapene innenfor de ulike fagområdene. Videre er det enighet om at forskningsbasert kunnskapsproduksjon skal bidra til utvikling av velferdssamfunnet i vid forstand.

I en nyansert diskusjon om den vitenskapelige kunnskapsproduksjonens betydning for samfunnet, er det rom for både grunnforskning og anvendt forskning. Og det må være rom for både naturvitenskapelig, teknologisk, samfunnsvitenskapelig og humanistisk forskning.

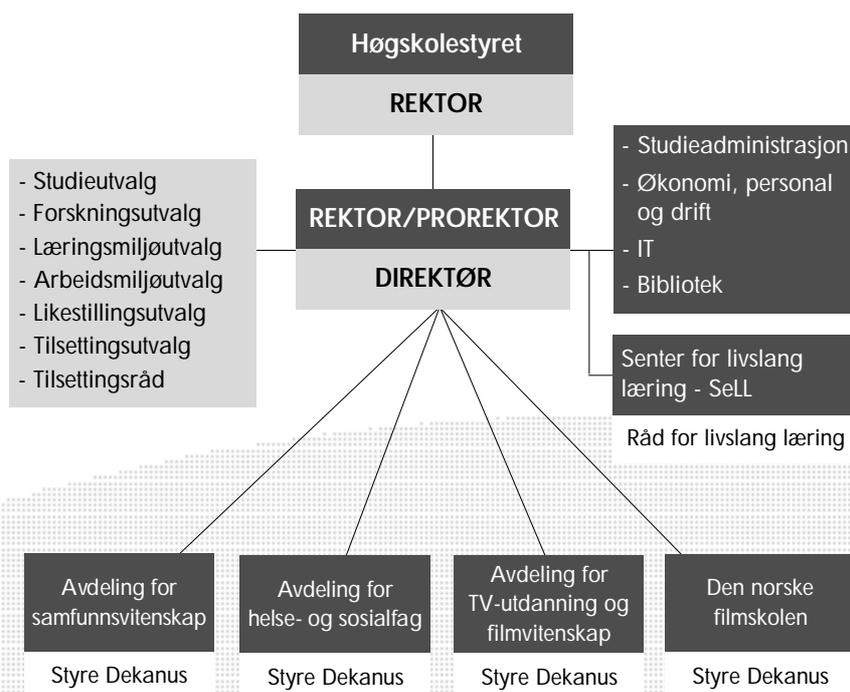
Et tredje argument for forskningens plass ved høgskolen er ambisjonen om etablering av et universitet i innlandet. Universitetsambisjonen forutsetter at de tre høgskolene i Hedmark og Oppland utvikler mastergradsutdanninger og doktorgradsutdanninger. Utdanninger på disse nivåene må vurderes og godkjennes faglig av NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen). Høy formal-

kompetanse utviklet gjennom dokumentert forskning er avgjørende for å få godkjent slike utdanninger.

Høgskolen i Lillehammer (HiL) har i dag tre mastergradsutdanninger, og har i tillegg søkt om godkjenning av flere utdanninger på dette nivået. Dette er mulig fordi høgskolen i lang tid har hatt forskningsmotiverte medarbeidere, og lagt forholdene til rette for at disse har kunnet utføre meritterende forskning.

I 2004 er det igangsatt en prosess for å utvikle tre doktorgradsutdanninger ved høgskolen. HiLs skisser til doktorgradsutdanninger er vurdert av et eksternt organ (NIFU STEP), og vurderingen tilsier at høgskolen har gode forutsetninger for å lykkes. Det betinger fortsatt satsing på forskning av høy kvalitet.

Et siste argument for å satse på forskning ved HiL, er av mer pekuniær karakter. Statens finansieringsystem for universiteter og høgskoler består av en basisbevilgning og en resultatbasert finansieringskomponent. I den siste komponenten inngår blant annet forskningsproduksjon målt i antall publikasjoner i bestemte publikasjonskanaler. For å sikre et best mulig finansieringsgrunnlag må HiL kort og godt hevde seg i denne forskningskonkurransen.

Figur 1 : Organisasjonskart HiL

Organisering

Høgskolen er organisert i fire fagavdelinger, henholdsvis Avdeling for samfunnsvitenskap (ASV), Avdeling for helse- og sosialfag (AHS), Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap (TVF) og Den norske filmskolen (Dnf). Høgskolen har også en etter- og videreutdannings-enhet, Senter for livslang læring (SELL), som organisatorisk er plassert direkte under direktøren. Fjernundervisning står sentralt i arbeidet ved SELL (se figur 1).

Avdelingene ledes av dekaner og avdelingsstyrer. Dekanene er både faglige og administrative ledere ved de respektive avdelingene, og har dermed det overordnede ansvaret for FoU-virksomheten ved sine enheter. Dekanene har FoU-koordinatorer og forskningsutvalg på avdelingsnivå til å bistå arbeidet med å lede, organisere og stimulere forskningsvirksomheten.

Gjennom de siste 4-5 åra har HiL lagt til rette for etablering av forskningsgrupper. Gruppene er et tiltak for å sikre den enkelte forsker et støttende og stimulerende fagmiljø, og skal i tillegg styrke akkvisisjons- evnen, sikre kapasitet til prosjektgjennomføring og ikke minst bidra til kvalitetssikring av forskningsvirksomheten. Forskningsgruppene er angitt nedenfor, og kan kontaktes direkte for nærmere informasjon om virksomheten (se tabell 1).

Senter for mediepedagogikk skiller seg ut fra de andre gruppene fordi det er en senterkonstruksjon som er etablert for en prøveperiode på tre år. Senteret har noe mer omfattende oppgaver enn forskningsgruppene, og er direkte underlagt rektor.

I 2005 starter arbeidet med å etablere tre forskningsentre ved høgskolen. Sentrene vil bli etablert som et ledd i arbeidet med å utvikle doktorgradsutdanninger. De fleste forskningsgruppene er tenkt som byggesteiner i sentrene.

Høgskolen har også et sentralt forskningsutvalg. Forskningsutvalget har fått delegert ansvar for å utvikle forslag til endringer og forbedringer i høgskolens FoU-policy med tilhørende virkemidler. Forskningsutvalget tildeler årlig vikarstipend til et visst antall søkere med FoU-prosjekter av høy kvalitet. Stipendiet gir mottakeren anledning til å forske på heltid i ett semester. I 2004 ble det delt ut 6 vikarstipend av halvt års varighet. Fra 2004 er publiseringstipend etablert som ny støtteordning. Dette er stipend av 2 måneders varighet som gis til

ansatte for å fullføre utgivelse av visse typer publikasjoner.

Forskningsutvalget gir også økonomisk støtte til vitenskapelige ansatte som presenterer papers på internasjonale forskningskonferanser. Tildelingskriteriene sikrer at søkerne deltar aktivt på konferansen. Det ble i 2004 gitt støtte til 16 personer for slik deltakelse på internasjonale konferanser.

Andre virkemidler er tilskudd til deltakelse på doktorgradskurs, tilskudd til språkvask av artikler, tilskudd til utenlandsopphold og tilskudd til akkvisisjonsarbeid. Forskningsutvalget har også etablert insentiver for å styrke publiseringen i internasjonale og nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med fagfellevurdering.

Den årlige FoU-rapporten som du nå holder i hånden, utarbeides av forskningsutvalget. Videre har forskningsutvalget ansvar for de løpende publikasjonsseriene for FoU-arbeider ved HiL: Forskningsrapport- og Arbeidsnotatserien. Rene informasjons- og formidlingsarbeider trykkes i Informasjonsserien. Alle selges gjennom studentsamskipnadens bokhandel Mjøsbok (se annonse i appendiks).

I tillegg til den FoU-kapasitet som HiL besitter, huser Storhove-området Østlandsforskning, Norsk Institutt for Naturforskning og Lillehammer Kunnskapspark. Området utgjør samlet et slagkraftig norsk forskningsmiljø.

Kompetansesituasjonen ved HiL

I landsmålestokk er HiL en liten høgskole, men er sannsynligvis mer enhetlig enn de øvrige statlige høgskolene. Dette skyldes hovedsakelig at HiL er en videreføring av tidligere Oppland Distriktshøgskole uten sammenslåing med andre høgskoler. Sammenliknet med andre statlige høgskoler har HiL relativt høy formalkompetanse (se tabell 2).

Ved utgangen av 2004 hadde HiL 147 personer ansatt i undervisnings- og forskerstillinger, inkludert 14 doktorgradsstipendiater. I tillegg kommer fire personer ansatt som dekaner. Som tabellen indikerer, kuliminerte veksten i antall ansatte omkring tusenårsskiftet med unntak av økningen i antall stipendiater.

I 2004 hadde 57% av de ansatte i undervisnings- og forskerstillinger minst førstestillingskompetanse (førstelektorer, førsteamanuenser og professorer). Denne andelen har vært stabil de siste åra. Andelen ansatte med professorkompetanse ved HiL er derimot stigende, og ligger i dag på 20%. Som tabellen viser, er antall årsverk i professorstillinger betydelig lavere enn antall personer. Det skyldes dels at noen av professorene har II-stilling (20% stilling), og dels at 3 førsteamanuenser oppnådde professorkompetanse i løpet av 2004 og dermed

Tabell 1: Forskningsgruppene

Gruppe/tema	Leder
Regionalforskning	Professor Håvard Teigen
Omstilling i offentlig sektor	Professor Rolf Rønning
Barns og unges oppvekst og sosialisering	Professor Pär Nygren
Forskning om funksjonshemmede	Førsteamanuensis Ole Petter Askheim
Etikk og livssyn	Førsteamanuensis Terje Ødegaard
Senter for mediepedagogikk	Professor Yngve Nordkvelle

Tabell 2: Vitenskapelig ansatte ved HiL 1994-2004

	1994 Ant. ansatte	2000 Ant. ansatte	2003 Ant. ansatte	2004 Ant. ansatte	Årsverk
Totalt	90	141	138	147	126,15
Professor	4	20	26	29 (19,7%)	16,70
Høgskoledosent	4	1	1	1 (0,7%)	1,00
Førsteamanuensis	27	43	29	33 (22,4)	32,80
Førstelektor *			22	21 (14,3%)	17,20
Amanuensis	33	15	10	11 (7,5%)	9,30
Høgskolelektor *	13	41	28	27 (18,4%)	25,90
Høgskolelærer	7	17	14	11 (7,5%)	10,50
Stipendiat	0	3	8	14 (9,5%)	12,75
Antall kvinner	27	39	46	44 (29,9%)	34,90

* I perioden fram til 2003 ble antall førstelektorer og høgskolelektorer rapportert samlet.

ikke er ført med hele årsverk i professorkategorien dette året.

Høgskolen har fortsatt skjev kjønns sammensetning i undervisnings- og forskerstillinger, og skjevheten er særlig stor i førstestillings- og professorkategoriene. I 2004 ble retningslinjene for vikarstipendordningen endret slik at kvinner kan gis bedre rammebetingelser for meritterende forskning. Mye tyder likevel på at det vil ta tid for å endre kjønnsbalansen vesentlig.

Målt ved formalkompetanse hevder HiL seg godt, og har en betydelig høyere andel av ansatte med henholdsvis førstestillings- og professorkompetanse enn hva de statlige høgskolene samlet har. Likevel har HiL vesentlig svakere formalkompetanse enn universitetene og de vitenskapelige høgskolene.

Det økende antallet ansatte med doktorgrad, førstestillings- eller professorkompetanse gjennom det

siste tiåret innebærer en forsterkning av den kompetansemessige infrastrukturen. Dette er en forutsetning for å nå målet om flere mastergradsutdanninger og på sikt en eller flere doktorgradsutdanninger. Slike utdanninger er de faglige byggeklossene som kan realisere universitetsambisjonen i innlandet.

Den norske filmskolen (Dnf) er høgskolens eneste kunstfaglige utdanning. I de første årene etter etableringen ble all oppmerksomhet innrettet på å sikre et godt utdanningsopplegg for landets eneste film-utdanning. Kunstnerisk utviklingsarbeid er imidlertid likestilt med forskning i Lov om universiteter og høgskoler, og nå prioriteres kunstnerisk utviklingsarbeid høyere ved denne avdelingen. En av de ansatte oppnådde professorkompetanse og ytterligere en ansatt avla doktorgrad i 2004. Dnf fikk også sin første kunstneriske stipendiat sist år.

Tabell 3: Kompetansekrav for stillingstyper ved høyere undervisnings- og forskningsinstitusjoner i Norge

Stilling	Kompetansekrav
Professor:	Tilsvarende internasjonal og/eller nasjonal standard innen fagområdet. Vitenskapelig produksjon i omfang tilsvarende to doktorgrader.
Høgskoledosent:	Kvalifikasjoner godt over førsteamanuensis.
Førsteamanuensis:	Doktorgrad eller vitenskapelige produksjon i tilsvarende omfang og kvalitet. På sikt skal alle nytilsatte tilfredsstillende krav om førstestillingskompetanse ved tilsetning (førsteamanuensis eller førstelektor).
Førstelektor:	Samme nivå som førsteamanuensis. Vurderingen foretas imidlertid på et bredere grunnlag, spesielt vektlegges undervisningserfaring og pedagogisk arbeid.
Amanuensis:	Gikk ut som tittel 1.2.95. De som har amanuensiskompetanse fra tidligere beholder tittelen. Erstattet av høgskolelektor.
Høgskolelektor:	Høyere grad eksamen ved universitet eller høgskole samt forskningskvalifikasjoner utover hovedfagsnivå og/eller relevant yrkespraksis.
Høgskolelærer:	Minst 4 års høyere utdanning og relevant yrkespraksis. Kategorien skal brukes i begrenset utstrekning, såsom i praktisk opplæring av studenter.
Øvingslærer:	Som høgskolelærer - hovedsakelig knyttet til praksisrettledning for lærerutdanningen.

FoU-produksjonen ved HiL i 2004

Etter innføring av kvalitetsreformen har statens finansieringssystem for statlige høyskoler bestått av tre komponenter. Den ene komponenten er basisbevilgning, den andre er resultatbasert bevilgning knyttet til studentgjennomstrømning, og den tredje komponenten er resultatbasert forskningsbevilgning. Den resultatbaserte forskningsbevilgningen har så langt ikke vært knyttet til produksjon, men formalkompetanse (antall ansatte i førstestillinger), størrelse på ekstern finansiering og antall studenter. Forskningsbevilgningen vil nå bli endret slik at kriteriet blir antall publikasjoner i vitenskapelige tidsskrifter med fagfelleevaluering og fagbøker utgitt på utvalgte forlag. Følgelig vil det i framtida bli mest interessant å følge utviklingen i publiseringfrekvensen innenfor disse to publikasjonskanalene.

Sjøl om bevilgningssystemet vil premiere akademiske publikasjonskanaler, bør ikke andre kanaler og publikasjonstyper glemmes. Ulike praksisfelt er neppe de mest frekvente lesere av vitenskapelige tidsskrifter eller tunge fagbøker. Følgelig må HiL fortsatt prioritere ulike typer forskningsformidling innrettet på målgrupper utenfor de rent akademiske institusjonene. Utdannings- og forskningsdepartementet har også signalisert at forskningsformidling skal legges til grunn for den resultatbaserte forskningskomponenten i finansieringssystemet. Et utvalg arbeider med forslag til formidlingskanaler som skal medregnes. Med andre ord bør, må og skal høyskolen sørge for at forskningsresultater publiseres både for rent akademiske målgrupper, ulike praksisfelt og allmennheten. Tabell 4 viser HiLs produksjon de fem siste åra.

I perioden 1999 – 2003 var det en jevn nedgang i det totale antallet publikasjoner. Den negative trenden synes definitivt å være brutt. Aldri tidligere i høyskolens historie er det utgitt så mange publikasjoner på et år. Det er økning i nesten alle kategorier publikasjoner. Mest gledelig er økningen i antall artikler i vitenskapelige tidsskrifter med fagfelleevaluering samt økningen i antall fagbøker. Dette er de mest meritterende kanalene, og er dessuten de kanalene skal legges til grunn for den resultat-

baserte forskningskomponenten i statens finansieringssystem. I 2004 var det kun Høyskolen i Agder og Høyskolen i Stavanger (som fikk universitetsstatus fra årsskiftet) som hadde større forskningsproduksjon, og disse to høyskolene er vesentlig større enn HiL.

I tillegg til publikasjonene nevnt i tabellen ovenfor, har ansatte ved høyskolen dokumentert et betydelig omfang av kunstnerisk utviklingsarbeid. Det er ansatte ved Den norske filmskolen og dels ved Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap som arbeider med kunstnerisk virksomhet. Foreløpig opererer ikke Utdannings- og forskningsdepartementet med autoriserte publiseringer for kunstnerisk utviklingsarbeid, men det er bebudet at dette vil komme. HiL har rapportert de kunstneriske utviklingsarbeidene til departementet. De omfatter én doktoravhandling, én musikkkomposisjon, flere arbeider med utvikling av spillefilmmanus og flere fjernsynsproduksjoner.

Høyskolens ledelse er svært godt fornøyd med årets resultat. Det viser at høyskolen har vitenskapelig ansatte med høy kompetanse og med sterk motivasjon for å utøve forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Høyskolen har også i 2004 deltatt i Norges forskningsråds nasjonale forskningsdager. Det lokale arrangementet omfattet aviskronikker, populærvitenskapelige foredrag i Lillehammer bibliotek, og godt besøkte seminarer. I tillegg ble det gjennomført seminar på internett, hvilket var en spennende nyvinning som ble møtt med betydelig interesse. Videre har seksjon for samtidshistorie, som tidligere år, holdt en serie med lokalhistoriske seminar som har samlet mange tilhørere.

Doktorgradsstipendiater

HiL har i løpet av de siste 2-3 årene hatt en relativt sterk økning i antall doktorgradsstipendiater. Ved utgangen av 2004 hadde høyskolen 14 stipendiater. I løpet av 2005 vil antallet stige til 16 stipendiater. Stipendiatene er ansatt ved høyskolen, men gjennomfører doktorgradsutdanningen ved universiteter eller vitenskapelige høyskoler. Den ene av stipendiatene er finansiert av Stipendprogrammet for kunstnerisk

Tabell 4: Vitenskapelige publikasjoner i periode 2000-2004

Type publikasjon	2000	2001	2002	2003	2004
Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter	15	7	7	9	22
Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter	4	9	1	6	16
Faglige bøker/lærebøker	8	10	7	12	21
Kapitler i faglige bøker/lærebøker	17	19	11	9	29
Andre vitenskapelige rapporter utgitt av HiL	40	28	31	26	32
Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor HiL	11	1	4	5	5
Foredrag/paper ved vitenskapelige konferanser	49	52	52	32	60
Totalt	144	126	113	99	185

utviklingsarbeid. Han er tildelt veileder ved Den norske filmskolen, HiL. Høgskolen er tildelt et definert medansvar for stipendiatens utdanningsløp, og HiL har i så måte ansvar for en utdanning på doktorgradsnivå.

Av flere grunner er stipendiatene en svært interessant gruppe for høgskolen. De representerer faglige impulser, de frambringer ny kunnskap, de representerer et rekrutteringspotensial når HiL skal rekruttere nye medarbeidere, og de vil bidra positivt til forskningsproduksjonen. Stipendiatene er mer utførlig omtalt i et senere kapittel.

Kort oversikt over årsrapporten

Videre i del A finner leserne en oversikt over konferanser og arrangementer samt en kort omtale av forskningsutvalget.

I del B presenteres forskningsvirksomheten ved ulike enheter innen høgskolen, inkludert publikasjoner fra 2004. Det er angitt en kontaktperson for hver av enhetene som presenteres. Om noen ønsker mer inngående informasjon om forskningsvirksomheten, kan de ta kontakt med nevnte personer, eller forskningsutvalgets leder (Martin Rønningen, tlf 61 28 83 18, e-post Martin.Ronningen@hil.no) eller sekretær (Lars Bærøe, tlf 61 28 80 61, e-post Lars.Baroe@hil.no). Videre omfatter del B en omtale av doktorgradsstipendiatene og av fast ansatte som arbeider med doktorgradsutdanning.

I appendikset presenteres et utvalg bøker som ansatte har utgitt i 2004, og lesere som ønsker å bestille publikasjoner finner her en adresse for bestilling.

God lesning!
Forskningsutvalget HiL
v/Martin Rønningen leder

Research and Development at Lillehammer University College 2004

Through research and development, Lillehammer University College aims at being a centre of competence for the region, contributing to national research and competing internationally within high competence areas. The work comprises both basic and applied research. International integration pre-requisites an understanding of the interaction between local, national and international changes. The school wants to develop a research culture where competence is developed in the understanding of social changes and academic evolution.

Lillehammer University College is relatively small, representing some 3% of total higher education at such institutions in Norway. The school has its basis in the former Oppland College, with all its activities located north of Lillehammer in the former Radio and TV Centre built for the Winter Olympics '94.

In 2004, the school employed about 250 persons. The academic staff comprised 147 persons, 30% of these were women. Somewhat less than half of the academic staff's working time is devoted to research and development.

Much emphasis is placed on developing competence at the college; through participating in doctorate programmes, increasing the number of publications especially in national and international journals and books, participating in international conferences and in academic debates, increasing the financial support from external sources, etc. All teaching shall be based on research activities.

About 43% of the staff satisfy the requirements as associate professors (doctorate or similar, or higher) and 29 persons were full professors in 2004. Although low compared to the universities, the share is high compared to other colleges and is still increasing. Obviously, Lillehammer University College's long-range efforts towards building up competence are successful.

In 2004 the total number of research publications was high compared to 2003. The number of publications reported was 185, of which 22 articles were published in international journals with referees. Besides having its own value, the research activities contribute in making Lillehammer University College an even better institution for higher education. In addition the research activities increase the level of knowledge and competence in the region where Lillehammer University College is located.

*Committee for Research and Development,
Lillehammer University College
Martin Rønningen*

Konferanser og andre arrangementer i HiLs regi 2004

1. nasjonale konferanse om forskning om funksjonshemmede

"Full deltakelse og likestilling for funksjonshemmede - hva kan forskningen bidra med?", var temaet på den 1. nasjonale konferansen om forskning om funksjonshemmede. Konferansen ble arrangert på Høgskolen i Lillehammer 20.9 og Quality Hotel Hafjell 21.9.2004. På konferansen ble "Norsk nettverk for forskning om funksjonshemming" etablert. En av oppgavene til nettverket er å arrangere nasjonale konferanser hvert annet år. Konferansen samlet ca. 140 deltakere og det ble presentert 40 papers i 12 sesjoner. Paperne ligger tilgjengelig på konferansens hjemmeside.

Konferanse om Digital læringsplattform

Konferansen berørte de fleste områder som skoleeiere, skoleledelse og prosjektledere trenger kunnskap om i forbindelse med at skolen/kommunen skal innføre og ta i bruk en digital læringsplattform. Pedagogiske problemstillinger knyttet til innføring av digital læringsplattform ble også tatt opp. Konferansen fokuserte i hovedsak på grunnutdanningen, da videregående skoler stort sett har valgt og innført en plattform. Konferansen ble arrangert på Gardermoen Radisson SAS Airport Hotell den 17. november og samlet 130 deltakere.

Forskningsutvalget

Mandat 2004

Forskningsutvalget er høgskolestyrets og rektoratets fagorgan for forskningspolitikk og forskningsforvaltning. Utvalget skal

- framlegge utkast til Strategisk plan for FoU-virksomheten ved HiL med underliggende handlingsplaner / ta forskningspolitiske initiativ - og ellers gi råd og anbefalinger om FoU-virksomheten,
- disponere midler som stilles til rådighet for spesielle tiltak/støtteordninger som har som siktemål å styrke forskningsvirksomheten,
- sørge for et effektivt apparat for informasjon om og formidling av høgskolens FoU-produksjon. Herunder ansvar for nettbasert informasjonsformidling og driftsansvar for høgskolens publikasjonsserier. Utvalget skal utgi en årsrapport om FoU-virksomheten og ta initiativ til HiLs arrangement i de årlige "Forskningsdagene".

Sammensetning

- Prorektor (leder utvalget).
- 3 representanter m/vararepresentant i undervisnings- og forskerstilling (kombinert stilling) - 1 fra Avdeling for helse- og sosialfag, 1 fra Avdeling for samfunnsvitenskap og 1 fra Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap/Den norske filmskolen. Den av de to siste enhetene som ikke har hovedrepresentanten, får vararepresentanten.
- 1 representant m/vararepresentant for doktorgradsstipendiatene.
- 1 representant m/vararepresentant for masterstudentene.

Utvalget velger selv nestleder blant de ansatte i undervisnings- og forskerstilling.

Representantene har følgende funksjonsperioder: Studentrepresentanten 1 år, stipendiatrepresentanten 1 år, de øvrige 2 år.

Oppnevning foretas slik: De 3 representantene i undervisnings- og forskerstilling oppnevnes av avdelingsstyrene. Representanten for doktorgradsstipendiatene/midlertidig ansatte i kvalifiseringsløp oppnevnes av stipendiatenes interessegruppe. Studentrepresentanten oppnevnes av styret i Studentforeningen.

Representanter 2004

Vårsemester

Martin Rønningen (leder)
Jan Anders Diesen (nestleder)
Håvard Teigen
Harald Thuen
Hans-Jørgen Wallin Weihe

Høstsemester

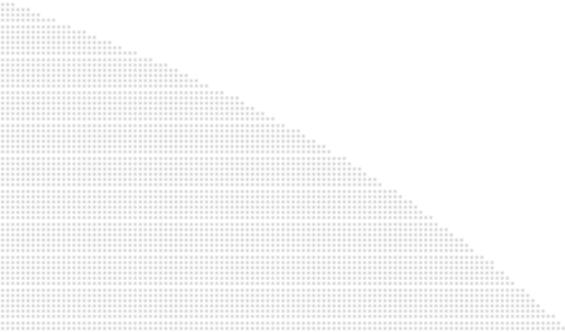
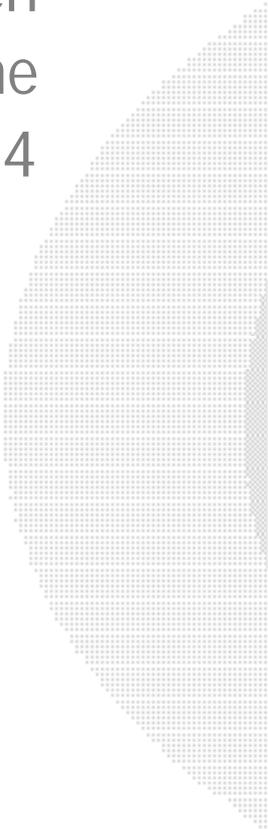
Martin Rønningen (leder)
Roel Puijk (nestleder)
Yngve Nordkvelle
Einar Strumse
Jenny Steinnes (stipendiat)
Hans Anders Hanslien (student)

Sekretær: *Lars Bærøe*

Del B

Presentasjon av FoU-virksomheten
ved de respektive enhetene
2004

Helse- og sosialforskning

Avdeling for helse- og sosialfag

Kontaktperson: *Kjell Ivar Iversen* (dekanus). Tlf. 61 28 83 65. E-post: Kjell-Ivar.Iversen@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

Avdeling for helse- og sosialfag (AHS) har et allsidig sammensatt fagpersonale, og ser det derfor som viktig å operere med en mangefasettert FoU-virksomhet – fra internasjonal og nasjonal publisering i anerkjente fagtidsskrifter, via læreverk til utvikling av pedagogiske verktøy knyttet til praksisorientert undervisning. Profesjonsutdanninger med sterke innslag av kunnskap med forankring i praksisfeltet møter særskilte utfordringer i forsknings- og utviklingsarbeid. Kombinasjonen av forskere og praktikere i miljøet ved avdelinga har gitt grunnlag for utvikling av forskningsbasert undervisning ved at ansatte med ulik kompetanse har arbeidet sammen i utvikling av FoU-prosjekter.

Fra høsten 2004 organiseres og koordineres FoU-virksomheten av en utpekt FoU-koordinator som også møter i avdelingens ledermøte på saker som konkret berører FoU-virksomheten og på saker av felles og helhetlig karakter. FoU-koordinator, FoU-gruppelederne og dekanus utgjør avdelingens FoU-utvalg.

Avdelingen har tre aktive FoU – grupper som dekker temaområdene *Oppvekst og sosialisering*, *Funksjonshemming*, og *Omstilling i offentlig sektor*. FoU-gruppene ledes av personale med professor-eventuelt førsteamanuensiskompetanse og står for en betydelig forskningsaktivitet. Det er også en betydelig virksomhet innenfor profesjons- og utdanningsforskning, trygdeforskning og psykologisk forskning.

FoU-gruppe for det tematiske området "Oppvekst og sosialisering"

HiL har knutepunktfunksjon på området oppvekst og sosialisering, og denne forvaltes av avdeling for helse og sosialfag. Avdelingen har etablert nettverks-samarbeid i det såkalte Oppvekstnettet med andre høyskoler for å forvalte og utvikle denne funksjonen, blant annet gjennom årlige nettverkskonferanser. Området er tverrfaglig profilert og belyser blant annet samfunnsutviklingens, sosialpolitikken, medienes, familiens og hjelpeapparatets rolle i forhold til barns og unges oppvekst og sosialisering. Internt på høyskolen driver FoU-gruppen løpende seminarer hvor ulike eksterne og interne prosjekter innen området blir presentert. FoU-gruppens arbeid er bevisst utformet som en aktiv støtte til gruppe-medlemmenes utarbeidelse av papers til konferanser som for eksempel årlige konferanser i Oppvekstnettet.

FoU-gruppe for det tematiske området "Forskning om funksjonshemmede"

Det har gjennom mange år vært gjort omfattende forskning om funksjonshemmede ved AHS. Siden 1996 har ansatte ved avdelingen kontinuerlig hatt eksternt finansierte forskningsprosjekter fra Norges forskningsråd og Helse og Rehabilitering knyttet til temaet. FoU-gruppa gjennomfører jevnlig møter med presentasjoner og drøftinger av prosjekter, og seminar med eksterne foreleser. Ved siden av slik virksomhet har gruppa i 2004 tatt initiativ til FoU-prosjekter i samarbeid med praksisfeltet og brukerorganisasjoner. Gruppa er blant annet opptatt av forskning om temaene normalisering og empowerment.

FoU-gruppe for det tematiske området "Omstilling i offentlig sektor"

Denne FoU-gruppa består av ansatte fra både Avdeling for helse- og sosialfag, Avdeling for samfunnsvitenskap og Østlandsforskning, men ledes fra AHS. Gruppa er opptatt av så vel offentlig politikk og forvaltning generelt som av sosialpolitikk spesielt. Gruppa er tverrfaglig sammensatt og arbeider på et relativt bredt temaspespekter, bl.a. konsekvenser av omstilling for brukere og ansatte og digital forvaltning. Det legges vekt på at gruppa skal være et forum hvor medlemmene kan legge fram FoU-arbeid de driver med og få kommentarer og tilbakemeldinger for videre arbeid. Flere gruppemedlemmer er kommet langt i arbeidet med doktorgradsavhandlinger, og framlegging av stoff fra disse prioriteres. Gruppa legger vekt på å etablere forpliktende kontakt med offentlig sektor på både statlig og kommunalt nivå. Dette samarbeidet resulterte i at studiet "Omstilling og ledelse" ble gjennomført for Lillehammer og Gausdal kommune.

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

AHS har i 2004 hatt tre stipendiater knyttet til temaene Oppvekst og sosialisering (Anne Reneflot), Profesjonsforskning (Bjarne Øvreid) og Funksjonshemming (Anne-Stine Dolva). Stipendiatene er presentert i eget kapittel i denne forskningsårsmeldingen.

Oversikt over miljøets formalkompetanse

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk*
Professor	5	5,0	2,30
Professor II	1	0,2	0,00
Førstemanuensis	11	11,0	4,95
Amanuensis	1	1,0	0,45
Førstelektor	3	2,6	0,65
Høgskolelektor	11	10,8	2,70
Høgskolelærer	11	11,0	2,75
Stipendiat	3	3,0	1,50**
Totalt	46	44,6	15,3

*FoU-delen av årsverket inkluderer tid til faglig oppdatering

**Stipendiatene tiltrådte 2. halvår 2004

Avdelingen har høy kompetanse på en rekke fagområder. De områdene som har flest fagpersoner på tvers av alle stillingskategorier er sosialt arbeid, pedagogikk, barnevern/sosialpedagogikk og sosiologi. Dekningen er også god innen vernepleie, psykologi, psykiatri, organisasjon/ledelse.

Holder vi oss utelukkende til førstestillingskompetanse finner vi den største faglige tyngden

innen sosiologiske og psykologiske emner. Blant de førstekompetente har sju personer doktorgrad.

Staben vil fra 2005 bli styrket med to professor II-stillinger innen områdene oppvekst og sosialisering og velferdssosiologi.

Eksternt finansierte prosjekter i 2004

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Inkluderende arbeidsliv i statlige virksomheter	LO-stat Oppland	Liv Solheim
Nytter det å klage?	Sosial og helse-direktoratet	Ole Petter Askheim
Evaluerings- og effekter av stimulerings-tilskuddet til brukerstyrt personlig assistanse, BPA	Sosial og helse-direktoratet	Jan Andersen
Underveisevaluering av SAVIS-prosjektet	Hedmark fylkeskommune	Liv Solheim

Publiserte arbeider i 2004

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Dolva, Anne-Stine; Coster, Wendy; Lilja, Margareta. Functional Performance in Children With Down Syndrome. *The American journal of occupational therapy* 2004; 58(6): 621-629.
- Kleiven, Jo; Bjerke, Tore; Kaltenborn, B. P. Factors influencing the social acceptability of large carnivore behaviours. *Biodiversity and Conservation* 2004; 13(9): 1647-1658.
- Nygren, Pär. The prevalence of emotional and behavioural problems in institutionalized childcare clients. *Nordic Journal of Psychiatry* 2004; 58(4): 319-325.
- Weihe, Hans-Jørgen Wallin. Perspectives on social problems / Anna Meeuwisse & Hans Sward (eds.); *Social work - a basic text book / Anna Meeuwisse, Hans Sward & Sune Sunesson*: bokanmeldelser. *European journal of social work* 2004; 7(1): 125-127.

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten referee

- Strumse, Einar. Perceived values of agrarian landscapes in Eastern and Western Norway. *Environmental Engineering and Management Journal* 2004; 3(3): 569-590.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Ohnstad, Bente. Prosessuell rettssikkerhet, internkontroll og kvalitetssikring i helse- og sosialtjenesten. *Kritisk juss* 2004; 30(2): 172-190.
- Ohnstad, Bente. Rettssikkerhet i helse- og sosialtjenesten sett i lys av den rettslige regulering av tjenesteytnerens posisjon som henholdsvis myndighets- og profesjonsutøvere. *Kritisk juss* 2004; 30(2): 118-143.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten referee

- Halså, Astrid. Psykisk syk mor - hva strever syke foreldre med i omsorgen for sine barn? *Skolepsykologi* 2004; 39(3): 3-30.
- Indrebø, Astri Müller; Hageler, Erik. Leder: Barn og unges psykiske helse. *Skolepsykologi* 2004; 39(3): 1.
- Indrebø, Astri Müller. Leder: Barneknunnskap - fra feil-finner til ressurspeider. *Skolepsykologi* 2004; 39(1): 1.
- Indrebø, Astri Müller. PP-konferansen 2004 : PP-tjenesten sterkere inn i skolen - fra et individfokus til faglig kollektivitet. *Skolepsykologi* 2004; 39(7): 39-41.

Kapittel i faglig bok utgitt på forlag

- Askheim, Ole Petter; Hennem, Helga Brun. Brukerstyrt personlig assistanse. I: *Sosiale tjenester : for familier som har barn med funksjonsnedsettelse*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004: 91-99.
- Askheim, Ole Petter; Andersen, Torhild; Eriksen, John. Familier med funksjonshemmede barn i velferds-politikken. I: *Sosiale tjenester : for familier som har barn med funksjonsnedsettelse*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004: 11-22.
- Askheim, Ole Petter; Andersen, Jan; Guldvik, Ingrid. Mye er forskjellig, men inni er vi like : personlig assistanse i Sverige og Norge. I: *Personlig assistans og medborgarskap*. Lund: Studentlitteratur, 2004: 171-198.
- Aubert, Anne-Marie. Den betydningsfulle kroppen. I: *Kommunikasjonsverksted i sosialt arbeid*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2004: 133-167.
- Begg, Ingvild Sigstad. Participation rights in Norway. I: *Having their say : young people's participation : European experiences*. Lyme Regis: Russell House, 2004: 124-137.
- Fauske, Halvor. Gudmund Hernes. Politiker og ideolog med sosiologien som veiviser. I: *Pedagogiske profiler. Norsk utdanningstenkning fra Holberg til Hernes*. Oslo: Abstrakt forlag, 2004: 343-370.
- Gustafson, Erni. Marcus Fabius Quintilian : retorisk lærdom, psykologisk innsikt og pedagogisk visdom. I: *Pedagogikkens mange ansikter : pedagogikkens idéhistorie fra antikken til det postmoderne*. Oslo: Universitetsforlaget, 2004: 51-64.
- Mathiesen, Roger. Socialpedagogik från teori till praxisfält : en inblick i den tyska diskursen om socialpedagogik från 1890-talet fram till Weimartiden. I: *Socialpedagogik och samhällsförståelse : teori och praktik i socialpedagogisk forskning*. Eslöv: Symposion Brutus Östlings bokförlag, 2004.

Vitenskapelig monografi utgitt på forlag

- Leonardsen, Dag. *Japan as a low-crime nation*. Houndmills, Basingstoke: Macmillan, 2004: 227 s.
- Nygren, Pär; Fauske, Halvor. *Ideologisk beredskap: om etikk og verdier i helse- og sosialfag*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004: 307 s
- Rønning, Rolf. *Omsorg som vare? : kampen om omsorgens sjel i norske kommuner*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004: 205 s.

Lærebok utgitt på forlag

- Befring, Anne Kjersti; Ohnstad, Bente. *Jus for hjelpepleiere og omsorgsarbeidere*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2004: 390 s.
- Befring, Anne Kjersti; Ohnstad, Bente. *Jus for jordmødre og sykepleiere*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2004: 448 s.
- Dyb, Evelyn; Solheim, Liv Johanne; Ytrehus, Siri. *Sosialt perspektiv på bolig*. Oslo: Abstrakt, 2004: 192 s.

- Ohnstad, Bente. *Jus for helse- og sosialarbeidere : en innføring i lovgivning, juridisk tenkning og metode*. 3. utg. Bergen: Fagbokforlaget, 2004: 365 s.

Faglig bok utgitt på forlag

- Askheim, Ole Petter; Andersen, Torhild; Eriksen, John. *Sosiale tjenester for familier som har barn med funksjonsnedsettelse*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004: 112 s.
- Nygren, Pär. *Handlingskompetanse : om profesjonelle personer*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004: 386 s.
- Strumse, Einar; Ioan, Carmen Catalina. *Perspective psihologice: estetica si protectia mediului inconjurator*. Iasi, Romania: Editura Ecozone, 2004: 136 s.
- Weihe, Hans-Jørgen Wallin. *Sosialt arbeid : historie og bakgrunn*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2004: 140 s.
- Weihe, Hans-Jørgen Wallin. *Rus : nytelse, lidelse og handling*. Oslo: Abstrakt forlag, 2004: 198 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av HIL

- Aubert, Anne-Marie; Altmann, Liv; Norbye, Inger. *Ferdighetstrening : et eksempel fra undervisningspraksis*. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Arbeidsnotat; 2004:155) 38 s.
- Fauske, Halvor. *Livet etter behandlingsskollektivet*. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Forskningsrapport ; 2004:114) 43 s.
- Solheim, Liv Johanne. "En sjanse til..." : deltakererfaringer fra SAVIS-prosjektet. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Arbeidsnotat; 2004:159) 29 s.
- Solheim, Liv Johanne. *Staten på slankekur - trimming eller utsulting? : omstilling og inkluderende arbeidsliv i statlige virksomheter i Oppland*. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Forskningsrapport; 2004:117) 72 s.
- Watten, Reidulf G. *Personality and cigarette smoking*. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Forskningsrapport; 2004: 112) 11 s.
- Watten, Reidulf G.; Ødegaard, Terje. *Undervisning i etikk : erfaringer, behov og implikasjoner for framtidige undervisningstilbud*. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Forskningsrapport; 2004:113) 32 s.
- Weihe, Hans-Jørgen Wallin. *Sosialt arbeidsverdig grunnlag og historie - noen refleksjoner*. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Arbeidsnotat; 2004:154) 70 s.
- Weihe, Hans-Jørgen Wallin. *Universal values and cultural imperialism*. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Arbeidsnotat; 2004:156) 14 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor HIL

- Mathiesen, Roger. *En skisse av sosialpedagogikkens begrepshistorie*. Linköping: Linköpings universitet, Institutionen för Vård och Välfärd, 2004.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Andersen, Jan. *Organisering av brukerstyrt personlig assistanse : betyr det noe? I. nasjonale konferanse om forskning om funksjonshemmede*. Lillehammer; september 2004.
- Askheim, Ole Petter. *Fra konsensus til konflikt og variasjon? : brukerstyrt personlig assistanse. Velferd og valgfrihet*. Oslo; oktober 2004.
- Askheim, Ole Petter. *Omsorgspolitiske endringer : empowerment på norsk. Fri tid for alle? : profesjonell tilrettelegging for betalt og frivillig hjelp*. Bergen; mars 2004.

- Askheim, Ole Petter. Personal assistance: traits for development and the road forward. I: Rethinking rehabilitation : abstractbook. Oslo: RI World congress, 2004. The 20th world congress of rehabilitation international : rethinking Rehabilitation. Oslo; juni 2004.
- Askheim, Ole Petter. Personlig assistanse : modell-utforming og myndiggjøring. 1. nasjonale konferanse om forskning om funksjonshemmede. Lillehammer; september 2004.
- Bakke, Inger Marie; Aubert, Anne-Marie. Hvordan kan observasjon av relasjonelt samspill bidra til økt profesjonell kompetanse i møte med funksjonshemmede brukere? 1. nasjonale konferanse om forskning om funksjonshemmede. Lillehammer; september 2004.
- Begg, Ingvild Sigstad. Hva skjer med klagesakene vedrørende personlig assistanse? 1. nasjonale konferanse om forskning om funksjonshemmede. Lillehammer; september 2004.
- Dolva, Anne-Stine. Funksjonelle ferdigheter og hjelpebehov hos barn med Downs syndrom. 1. nasjonale konferanse om forskning om funksjonshemmede. Lillehammer; september 2004.
- Halså, Astrid. Psykiske helseplager og foreldreskap : ulike betingelser for mestring. 1. nasjonale konferanse om forskning om funksjonshemmede. Lillehammer; september 2004.
- Kleiven, Jo. Turformer, interesse og deltakelse : motiver og andre påvirkninger av norsk friluftsliv. Sixth Conference on Social and Community Psychology. Trondheim; november 2004.
- Kollstad, Marit. I utakt med brukerne. 1. nasjonale konferanse om forskning om funksjonshemmede. Lillehammer; september 2004.
- Leonardsen, Dag. Empowerment in social work : an individual vs a relational perspective. Social capital - perspectives in social work. Havana; desember 2004.
- Rønning, Rolf. The baby and the bathwater: Improved efficiency, but no care? 17:e Nordiska Kongressen i Gerontologi. Stockholm; mai 2004.
- Rønning, Rolf. Kan omsorg effektiviseres? Velferd og valgfrihet. Oslo; oktober 2004
- Strumse, Einar. Environmental psychology : a holistic approach to people-environment issues. Sixth Conference on Social and Community Psychology. Trondheim; november 2004.
- Strumse, Einar. Perceived values of agrarian landscapes in Eastern and Western Norway. 2nd International Conference on Environmental Engineering and Management (ICEEM/02). Iasi, Romania; september 2004.
- Watten, Reidulf G. Understanding smoking behaviour : personality factors should not be forgotten. Sixth Conference on Social and Community Psychology. Trondheim; november 2004.

Doktoravhandling

- Bruun, Frank Jarle. Identity and social change among elderly men in rural Botswana (Doktoravhandling – Universitetet i Oslo). Oslo: Unipub, 2004

Pedagogisk forskning

Seksjon for pedagogikk

Kontaktperson: *Bjørn Overland*. Tlf: 61 28 80 26 eller 951 85 734. E-post: Bjorn.Overland@hil.no

Presentasjon av FoU-virksomheten

Fagstaben ved pedagogikk består av 9,5 faste stillinger og stipendiatstillinger. 0,65 stilling er knyttet til Senter for mediepedagogikk. Forskningsvirksomheten er i dag særlig sentrert om fem områder:

a) skoleevaluering og skoleutvikling, b) pedagogisk historie, c) mediepedagogikk, d) modernitet, e) spesialpedagogikk, f) transformativ læring og filosofisk pedagogisk forskning og g) student-evaluering.

Forskningsfelt

a) Skoleevaluering og -utvikling

Fire prosjekter står sentralt i virksomheten knyttet til forskningsfeltet skoleevaluering og skoleutvikling, der professor Lars Monsen og førstelektor Bjørn Overland er de sentrale forskerne.

1. Evaluering av IKT-baserte videreutdanningskurs for lærere i norsk og engelsk, finansiert av Høgskolene i Hedmark og Sogn og Fjordane. Prosjektleder: Professor Lars Monsen.
2. Evaluering av forsøk med fritak for eksamen på grunnkurs i videregående opplæring, finansiert av Oppland fylkeskommune. Prosjektleder: Professor Lars Monsen.
3. Utvikling av europeisk masterutdanning i "Citizenship Education" i prosjektet CiCe, finansiert av EU's SOKRATES-program. "Childrens Identity and Citizenship in Europe" er et SOKRATES prosjekt ledet av London Metropolitan University med deltakelse fra 18 land i og utenfor EU. Prosjektet startet i 1998, og i 2002 ble første fase avsluttet. Høsten 2002

startet fase 2 der Lars Monsen deltar i arbeidet med å utvikle en europeisk MA-grad i citizenship education.

4. "Nasjonalt nettverk for skolebasert vurdering", støttet av Utdanningsdirektoratet. Lars Monsen er leder for nettverket og Bjørn Overland er sekretær. Prosjektet har deltakelse fra 11 høgskoler/universitet. I 2004 har Nettverket fortsatt arbeidet med egen nettside for innsamling av materiale om skolebasert vurdering. Det ble gitt støtte til noen kommuner og skoler for å beskrive sin aktivitet på området. Med støtte fra Utdanningsdirektoratet har nettverket utviklet et studium i Skolebasert vurdering som skal bidra til konstruktiv bruk av Skoleporten.no. Sør-Trøndelag, Vestfold og Telemark har deltatt i dette arbeidet. Bjørn Overland har representert Høgskolen i Lillehammer og pedagogikkseksjonen i dette arbeidet. I 2004 har nettverket i samarbeid med andre kompetansenettverk, planlagt en nasjonal konferanse om Nasjonale prøver. I dette arbeidet har Lars Monsen hatt en sentral rolle. Konferansen ble gjennomført i februar 2005 med mer enn 500 deltakere.

Pedagogikkseksjonen har en doktorgradsstipendiat knyttet til temaet skoleevaluering.

b) Pedagogisk historie

Området har i de senere år vært sentrert om professor Harald Thuens arbeider med utdanningshistorie og barndomshistorie:

1. "Utdanning som nasjonsbygging" har vært et samarbeidsprosjekt mellom flere utdannings- og forskningsinstitusjoner. Prosjektet, som er støttet av Norges forskningsråd, er en studie av

- utdanningens rolle i nasjonsbyggingen av Norge fra 1840-årene fram til i dag. Utviklingen følges gjennom ulike epoker, kunnskapsregimer, i norsk historie. Harald Thuen har særlig arbeidet med embetsmannsstatens utdanningspolitikk på 1800-tallet. Prosjektet dokumenteres blant annet gjennom en større antologi, som ble utgitt i 2004.
2. På oppdrag fra Barne- og sosialdepartementet har Harald Thuen deltatt i et ekspertutvalg på 4 personer, med Professor Edvard Befring som leder. Utvalgets mandat har vært å arbeide med en nasjonal kartlegging av omsorgssvikt og overgrep i barnevernsinstitusjoner i perioden 1945 – 1980. NOU-utredningen (2004: 23) ble utgitt 1. november 2004.

c) Mediepedagogikk

Pedagogikkseksjonen har tre ansatte som har deler av sin stilling knyttet til Senter for mediepedagogikk: professor Yngve Nordkvelle, førsteamanuensis Yvonne Fritze og stipendiat Geir Haugsbakk. Senter for mediepedagogikk er etablert som et treårig prøveprosjekt som løper ut 2005. Et hovedmål er å øke forskningsinnsatsen knyttet til medier, teknologi og undervisning. Senteret er nært knyttet til forskningsfeltet mediepedagogikk ved pedagogikkseksjonen.

Fritzes doktorgradsarbeid om "kommunikasjon i mediebasert undervisning" er et sentralt forskningsarbeid innenfor forskningsfeltet mediepedagogikk. Det samme gjelder Haugsbakks pågående doktorgradsarbeid på temaet "retorikk, teknologi og læring". I tillegg vil en ny stipendiat bli tilsatt i 2005, som skal arbeide med temaet "pedagogisk evaluering av fleksibel undervisning".

Senteret er nærmere presentert i et annet kapittel i denne årsmeldingen.

d) Modernitet

Miljøets forskning innen modernitet/postmodernitet og pedagogikk er utviklet i forlengelsen av arbeidet med mellomfaget "pedagogikk og det moderne samfunn", som har vært et undervisningstilbud ved seksjonen siden 1990. Førsteamanuensis Stephen Dobson og professor Øivind Haaland har i fellesskap utviklet forskjellige prosjekter innenfor rammen av modernitet/postmodernitet og pedagogikk, som er nedfelt i flere forskningsrapporter i HiLs skriftserie, artikler og bokutgivelser. Siden høsten 2000 har Dobson og Haaland arbeidet med prosjektet "Gambling – the self at risk." Prosjektet ble avsluttet i 2004.

Øivind Haaland arbeider med prosjektet "Pedagogikk - tradisjon, transformasjon og performativ læring." Prosjektet er knyttet til arbeidet i seksjonens "Forum for transformativ læring" som flere forskere fra pedagogikkmiljøet er engasjert i.

Prosjekt startet våren 2004 og er beregnet avsluttet våren 2006. Haaland arbeider med flere publikasjoner: Artikkelen "Pedagogikk - fra tradisjon til transformasjon" er sendt til vurdering i Nordisk pedagogikk. Videre er artikkelen "Svalen og lommetyven - pedagogikken og kvalitetsreformen" sendt til vurdering i Norsk pedagogisk tidsskrift. I tillegg har Haaland ferdigstilt et bokmanus med tittelen "Oskar Braatens plass - et sted mellom to permer", som er sendt til forlag for eventuell publisering. Boka er en slags postmoderne heimstads-lære - en beskrivelse av et sted i forvandling.

Stephen Dobson har arbeidet med et prosjekt om ungdom og nihilisme. Prosjektet ble avsluttet i 2004. Publikasjon kommer i Young, Journal of Scandinavian Youth Studies med tittelen "Courting Risk - the Attempt to Understand Youth Cultures."

e) Spesialpedagogikk

Innen det spesialpedagogiske feltet arbeider førsteamanuensis Egil Støfring særlig med spørsmål knyttet til kritisk perspektiv på spesialpedagogikk og refortolkning av fagets kunnskapsgrunnlag. Han holder for tiden på med sammenlignende studier av spesialpedagogikk i Sør-Afrika og Norge, mellom annet ved dekonstruksjon og diskursanalyse. Videre er hans forskningsvirksomhet også knyttet til konsekvenser av bruk av informasjonsteknologi i utvikling av demokrati og medborgerskap, særlig til spørsmål vedrørende hemmende og fremmende effekter i forhold til funksjonshemming.

Seksjonen har en doktorgradsstipendiat som arbeider innenfor temaet spesialpedagogikk.

f) Transformativ læring og filosofisk pedagogisk forskning

Professor Trond Gansmo Jakobsen er en av de ansvarlige for Forum i Transformativ Læring, et tverrfaglig forskningsprogram utviklet ved pedagogikkseksjonen og med kontakt til OISE, University of Toronto, Canada. Han skriver nå en bok i Økofilosofi og Transformativ Læring med hovedvekt på en vitenskapsteoretisk analyse av evolusjonsteoriens betydning for økologi og de implikasjoner dette har for Transformativ Læring og en økoetik (delfinansiert gjennom stipend fra Norsk faglitterært fond). Boka er planlagt utgitt i 2005. Gansmo Jakobsen deltar i utviklingen av Europeisk Master i "Citizenship" (EUs Erasmusprogram), et samarbeidsprosjekt som involverer flere universiteter i Europa. Hans forskning er også knyttet til området vitenskapsfilosofi spesielt med interesse for realisme, konstruktivism og pluralismedebatten. Dessuten er det interesse for å se på sammenhengen mellom biologiens filosofi/evolusjonsteorien og dens betydning for psykologi, samfunnsvitenskap og pedagogikk.

g) Studentevaluering

Førsteamanuensis Stephen Dobson er i gang med et PhD- prosjekt knyttet til temaet Studentevaluering. Arbeidet har tittelen "The Accomplishment of Masterness. An investigation of the Master Viva in Norwegian Higher Education."

Oversikt over miljøets formalkompetanse

Stillingskategorori	Antall personer	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	5	5,0	2,25
Førsteamanuensis	4	3,5	1,58
Førstelektor	1	1,0	0,25
Sum	10	9,5	4,08

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

Pedagogikkseksjonen har hatt 3 doktorgradsstipendiater i 2004:

- Jenny Steinnes som arbeider med tema innen skoleevaluering og dekonstruksjon.
- Rune Hausstätter som arbeider med temaet "ulikhetens utfordring: om spesialpedagogikkens framtid". I dette arbeidet belyses spesialpedagogikken som praksis, vitenskap og ideologisk verktøy, og fokuserer på utfordringer fagfeltet står overfor med tanke på de store samfunnsforandringene som skjer innenfor bl.a. skoleverket.
- Geir Haugsbakks prosjekt er knyttet til temaet "retorikk, teknologi og læring".

Stipendiatene er nærmere omtalt i eget kapittel i denne årsmeldingen.

Publiserte arbeider i 2004

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Hausstätter, Rune Sarromaa. An alternative framework for conceptualising and analysing special educational research. *European journal of special needs education* 2004; 19(3):367-374.
- Nordkvelle, Yngve Troye. Technology and didactics: historical mediations of a relation. *Journal of Curriculum Studies* 2004; 36(4): 427-444.
- Steinnes, Jenny Elise. Transformative education in a poststructuralist perspective. *Journal of transformative education* 2004; 2(4): 261-275.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Dobson, Stephen. Konvolut O : the dialectical image of gambling and prostitution. *Sosiologisk årbok* 2004; (1): 99-116.
- Fritze, Yvonne; Haugsbakk, Geir; Nordkvelle, Yngve Troye. Tema: Mediepedagogikk. *Norsk medietidsskrift* 2004; 11(3): 206-214.
- Kaland, Nils. STORM - stopp og reflekter-modellen : en kognitiv variant av "sosiale historier" for personer med en autismspektertilstand (ASD): noen foreløpige erfaringer. *Spesialpedagogikk* 2004; 69(6): 20-27.
- Nordkvelle, Yngve Troye. Pedagogisk eurosentrisme - eller eurosentrismens pedagogikk? *Norsk pedagogisk tidsskrift* 2004; 88(2/3): 157-172.
- Nyhus, Lene; Nordkvelle, Yngve Troye. Tre bøker om evaluering. *Sosiologi i dag* 2004; 34(4): 85-90.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten referee

- Monsen, Lars. Utfordringer og dilemmaer i evalueringen av Reform 97. *Norsk pedagogisk tidsskrift* 2004; 88(4): 281-296.

Kapittel i faglig bok utgitt på forlag

- Dobson, Stephen. Friedrich Nietzsche : læreren er død : et pedagogisk korstog. I: *Pedagogikkens mange ansikter : pedagogikkens idéhistorie fra antikken til det postmoderne*. Oslo: Universitetsforlaget, 2004: 336-349.
- Haaland, Øivind. Walter Benjamin : pedagogikkens ukjente profil. I: *Pedagogikkens mange ansikter : pedagogikkens idéhistorie fra antikken til det postmoderne*. Oslo: Universitetsforlaget, 2004: 482-498.
- Monsen, Lars; Haug, Peder. Evaluering som styringsverktøy. I: *Pedagogikk og politikk : festskrift til Alfred Oftedal Telhaug i anledning 70-årsdagen 25. september 2004*. Oslo: Cappelen, 2004: 175-193.
- Nordkvelle, Yngve Troye; Fritze, Yvonne. Den digitale samtalen - utfordringer og dilemmaer. I: *Samtalen i skolen*. Oslo: Damm, 2004: 259-280.
- Overland, Bjørn. Den kritiske samtalen - en utfordring for kollegiet. I: *Samtalen i skolen*. Oslo: Damm, 2004: 191-208.
- Steinnes, Jenny Elise. Jacques Derrida : er det mulig å være pedagog? I: *Pedagogikkens mange ansikter : pedagogikkens idéhistorie fra antikken til det postmoderne*. Oslo: Universitetsforlaget, 2004: 669-683.
- Steinnes, Jenny Elise. Rudolf Steiner : pedagogikk som kunstnerisk praksis. I: *Pedagogikkens mange ansikter : pedagogikkens idéhistorie fra antikken til det postmoderne*. Oslo: Universitetsforlaget, 2004: 392-406.
- Thuen, Harald. Hartvig Nissen : "Den politiske Pædagogik". I: *Pedagogiske profiler : norsk utdanningstenkning fra Holberg til Hernes*. Oslo: Abstrakt forlag, 2004: 65-80.

Vitenskapelig monografi utgitt på forlag

- Dobson, Stephen. *Cultures of exile and the experience of refugeeness*. Bern: Peter Lang, 2004: 347 s.

Faglig bok utgitt på forlag

- Arneberg, Per; Kjærre, Jan Harald; Overland, Bjørn. *Samtalen i skolen*. Oslo: Damm, 2004: 342 s.
- Kaland, Nils. *Aspergers syndrom ? Historier från vardagslivet*. Stockholm: Psykologiförlaget, 2004.

- Thuen, Harald; Vaage, Sveinung. Pedagogiske profiler : norsk utdanningstenkning fra Holberg til Hernes. Oslo: Abstrakt forlag, 2004: 382 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av Hil

- Grepperud, Gunnar; Haugsbakk, Geir. Ikke helt som planlagt? : nettbaserte aktiviteter i teori og praksis. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Forskningsrapport; 2004:118) 80 s.
- Levsen, Dirk. Hermann Nohl, Eduard Spranger og Erich Weniger under det 3. Rike, eller Den åndsvitenskapelige pedagogikkens problematiske historie fra 1933 til 1945. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Forskningsrapport; 2004:119.) 12 s.
- Nordkvelle, Yngve Troye; Svoen, Brit; Nordgreen, Ragnar. Kulturbasert næringsutvikling og Høgskolen i Lillehammer : nHS 2005-2006. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Informasjonsserien; 2004:24) 29 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor Hil

- Befring, Edvard; Thuen, Harald. Barnehjem og spesialskoler under lupen : nasjonal kartlegging av omsorgssvikt og overgrep i barnevernsinstitusjoner 1945-1980 : utredning fra et utvalg oppnevnt av Barne- og familiedepartementet 19. desember 2003 : avgitt 1. november 2004. Norges offentlige utredninger, 23. Oslo: Statens forvaltningstjeneste, 2004: 220 s.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Bjørgen, Anne Mette; Nordkvelle, Yngve Troye; Nyhus, Lene. Evaluation of on-line education : the role of self-evaluation for a "learning organization". The positioning of education in contemporary knowledge society : NERA's 32nd congress. Reykjavik; mars 2004.
- Bjørgen, Anne Mette; Nordkvelle, Yngve Troye. Self-evaluation and organizational learning using learning management systems. I: Book of abstracts : Online EDUCABerlin : 10th international conference on technology supported learning and training, December 1-3, 2004. 2004. Online EDUCABerlin : 10th international conference on technology supported learning and training. Berlin; desember 2004.
- Dobson, Stephen. Urban pedagogy : the forgotten field. Difference and representation, London, Institute of Education. London; desember 2004.
- Fritze, Yvonne. Themes and contributions : differences in how systems reproduce communication in tutoring face-to-face and on-line. The positioning of education in contemporary knowledge society : NERA's 32nd congress. Reykjavik; mars 2004.
- Haugsbakk, Geir. The ideas of "Learning management systems". The positioning of education in contemporary knowledge society : NERA's 32nd congress. Reykjavik; mars 2004.
- Haugsbakk, Geir; Nordkvelle, Yngve Troye. The rhetoric of ICT and the new language of learning : a critical analysis of the use of ICT in the curricular field. European Conference on Educational Research. Rhetymnon; september 2004.
- Hausstätter, Rune Sarromaa. "Born to be a Teacher" - or the Danger of "Pedagogism"? Student's Stories about why they Choose to become Teachers in Special Education. European Conference on Educational Research. Kreta; september 2004.
- Hausstätter, Rune Sarromaa. Towards a chaos pedagogy. The positioning of education in contemporary knowledge society : NERA's 32nd congress. Reykjavik; mars 2004. 2004-03-13.

- Haaland, Øivind. The concept of experience : a transformation in "The politics of educational method". 2. 588-594. Toronto: Transformative Learning Centre, University of Toronto, 2004. Lifelong citizenship learning, participatory democracy and social change: Local and global perspectives conference. Toronto; oktober 2003.
- Jakobsen, Trond Gansmo. Transformative learning, deep ecology and moral holism. 2. 474-479. Toronto: Transformative Learning Centre, University of Toronto, 2004. Lifelong citizenship learning, participatory democracy and social change: Local and global perspectives conference. Toronto; oktober 2003.
- Monsen, Lars. Can schools educate for a democratic society? : the struggle for a participative democracy in Norwegian schools. 1. 61-66. Toronto: Transformative Learning Centre, University of Toronto, 2004. Lifelong citizenship learning, participatory democracy and social change: Local and global perspectives conference. Toronto; oktober 2003.
- Monsen, Lars. Cooperative learning in upper secondary school : an experience in transforming curriculum demands to the classroom level. The Experience of Citizenship: 6th European Conference of the Childrens Identity and Citizenship in Europe Thematic Network. Krakow; mai 2004.
- Monsen, Lars. School-based evaluation in Norway : is it still possible to involve teachers and pupils in it? European Evaluation Society Sixth Conference. Berlin; september/oktober 2004.
- Monsen, Lars. Work group: 2 "Defining and promoting cooperation in the archipelago for meaningful collaboration in research" Thematic Network: Ci Ce. Human Plus 2004, First Conference of the Archipelago of Humanistic Thematic Networks, "The role of the humanistic arts and sciences in European society, education and research". Brussel; november 2004.
- Nordkvelle, Yngve Troye. Etikk og lærerens pedagogiske bruk av IKT. Innsikt & Utsikt 2004 -en konferanse om lærere, kompetanse og IKT. Kristiansand; juni 2004.
- Nordkvelle, Yngve Troye. IKT, læring og etiske dilemmaer. Utdanningstorget. Oslo; februar 2004
- Nordkvelle, Yngve Troye. Førsteårsstudenten i pedagogikk. Den 15. Nettverks-konferansen for universitets- og høgskolepedagogikk. Gjøvik; oktober 2004.
- Nordkvelle, Yngve Troye. Pedagogy and education in a context of globalization : a historical reconstruction of eurocentrism in pedagogy. 9th Biennial Conference, International Network of Philosophers of Education. Madrid; august 2004.
- Steinnes, Jenny Elise. Education ; protagonist- and/or antagonist in "contemporary knowledge society". I: The positioning of education in contemporary knowledge society : abstracts. 113. NFPF, 2004. The positioning of education in contemporary knowledge society : NERA's 32nd congress. Reykjavik; mars 2004.
- Steinnes, Jenny Elise. From Improvement to Transformation. An Attempt to think the Institutionalization of Education Anew. ECER 2004 : European Conference on Educational Research. Kreta; september 2004.
- Steinnes, Jenny Elise. Transformative teaching in a poststructuralist perspective. 2. 603-607. Toronto: Transformative Learning Centre, University of Toronto, 2004. Lifelong citizenship learning, participatory democracy and social change: Local and global perspectives conference. Toronto; oktober 2003.
- Støfring, Egil. Tracing Inclusion in Education. European Conference on Educational Research. Kreta; september 2004.

Samtidshistorisk forskning

Seksjon for samfunnsanalyse

Kontaktperson: Øyvind Tønnesson. Tlf. 61 28 83 06. E-post: Oyvind.Tonnesson@hil.no

Det historiefaglige miljøet ved HiLhar en høy forskningskompetanse som er bygget opp gjennom 30 år. I denne perioden har historikerne i miljøet drevet forskning innen norsk 1800-tallshistorie, arbeidslivshistorie og annen sosialhistorie, historien om 2. verdenskrig, den europeiske integrasjonsprosessen og annen internasjonal politisk historie, norsk lokalhistorie, samt historiefagets metode og vitenskapsfilosofi. De enkelte forskningsprosjekter blir dels gjennomført som fri forskning finansiert av høgskolen selv gjennom forskningstiden knyttet til de enkeltes stillinger, dels som oppdrag med hel eller delvis ekstern finansiering. I noen tilfeller organiseres oppdragsvirksomheten slik at ansatte har permisjon fra sin stilling ved høgskolen, og mottar lønn fra ekstern oppdragsgiver. Historieforskningen er i høy grad initiert, ledet og gjennomført av den enkelte.

Av de høyst ulike prosjekter som HiLs historikere er involvert i eller har fullført de senere årene, må nevnes AUFs historie, historien til Jernverksklubben i Mo i Rana, Norsk sjømannsforbunds historie, lokalhistorie for Lillehammer og Fåberg, historien om tyske hemmelige tjenesters virksomhet i Norden 1930-1950, Human-Etisk Forbunds historie, kvinner og krig som historisk forskningsfelt, samt et biografisk arbeid om Nobelprisvinneren Christian L. Lange.

Oversikten på side 21 over eksternt finansiert forskning viser sentrale forskningsfelt for miljøet i 2003-2004.

Oversikt over miljøets formalkompetanse

Stillingskategori	Antall personer	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	4	1,7 *	0,76
Førsteamanuensis	1	- **	-
Førstelektor	1	0,6 ***	0,26
Høgskolelektor	2	1,4	0,35
Sum	8	3,7	1,37

* En professor er i halv stilling, en er i 100 % permisjon, en annen i 80% permisjon.

** Miljøets førsteamanuensis er p t HiLs rektor

*** Miljøets førstelektor er p t dekan for Avdeling for samfunnsvitenskap

Publiserte arbeider i 2004

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Bjørnhaug, Inger. Arbeiderbevegelsen - en folkelig bevegelse? *Arbeiderhistorie* 2004; 165-183.
- Halvorsen, Terje. Et hundeliv? : Arbeiderpartiets ungdomsorganisasjon i 100 år. *Arbeiderhistorie* 2003; 5-29.
- Sarromaa, Sanna. Raiskaus - hormonaalisesti väistämätön? : sotaraiskauksen diskurssit *Time magazinessa ja Newsweekissä* 1992-2002. Ajankohta : Poliittisen historian vuosikirja 2004; 89-108.

Eksternt finansierte prosjekter i 2004

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder	Medarbeider
Lillehammer og Fåbergers historie	Lillehammer kommune	Tore Pryser	Trond Feiring
AUFs historie (1)	AUF	Terje Halvorsen	
NKPunder okkupasjonen 1940-1945	Norsk faglittært fond/ private midler	Terje Halvorsen	
"Nordic Communism"	NOS-H (Nordiska samarbets- nämnden för hum. forskning).	Åsmund Egge, UiO	Terje Halvorsen
Norsk Sjømannsforbunds historie (2)	Norsk Sjømannsforbund	Terje Halvorsen	
Human-EtiskForbunds historie (2)	Human-Etisk forbund	Paul Knutsen	
Jernverksklubben Mo i Rana, 1945-2005 (2)	Jernverksklubben i Mo i Rana	Inger Bjørnhaug	
Tyske hemmelige tjenester i Norden 1930-1950	Tidl. finansiert av NOS/H, nå uten finansiering	Tore Pryser	
"Christian Lous Lange – en glemt fredsprisvinner" (2)	Det Norske Nobelinstittut/ Norge 2005	Olav Njølstad, Nobelinstittutet	Øyvind Tønnesson
"Christian Lous Lange og hans internasjonale nettverk (2)	Delprosjekt innen prosjektet "The Norwegian Peace Tradition" v. UiO, finansiert av NFR fra 2005	Helge Pharo, UiO	Øyvind Tønnesson
Videoproduksjonen "Fra stands- samfunn til klassesamfunn – en vandring i det gamle bondesamfunnet på Maihaugen" (3)	SOFF/Norgesuniversitetet	Øyvind Tønnesson	Tore Pryser Hilde Ralle (SeLL) Neil Fulton (SeLL)
Videoproduksjonen "Fra Tøyen til 'Lompa' – Tøyen og Grønland: Fra arbeiderbydel til asiatisk bydel"	SOFF/Norgesuniversitetet	Øyvind Tønnesson	Tore Pryser, Hilde Ralle (SeLL), Neil Fulton (SeLL)
Videoproduksjonen "Israel og Palestina – historien om en pågående konflikt" (3)	SOFF/Norgesuniversitetet	Øyvind Tønnesson	Hilde Henriksen Waage (Institutt for fredsforskning, PRIO), Hilde Ralle (SeLL)
Videoproduksjonen "Et møte med Jane Lewis"	SOFF/Norgesuniversitetet	Janneke van der Ros og Inger Bjørnhaug	SeLL

(1) Prosjektet ble sluttført i 2003, men ble ved en feil utelatt i forskningsmeldingen for 2003.

(2) Disse prosjektene gjennomføres ikke i HiLs regi, men av ansatte som har permisjon fra sin stilling ved høgskolen, som et supplement til deltidsstilling ved høgskolen, eller i hovedsak utenfor forskerens ordinære arbeidstid.

(3) Disse tre produksjonene dreier seg om utviklingsrettede delprosjekter med faglig formidling som siktemål. De har inngått i det SOFF-finansierte prosjektet "Fleksibilisering av grunnfagsstudiet i Samtidshistorie".

Kapittel i faglig bok utgitt på forlag

- Knutsen, Paul. European works councils and the development of a euro-corporatist model. I: European works councils : pessimism of the intellect, optimism of the will? London: Brunner-Routledge, 2004: 17-33.

Faglig bok utgitt på forlag

- Halvorsen, Terje. Partiets salt : AUFs historie. Oslo: Pax, i samarbeid med AUF, 2003. 576 s.
- Pryser, Tore. Mobilitet og mentalitet : glimt fra to hundreårs Norges-historie, belyst gjennom innvandreten Jørgen Fredrik Pryser og hans etterkommere. Lillehammer: Thorsrud, 2004. 120 s

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av HiL

- Pryser, Tore. I varm og kald krig : tyske hemmelige tjenester i Norden 1930-1950: Sverige. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Arbeidsnotat ; 2004:162) 280 s.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Bjørnhaug, Inger. Arbeiderbevegelsen - en folkelig bevegelse? 11. Nordiska konferensen för forskning om arbetarrörelsens historia. Runö, Åkersberga; juni 2004.
- Pryser, Tore. Tyske hemmelige tjenester i Norden 1930-1950. 25. nordiske historikermøte. Stockholm; august 2004.

Plan-, politikk- og regionalforskning

Seksjon for samfunnsanalyse

Kontaktperson: *Janneke van der Ros*. Tlf 61 28 83 39. E-post: janneke.vanderros@hil.no

Fagmiljøet driver allsidig forskningsvirksomhet, både egeninitiert og i form av oppdragsforskning på flere temaområder. Sentrale områder er forskning knyttet til regional utvikling, lokal og regional planlegging, analyser av offentlig politikk og større plantiltak. Forskningen har både et nasjonalt og et internasjonalt perspektiv. Den nasjonalt rettede forskningen har vært opptatt av regional omstilling i Norge, spesielt regional omstilling på Østlandet, regional politikk og effekter av virkemidler, samt utviklingen i planapparatet og fristillingsprosesser i offentlig sektor.

Den internasjonalt og komparativt orienterte forskningen har vært orientert mot europeisk integrasjon, flernivåstyring og nyere former for interesseorganisering og påvirkning. Det har vært forskning knyttet til den politiske delen av integrasjonsprosessen, og videre til spørsmål som arbeidslivs- og europeisk velferdsstatsutvikling.

Fagfolk i miljøet har videre arbeidet med temaer som kvinne- og kjønnsforskning, nye utdanningspolitiske regimer, samt samfunnsfagenes grunnlagsproblemer eksemplifisert ved teorier om politikk og samfunn og utvalgte tema i nyere sosialteori.

Deler av forskningsvirksomheten i miljøet er knyttet til forskningsgrupper. Sentralt her er *Gruppe for regionalforskning*, som har vært i virksomhet siden 2000. Andre i miljøet er aktive i *Forskningsgruppen for omstilling og fornyelse i offentlig sektor*. Og en er aktiv i forskningsgruppen *ODA – nettverk for kvinne-, manns- og kjønnsforskning*.

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

Fagmiljøet har to doktorgradsstipendiater. Deres forskningstemaer er henholdsvis regional planlegging og partnerskap, og innføring av to-nivåmodeller i kommunale organisasjoner. Stipendiatene er nærmere presentert i et annet kapittel i årsmeldingen.

Oversikt over miljøets formalkompetanse

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	3	3,0	1,35
Førsteamanuensis	2	2,0	0,90
Førstelektor	1	1,0	0,45
Amanuensis	5	4,0	1,80
Høgskolelektor	1	0,4	0,10
Stipendiat	2	1,1	1,10
Totalt	14	11,5	5,70

I fagmiljøet har halvparten førstestillinger eller professorkompetanse, resten er amanuensisstillinger. Fagmiljøet har to stipendiater. Fem personer i miljøet er enten knyttet til doktorgradsprogram eller arbeider med doktoravhandling på annen måte.

Eksternt finansierte prosjekter 2004

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Regional kunnskap. Regionalt utviklingsarbeid og utviklingsaktører	KRD, MD	Tor Selstad
Regional utvikling	Norges forskningsråd	Tor Selstad
Basisanalyse til Stortingsmeldingen om regionalpolitikk	KRD	Tor Selstad
Internasjonale avtaler og lokal-demokrati	Lokaldemokrati-kommisjonen Regionaldepartementet, KRD	Noralv Veggeland
The Debate on Governance in the EEA- Defining the Role of Local and Regional Bodies in the New Europe.	EFTASekretariat, Brussels	Noralv Veggeland
KS-opplæring: Veileder og fag-rammer. NORSKE KOMMUNER, EU OG EØS. Virkninger, muligheter og begrensninger.	Kommunenes Sentralforbund (KS)	Noralv Veggeland
Kollektivt entreprenørskap	Norges forskningsråd	Håvard Teigen
Omstilling og fornying i grense-regionane	Interreg	Håvard Teigen

Publiserte arbeider i 2004

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Høstaker, Roar. Gabriel Tarde, postfordismen og det sosiales ontologi. *Distinktion : Scandinavian journal of social theory* 2004; (9): 135-149.
- Høstaker, Roar; Bleiklie, Ivar. Modernizing Research Training-Education and Science Policy Between Profession, Discipline and Academic Institution. *Higher Education Policy* 2004; 17(2): 221-236.
- Selstad, Tor; Sjøholt, Peter. Service industries in the global economy. *Norsk geografisk tidsskrift (Norwegian Journal of Geography)* 2004; 58(3): 136-140.

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten referee

- Veggeland, Noralv. Regional governance - trends, models and the latest developments in Norway. *Journal of Nordregio* 2004; 4(1): 15-17.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Teigen, Håvard. Bønder flest er ikkje forretningsmenn? *Historisk tidsskrift* 2004; 83(1): 107-120.

Kapittel i faglig bok utgitt på forlag

- Higdem, Ulla. Samspillet mellom nivåer i fylkesplanleggingen. I: *Det regionalpolitiske regimeskiftet - tilfellet Norge / Roar Amdam og Oddbjørn Bukve (red.)*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2004: 147-160.

- Selstad, Tor. Administrative grenser og regionalisering. I: *Ressurser og omstilling : et geografisk perspektiv på regional omstilling i Norge*. Bergen: Fagbokforlaget, 2004
- Selstad, Tor; Arbo, Peter. Kunnskapssamfunnets institusjoner og transformasjoner. I: *Innovasjonspolitikken scenografi : nye perspektiver på næringsutvikling / Peter Arbo og Hallgeir Gammelsæter (red.)*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2004: 25-49.
- Selstad, Tor; Onsager, Knut. Regional politikk for regioner i utakt. I: *Regioner i utakt / Knut Onsager og Tor Selstad (red.)*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2004: 284-300.
- Selstad, Tor. Regionalpolitikken veivald : den brede eller smale vei. I: *Innovasjonspolitikken scenografi : nye perspektiver på næringsutvikling / Peter Arbo og Hallgeir Gammelsæter (red.)*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2004: 308-329.
- Selstad, Tor. Regionbegrepet. I: *Regioner i utakt / Knut Onsager og Tor Selstad (red.)*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2004: 19-32.
- Selstad, Tor; Onsager, Knut. Regioner med ulike historier, ressurser og forutsetninger for utvikling. I: *Regioner i utakt / Knut Onsager og Tor Selstad (red.)*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2004: 257-283.
- Teigen, Håvard. Kollektivt entreprenørskap : eit alternativ også for framtida? I: *Innovasjonspolitikken scenografi : nye perspektiver på næringsutvikling / Peter Arbo og Hallgeir Gammelsæter (red.)*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2004: 66-86.
- Teigen, Håvard. Verkar distriktspolitikken? : ei metaevaluering av bedriftsretta insentiv. I: *Det regionalpolitiske regimeskiftet - tilfellet Norge / Roar Amdam og Oddbjørn Bukve (red.)*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2004: 20-43.
- Veggeland, Noralv. Post-national governance and transboundary regionalisation : spatial partnership formations as democratic exit, loyalty and voice options? I: *Cross-border governance in the European Union*. London: Brunner-Routledge, 2004: 157-170.

Kapittel i faglig bok eller rapport utgitt av institusjon, forening o.a.

- Selstad, Tor. Regional dynamics and olympic rhetoric : the Lillehammer winter games ten years on. I: *Building and urban development in Norway : a selection of current issues*. Oslo: Husbanken, 2004: 50-53.

Vitenskapelig monografi utgitt på forlag

- Veggeland, Noralv. *The competitive society : how democratic and effective?* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2004. 122 s.

Faglig bok utgitt på forlag

- Selstad, Tor; Onsager, Knut. *Regioner i utakt*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2004. 318 s.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Hagen, Aksel; Asmervik, Sigmund. The power of orality in planning. AESOP2004 Congress (Association of European Schools of Planning). Grenoble; juli 2004.
- Higdem, Ulla; Holsen, Terje. Continuous revision as a mode of practicing planning theory : Norwegian regional planning understood as continuous corrections of system faults. AESOPCongress 2004. Grenoble; juli 2004.
- Høstaker, Roar. Gabriel Tarde and the Ontology of the Social : paper. The International Social Theory Consortium, York University. Toronto; juni 2004.

- Kalnes, Øyvind. Utviklingen av et fleksibelt studium sett fra et institusjonelt perspektiv. Norgesuniversitetets skrive- og erfaringsseminar. Oslo; juni 2004.
- Selstad, Tor. Regional utvikling og regional forvaltning: to sider av samme sak. Norsk geografisk selskap, Nasjonal geografikonferanse. Drammen; januar 2004.
- Selstad, Tor. Regioner og funksjoner : om sammenhengen mellom oppgaver og geografi. Sterke regioner : forskning og reform. Oslo; desember 2004.
- Veggeland, Noralv. The debate on governance in the EEA: defining the role of local and regional bodies in the new Europe. 85-95. Brussels: EFTA Secretariat, 2004. The EEA & EFTA in a new Europe : Conference of the EFTA Parliamentary and the EFTA Consultative Committees. Reykjavik; oktober 2004.
- Veggeland, Noralv. Sterke regioner - sett fra et europeisk regionalpolitisk perspektiv. Sterke regioner : forskning og reform. Oslo; desember 2004.
- Vågsnes, Dag. Materiale fra offentlige institusjoner : hvor pålitelig? Den 12. nasjonale fagkonferanse i statsvitenskap. Tromsø; januar 2004.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av HiL

- Hagen, Aksel. Evaluating planning - some methodological aspects. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Arbeidsnotat; 2004:157) 24 s.
- Pedersen, Tor Helge. Strukturelle former i prestasjonsgrupper : en empirisk studie av VM-sluttspillet i fotball 2002. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Arbeidsnotat; 2004:160) 28 s.
- Tangerud, Hans; Monsen, Lars; Lesjø, Jon Helge. Pedagogikk er politikk : artikler og foredrag 1967-86. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Informasjonsserien; 2004:22) 137 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor HiL

- Amdam, Jørgen; Selstad, Tor; Vike, Halvard. Regionalt utviklingsarbeid og utviklingsaktører. Volda: Møreforskning Volda, 2004. (Forskningsrapport; 2004:59) 122 s.
- Selstad, Tor; Arge, Njål; Van Der Ros, Janneke. Regionenes tilstand : 50 indikatorer for vekstkraftige regioner. Lillehammer: Østlandsforskning, 2004. (ØF-rapport; 2004:07) 240 s
- Selstad, Tor. Sterke regioner : forslag til ny regioninndeling av Norge : rapport utarbeidet for KS. Oslo: Kommuneforlaget, 2004. (KOU; 2004:1) 32 s.
- Veggeland, Noralv. Interregionalt samarbeid før og etter EU-utvidelsen: Norge utfordres : en studie av det nye europeiske grunnlaget for transnasjonalt regionalt samarbeid, med særlig vekt på styringsformer og EUs kontraktsbaserte "tripartite" - trepartspartnerskap. 2004. 54 s.
- Veggeland, Noralv. Det nye lokaldemokratiet : internasjonale avtaler og europeisering av Norge. 2004.
- Veggeland, Noralv. Regionalisering, bestillerrolle, avtaler, selvråderett : notat til Distriktskommisjonen, juni 2004. Distriktskommisjonen, 2004. 13 s.
- Aalbu, Hallgeir; Angell, Elisabeth; Aslesen, Heidi Wiig; Cappelen, Ådne; Hervik, Arild; Rusten, Grete; Selstad, Tor. Effekter og effektivitet : effekter av statlig innsats for regional utvikling og distriktpolitiske mål : utredning fra Effekttutvalget, oppnevnt ved kgl. res. 5. oktober 2001 : avgitt til Kommunal- og regionaldepartementet 29. januar 2004. Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning, 2004. (Norges offentlige utredninger; 2004:2) 227 s.

Filosofisk forskning

Seksjon for filosofi

Kontaktperson: *Stefán Snævarr*. Tlf 61 28 82 38. E-post: Stefan.Snavarr@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

Filosofimiljøet ved HiL teller få personer. Alle filosofene er tilknyttet Avdeling for samfunnsvitenskap, der én filosof er tilknyttet seksjon for pedagogikk, de to andre filosofene er tilknyttet seksjon for samfunnsanalyse og til dels Avdeling for helse- og sosialfag.

Deres virksomhet springer delvis ut av individuelle forskningsinteresser, og delvis av utviklingsarbeider tilknyttet undervisningen til ex.phil. og ex.fac., kurs i kunstfilosofi, etikk-undervisning ved Avdeling ved helse og sosialfag, og undervisning i vitenskapsfilosofi ved seksjon for pedagogikk. FoU-virksomheten dreier seg primært om temaer i tilknytning til estetikk, emosjonsforskning, etikk, politisk tenkning, sinnfilosofi, biologiens filosofi/evolusjonsteorien, samfunnsfilosofi, økofilosofi og vitenskapsfilosofi.

De ansatte arbeider med flere bokutgivelser. Professor Stefán Snævarr arbeider med bokmanus med arbeidstitler "Om emosjoner; narrativer og metaforer" (på engelsk); "Innføring i estetikk" (på norsk). Professor Trond Gansmo Jakobsen har utarbeidet bokmanuset "Om Økofilosofi, økologi, evolusjonsteori og transformativ læring" som er antatt for utgivelse ved Tapir Akademisk Forlag 2004. Gansmo Jakobsen arbeider i tillegg med bokmanuset "Evolusjonsteoriens betydning for Samfunnsvitenskap og Humaniora". Førsteamanuensis Terje Ødegaard arbeider med bokmanuset "Om argumentasjon".

Når det gjelder bokprosjektet om emosjoner, narrativer og metaforer prøver Snævarr å vise samspillet mellom dem på diverse områder, bl.a. når det gjelder selvbevissthet og kunst. Når det gjelder bokprosjektet "Innføring i estetikk", så skriver

Snævarr en innføring som både er historisk og systematisk.

Når det gjelder argumentasjon, så fokuserer Ødegaard på ikke-formale og praktiske argumentasjonsmønstre. Han jobber også med spørsmålet om praktiske grunner som selvkunnskap.

Når det gjelder vitenskapsfilosofi, knytter Gansmo Jakobsen den bl a til debatten omkring realisme, konstruktivisme og pluralisme. Dessuten er en hovedinteresse for ham å se på sammenhengen mellom biologiens filosofi/evolusjonsteorien og dens betydning for samfunnsvitenskap og humaniora bl a med interesse for moderne systemteori og utviklingen av "flernivåseleksjonsteori", samt sosiobiologi og evolusjonspsykologi. Gansmo Jakobsens økofilosofiske arbeid har hovedvekt på en vitenskapsteoretisk analyse av evolusjonsteoriens betydning for vitenskapen økologi og de implikasjoner dette har for en eventuell økoetikk. Han er også opptatt av "transformativ læring" i denne sammenhengen. To artikler er skrevet om tema knyttet til det ovenfornevnte i 2004 (jf avsnittet om publisering), en utgitt i *Naturen* nr 2, Universitetsforlaget (2004) og en er utgitt i *Collected Papers* etter en konferanse om *Participatory Democracy and Social Change* ved Universitetet i Toronto, Canada (2004).

Gansmo Jakobsen er ansvarlig for Forum i *Transformativ Læring*, et tverrfaglig forskningsprogram, utviklet i samarbeide med seksjon for pedagogikk og med kontakt til OISE, Universitet i Toronto, Canada. Det er utviklet en nettside for forumet med følgende adresse www.tl.hil.no. Av annet FoU-arbeid som Gansmo Jakobsen utfører, kan nevnes veiledning av doktorgradsstudenter i filosofi ved universitetet i Tromsø. Det har også vært samarbeid med andre høyskoler om utvikling av kurs i

økofilosofi og bioetikk (Universitetet for miljø- og biovitenskap). Vedkommende deltar i utviklingen av vitenskapsteorikurs ved nye mastergradsutdanninger i pedagogikk, AHS og Filmvitenskap, og i planlegging av doktorgradsutdanning ved HIL.

Han har også holdt innlegg ved Linkøping Universitet, deltatt på Konferanse ved Center for Transformative Learning ved Universitet i Toronto, samt holdt innlegg om "Transformative Learning" ved Høgskolen i Tourhout i Belgia. En av filosofene er redaksjonsmedlem av Nordisk estetisk tidskrift, samt medlem av International advisory board for det amerikanske internettidskriftet Contemporary Aesthetics. Han er også styremedlem i Det nordiske estetiske selskapet. Han har i 2004 holdt foredrag om emosjonenes metaforiske struktur på Verdenskongressen for estetikere i Rio de Janeiro, invitert foredrag om metaforenes mening ved filosofisk institutt, Universitet i Oslo, samt invitert foredrag om emosjonenes metaforiske og narrative natur ved Universitetet i Akureyri. Han har også holdt invitert foredrag om kunstbedømmelse, og holdt kurs hos Humanetisk forbund. Han publiserer på engelsk om disse temaene, dvs. forholdet mellom metaforer, narrativer og emosjoner. Han ga ut en essaysamling på islandsk i 2004. Den inneholdt filosofiske essays om forskjellige temaer, bl a kunstfilosofi og politisk filosofi. Dessuten publiserte han 2 papers om estetikk i et internasjonalt refereebasert tidskrift, samt 1 paper i et nasjonalt (islandsk), refereebasert tidskrift. Han har nå en avtale med Fagbokforlaget om å skrive en innføringsbok på norsk i kunstfilosofi.

En av filosofene har arbeidet med fullføring av et doktorgradsbeid om handlingsgrunner (internalisme og eksternalisme) og interne handlingsgrunner som en form for selvkunnskap. I tilknytning til dette har han også arbeidet med en oversettelse av og etterord til G.E.M. Anscombes Intention. Han arbeider også med en lærebok i språk og uformell argumentasjon, med vekt på normativ argumentasjon.

Eksternt finansierte prosjekter i 2004

En filosof er hovedansvarlig for utvikling av modul i økofilosofi/økopedagogikk og transformativ læring innen rammen av en Europeisk Master i "Citizenship". Det er finansert av EUs Erasmusprogram. Dette er et samarbeidsprosjekt som involverer flere universiteter i Europa. Hans bok om økofilosofi er støttet gjennom stipend fra Norsk faglitterært fond (NFF).

En av filosofene skriver en bok om kunstfilosofi med støtte fra NFF.

En av filosofene er ansvarlig for forskningsgruppa Forum for etikk og livssyn, FOREL, som favner ansatte ved flere seksjoner og avdelinger. I tilknytning

til FOREL gjennomføres det et Forskningsråds-finansiert prosjekt som bl.a. omfatter en undersøkelse av HIL-studenters og kandidaters erfaringer med, og ønsker for innhold og utforming av etikkundervisning ved profesjonsstudiene ved høgskolen. Forskningsprosjektet skal bl a gi grunnlag for utvikling av nytt undervisningsmateriale for innføring i etikk. En rapport om dette blir nå slutført.

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Økofilosofi (bok-utgivelse)	Norsk faglitterært fond (stipend)	Trond Gansmo Jakobsen
Kunstfilosofi (bok-utgivelse)	Norsk faglitterært fond (stipend)	Stefán Snævarr
Utvikling av senter for anvendt etikk	Norges forskningsråd	Terje Ødegaard

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2004

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	2	2	0,90
Førsteamanuensis	1	1	0,45

Publiserte arbeider i 2004

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Snævarr, Stefan Valdemar. Talk to the animals : a short comment on Wolfgang Welsch's "Animal Aesthetics". Contemporary Aesthetics 2004; 2
- Snævarr, Stefan Valdemar. The Heresy of Paraphrase Revisited. Contemporary Aesthetics 2004; 2

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Snævarr, Stefan Valdemar. Ad réttæta lágmarksríki : kenning Roberts Nozicks. Skírnir 2004; 178(Høst)

Kapittel i faglig bok utgitt på forlag

- Snævarr, Stefan Valdemar. Ástarspekt : greinar um heimspeki. Reykjavik: Hi_ íslenska bókmenntafélag, 2004. (Íslensk heimspeki, x.)

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Snævarr, Stefan Valdemar. Metaphoring and emoting : on the metaphoric structure of emotions. XVI International Congress of Aesthetics. Rio de Janeiro; juli 2004.

Reiselivsforskning

Seksjon for reiselivsutdanning

Kontaktperson: *Randi Bredvold*. Tlf 61 28 83 80. E-post: Randi.Bredvold@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

FoU-virksomheten ved seksjon for reiselivsutdanning har vært, og er, preget av betydelig tematisk bredde. Nedenfor er det gitt en nærmere omtale av forskningen.

Studier av ferie- og fritidsatferd

Forskningsvirksomheten knyttet til dette temaet er sammensatt. I løpet av de siste 4-5 åra har det blitt publisert et antall artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter om ferie- og fritidsatferd inkludert konsum, blant annet med siktemål å identifisere potensielle markedssegmenter. Forskning på kulturarrangementer og kulturinstitusjoner, særlig museer, har hatt et visst omfang, og med vekt på markeds- og brukeranalyser.

Et nytt og spennende tema for seksjonen er turismeopplevelser i et kjønnsperspektiv. Det vil bli satt et særlig fokus på i hvilken grad turismeaktiviteter påvirker enslige kvinners identitet og i hvilken grad denne identiteten er et resultat av en kreativ eller determinert form for agency. Forskningsprosjektet inngår som en del av et doktorgradsarbeid, knyttet til University of West of England, Faculty of the Built Environment.

Det har også vært arbeidet med analyser av reiseruteatferd, bl.a. forskning på ulike former for reiseruteatferd med analyser av pekuniært forbruk, besøk på kultur- og naturattraksjoner langs reiseruter, herunder kulturarvsobjekter og nasjonalparker og betydningen av tematiserte ruter (Nasjonale Turistveger). Analyser av ulike informasjonsmediers betydning for å påvirke reiseruteatferden inngår også i dette forskningstemaet. For tiden arbeides det med å

generalisere disse funnene til en helhetlig modell for geografisk reiseruteforståelse.

Reiseliv og migrasjon

Arbeidsgrupper i Den Internasjonale Geografiunionen har et internasjonalt forskningsprosjekt på temaet "Reiseliv og migrasjon". Dette dreier seg om studier av henholdsvis avgrensningene mellom ulike reiselivsformer og varig migrasjon, og om bruk av sekundærboliger som eksempler på de nye formene for "semi-migrasjon". Det ble utgitt flere publikasjoner i 2003 og flere er under utgivelse.

Studier av små reiselivsbedrifter

Små reiselivsbedrifter har vært fokus for flere arbeid gjennom de siste 5 årene. Studier av bl.a. eieres motiv for å drive egen virksomhet har bidratt til økt kunnskap og forståelse for hvordan og hvorfor lederne handler som de gjør, både operativt og strategisk.

En egen jobbtilfredshetsundersøkelse blant ansatte i små reiselivsbedrifter har vist hvilke forhold som påvirker de ansattes opplevelse av jobbtilfredshet.

Det arbeides med å kartlegge små reiselivsbedrifters evne til innovasjon, samt analysere hvilke type innovasjoner som er mest fremtredende. Et viktig spørsmål i dette arbeid er å finne ut hvorvidt bedriftene er markedsorienterte og evner å lære om markedet.

I ett prosjekt, finansiert av Innovasjon Norge, har ansatte ved reiselivsstudiet analysert verdiskapingen i småskala reiselivsbedrifter i bygde-Norge.

Næringsorientert forskning

Det har vært nedlagt mye arbeid gjennom flere år i å implementere produksjonsteoretiske begrep og modeller på sektoren reiseliv, samt utvikle en systematikk for å gjennomføre kvalitative produktanalyser. Noe av dette arbeidet vil bli presentert i boka "The Tourism Production System. From Resources to Products", som er planlagt utgitt på det svenske forlaget Liber i 2005.

Det har i 2004 vært gjennomført et pilotprosjekt i Valdres kalt "Finansiering av fellesgoder i reiselivet?", der en medarbeider hadde ansvaret for rapporteringen.

Utvikling og ledelse av reisemål

Basert på tidligere utprøving av EFQM Excellence modellen (European Foundation for Quality Management) i Trysil har modellen blitt ytterligere tilpasset til bruk på reisemål. Tenkningen og prinsippene i Excellence modellen har vært benyttet i en stor studie av suksessfaktorer tilknyttet reisemålsutvikling i EU.

Arbeidet ved HiL har primært vært fokusert på å benytte modellen for å måle "performance" for et reisemål. Modellen kan også brukes til å måle i hvor stor grad TotalKvalitetsLedelse (TQM) er innført som ledelsesprinsipp i norske reisemål.

I løpet av 2004 har modellen blitt ytterligere testet ut bl.a. gjennom studenters diplomarbeid i følgende reisemål: Bergen, Tromsø, Lillehammer, Geilo og Beitostølen. Utviklingsarbeidet vil bli videreført i 2005.

Arbeidet med studier av lokale plan- og næringsutviklingsprosesser er videreført i 2004 med spesielt fokus på erfaringene fra Masterplanprosessene på Geilo og Norefjell. Utviklingsarbeidet vil bli videreført i 2005. Målet er utviklingen av en mer allmenn analysemodell.

Reiselivsutvikling i og nær nasjonalparker

Reiselivsutvikling i og nær nasjonalparker har i flere år vært et tema både for innledende forskning og studentarbeider. Mange faglige foredrag om emnet er holdt. Sammenlikninger mellom Norge og andre land har vært innfallsvinkelen. Koplinger til internasjonale forskere på temaet er godt utviklet. Etter myndighetenes "kommersialiseringsvedtak" høsten 2003 har temaet blitt ytterligere aktualisert.

Vi har ett medlem som sitter i styringsgruppen for ARENA-prosjektet: Innovativ Fjellturisme.

Internasjonalt nettverk

Forskerne ved seksjon for reiselivsutdanning har sine personlige, faglige nettverk med internasjonale foreninger. I tillegg har ansatte ved seksjonen

formelle posisjoner som styremedlemmer i Atlas Europe og i Den Internasjonale Geografiunionens arbeidsgruppe for "Reiseliv og bærekraftig utvikling". En av de ansatte har vært vise-president i TTRA-European Chapter.

Vi har et stemmeberettiget medlem i ICOMOS International Scientific Committee – Cultural Tourism.

Annet

Kommunaldepartementet har vært oppdragsgiver for et vedlegg som er skrevet til Distriktskommisjonens arbeid. Kultur- og kirke departementet har vært oppdragsgiver for bidrag til den kommende stortingsmeldingen om Kultur- og næring.

Doktorgradsstipendiat

Seksjonen har én doktorgradsstipendiat. Det er Bente Heimtun som arbeider med temaet turismeopplevelser i et kjønnsperspektiv (jf omtale under "Studier i ferie- og fritidsatferd"). Heimtun er ansatt i en fireårig stipendperiode, og tiltrådte stillingen høsten 2003.

Oversikt over miljøets formalkompetanse

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk*	Antall FoU-årsverk*
Dosent	1	1,0	0,45
Førsteamanuensis	2	1,0	0,45
Amanuensis	3	2,6	1,15
Høgskolelektor	6	4,1	1,10
Sum	11*	8,7	3,15

* I tillegg har studiet en stipendiat

Eksternt finansierte prosjekter i 2004

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Finansiering av fellesgoder	RBLHedmark og Oppland, Innovasjon Norge og Oppland fylkeskommune	Hans Holmengen
Betydningen av bygdeturismen i Norge	Innovasjon Norge	Hans Holmengen
Hytteundersøkelsen på Sjusjøen 2003	Grunneierorganisasjonene og Ringsaker kommune	Thor Flognfeldt jr.

Publikasjoner i 2004

Kapittel i faglig bok utgitt på forlag

- Flognfeldt, Thor. Second homes as a part of a new rural lifestyle in Norway. I: Tourism, mobility and second homes : between elite landscape and common ground. Channel View Publications: Clevedon, 2004: 233-243.
- Holmengen, Hans. Norway. I: SMEs in Tourism: An International Review. Arnhem: ATLAS, 2004: 53-58.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av HiL

- Holmengen, Hans. Finansiering av fellesgoder for reiselivet : mulighetenes marked - Valdres. Lillehammer: HiL, 2004. 16 s.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Flognfeldt, Thor. New national parks and tourism challenges. International Geographical Union pre-congress meeting. Loch Lomond; august 2004.

Forskning innen økonomisk-administrative fag

Seksjon for økonomisk-administrativ utdanning

Kontaktpersoner: *Ole Gunnar Austvik*. Tlf 61 28 82 46. E-post: Ole.Gunnar.Austvik@hil.no
Marit Elvsås Tlf 61 28 82 22. E-post: Marit.Elvsas@hil.no

Forskningen innen økonomisk-administrative fag foregår gjennom flerfaglig tilnærming innen bedrifts- og samfunnsøkonomiske fag, organisasjonsfag samt markedsanalyser. Som gruppe er forskningen som regel ikke spesifikt temaorientert, men rettet mot tilnæringsmåter, teori og metode. Flere av forskerne hevder seg godt via vitenskapelige artikler, foredrag, bøker og andre publikasjoner og formidlingsformer, og gjennom omfattende nettverk nasjonalt og internasjonalt. Temaer de enkelte har arbeidet spesielt med de siste årene er markedsanalyser av i forhold til rekreasjon, prishedonistiske analyser, økonomistyring, samfunnsøkonomi, bedriftsøkonomisk analyse, internasjonal økonomi, utviklingen i Den europeiske unionen (EU) og Verdens handelsorganisasjon (WTO), makt og demokrati, analyser av internasjonale petroleumsmarkeder, norsk petroleumpolitikk, innovasjon av norsk næringsliv, endringsprosesser i kommunesektoren, arbeidserfaring og høyere utdanning foruten omfattende pedagogisk utviklingsarbeide. Nedenfor gis korte beskrivelser av hovedtemaene.

Markedsanalyser: Studier av rekreasjon

Forskningsvirksomheten knyttet til dette temaet er sammensatt, og den har blitt presentert i ulike artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter de siste årene. Analysene har tematisk dreid seg om hvordan nordmenns deltakelse i fritidsaktiviteter, både i det daglige og i ferier, varierer på bakgrunn av forhold som sosial klasse, kjønn og alder. Videre er det gjennomført analyser av hvordan pengeforbruket på en del fritidsrelaterte forhold (for eksempel sportsutstyr og festivaler) varierer med sosial klasse, kjønn, mv. For det tredje har det blitt gjennomført noen såkalte prishedonistiske analyser.

Økonomistyring i relasjoner mellom bedrifter

Prosjekt som omfatter nye perspektiver på økonomistyring i relasjoner mellom bedrifter. Målet er gå gi en systematisk oversikt over nyere bidrag som ser på økonomistyring i en interorganisatorisk sammenheng (for eksempel forsyningskjeder).

Bedriftsøkonomisk analyse

Lærebokprosjekt med flere forfattere på Universitetsforlaget, under redaksjon av Knut Boye, Norges Handelshøyskole, og Terje Heskestad, Høgskolen i Agder. Utgitt i 2004.

Internasjonal økonomi

Dette forskningsarbeidet har pågått i en del år, der ett viktig resultat var boken "Internasjonal handel og økonomisk integrasjon", Gyldendal akademisk 2002 (396 sider). Viktige deltemaer er handelshistorie, handelsteori og handelspolitikk, valuta, økonomisk integrasjon, WTO og EU, nasjonale og regionale strategier for næringsutvikling i en stadig mer økonomisk og politisk integrert verden.

Styringsutfordringer for Europas ensomme petroleumsnasjon

Prosjektet tar utgangspunkt i petroleumssektorens dominans i norsk næringsliv, utenriksøkonomi og for statlige finanser. Prosjektet studerer hvordan Norge kan nyttiggjøre seg de store inntektene til å forme et bedre samfunn, skape internasjonalt handlingsrom og håndtere press både innenfra og utenfra. Det drøftes hvordan en nasjonal visjon må følges opp med en strategi bygget på selvstendig analytisk og politisk forståelse av Norges ensomme ståsted som europeisk petroleumsnasjon. Prosjektet er en forlengelse av

arbeider foretatt under Makt- og demokratiutredningen 1998-2003.

Internasjonale petroleumsmarkeder

Nasjonalt og internasjonalt nettverk. Prosjektleder er referee for flere internasjonale og nasjonale fagtidsskrifter og forlag. Rådgivning på problemstillinger overfor andre forskningsprosjekter, institusjoner, myndigheter, selskaper (lokalt, nasjonalt og internasjonalt).

- a) **Det globale oljemarkedet.** Analyser av økonomiske og politiske faktorer og mekanismer i oljemarkedet, Norges forhold til OPEC, IEA, EU, utviklingen i Midtøsten, norsk utenrikspolitikk m.v. Det er i 2004 blant annet holdt en rekke foredrag, forelesninger, intervjuer og skriftlig materiell om oljens betydning i Irak-konflikten. Tilknyttede problemstillinger.
- b) **Det europeiske gassmarkedet.** Analyse av økonomiske og politiske faktorer som påvirker det europeiske gassmarkedet. EUs energipolitikk, reguleringsøkonomi, fordelinger av og virkning på priser, fortjeneste gjennom hele gasskjeden, energiskatter, implikasjoner for norsk gasspolitikk og utenrikspolitikk. Leveringssikkerhet for europeisk gass. Tilknyttede problemstillinger.

Innovasjon: Et mer innovativt Norge

Det pågår to prosjekter under dette temaet:

- Utvikling av et mer konkurransekraftig Norge. Delproblemstillingene dreier seg om offentlig virkemiddelbruk; innenlands-/utenlandsinvesteringer; utvikling av norske flernasjonale selskaper; nøytrale vs spesifikke satsningsområder; geografiske og funksjonelle næringsklynger; fra statlig kapital til privat og offentlig verdiskapning; erfaringer fra andre land; norske satsningsområder; statens rolle som profesjonell eier og tilrettelegger.
- Betydningen av kunnskapsdannelse i organisasjoner, spesielt relatert til markedskunnskap, og hvordan dette påvirker organisasjoners evne til å tilpasse seg markedet. Herunder både eksisterende og nye produkter.

Endringsprosesser i kommunesektoren

Prosjektet studerer hvordan norske kommuner velger å organisere sin virksomhet i henhold til en "tonivåmodell" eller "resultatenhetsmodell", som vanligvis avikler det tradisjonelle etatsnivået som et mellomledd mellom rådmannen og kommunens ulike virksomheter. Rådmannen delegerer ansvar og myndighet til de enkelte virksomhetsledere, og man snakker i denne forbindelse om en utflating av hierarkiene i norske kommuner. Gjennom nærstudier av implementeringen av tonivåmodellen i et utvalg kommuner, er det et mål å identifisere hva som kjennetegner de ulike kommunenes adopsjon og håndtering av den. Doktorgradsprosjekt.

Organisering av læring: hvilken rolle spiller studentenes arbeidslivserfaring for læring i høyere utdanning?

Dette er en empirisk studie av læring og betingelser for læring i høyere utdanning, med vekt på hvilken rolle studentenes relasjoner til arbeids- og yrkeslivet spiller i læreprosessen. Målgruppen er studenter i etter- og videreutdanning i organisasjons- og ledelsesfag, og som søker høyere utdanning for å videreutvikle kompetanse i kombinasjon jobb/ studium, eventuelt også gjennom studier etter en periode i arbeidslivet. Det gjennomføres empiriske studier av studentenes læring i form av kvalitative intervjuer, eventuelt også supplert med en annen metodisk tilnærming til samme tema. Doktorgradsprosjekt.

Omstilling og eldre arbeidstakers situasjon og rettslige stilling

Prosjektet er startet som et resultat av arbeidet med å utvikle et studietilbud i Senior Personalpolitikk. Sentrale problemstillinger er eldres arbeidstakers situasjon på arbeidsmarkedet - hvilke utviklingstrekk ser vi - og hvilke drivkrefter ligger bak den utvikling vi ser? Hvilke utstøtningsmekanismer er virksomme? Hva gjøres for å få til en god tilpasning mellom eldre arbeidstakers faglige og fysiske forutsetninger og de krav arbeidsoppgavene stiller? Hva kan gjøres for å få eldre arbeidstakere til å stå lengre i jobben? Hva kan gjøres for å dra nytte av eldre arbeidstakers livs- og yrkeserfaring? Eldre arbeidstakers økonomiske og rettslige stilling i omstillingsprosesser.

Utvikling av en metodikk i analyse av ledelse av organisasjoner

Prosjektet har som formål å utvikle et analyseverktøy som kan gi oss en bedre forståelse av moderne ledelse. Modellen består av tre sentrale elementer; a) ledelsens handlingsrom, b) ledelsens oppfatning av egen lederrolle og c) en kulturanalyse av organisasjonen. Hensikten er en bedre forståelse av hvordan ledelsen oppfatter sin rolle og utøver sin gjerning i en gitt organisasjon. Prosjektet skal utvikle og designe programmer for lederutvikling.

Grenseløs verdiskaping - Norge som vertsland for eiere, investorer og hovedkontorer

Den overordnede målsettingen med prosjektet er å bidra til å styrke Norges langsiktige verdiskapings- evne ved å analysere hva som skal til for å gjøre det mer attraktivt for eiermiljøer å drive internasjonalt rettet virksomhet fra Norge. Kjernen i prosjektet kan formuleres i tre problemstillinger:

- Hvilken betydning har eiermiljøer (eiere, investeringsselskaper og hovedkontorer) for verdiskaping i Norge?
- Hvilken rolle spiller det at eiermiljøene er fysisk lokalisert i Norge?
- I hvilken grad er Norge et attraktivt vertsland for eiermiljøer i dag, og hva bør eventuelt myndighetene gjøre for å styrke og videreutvikle eiermiljøer i Norge?

Leif Høeghs Stiftelse finansierer prosjektet som gjennomføres av en uavhengig forskergruppe som står fritt i valg av delprosjekter, konklusjoner og anbefalinger.

Pedagogisk utviklingsarbeid

Det er for tiden to pedagogiske utviklingsprosjekter ved seksjonen:

- **Fagdidaktisk utvikling i markedsfag.** Prosjektet har til formål å utvikle undervisnings- og evalueringssopplegg i markedsføringsfag, og vil inkludere evaluering av didaktiske hjelpemidler og pedagogiske opplegg i Norge og i det internasjonale undervisningsmiljøet.
- **IKT som pedagogisk verktøy.** Utvikling av IKT i undervisning og som informasjonskanal mellom studenter og forelesere (for eksempel Classfronter). Anvendelse og tilpasning.

Oversikt over miljøets formalkompetanse

Stillingskategori	Antall personer	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Førstemanuensis	3	3,0	1,35
Amanuensis	2	2,0	0,70
Høgskolelektor*	6	5,2	1,30
Førstelektor	1	1,0	0,25
Sum	12	11,2	3,60

*En høgskolelektor ble ansatt i august 2004. En høgskolelektor er administrator for HILs læringsbaserte elektroniske verktøy – Classfronter - i 20% stilling.

Eksternt finansierte prosjekter i 2004

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Styringsutfordringer for Europas ensomme petroleumsnasjon (2003-2004)	Norges forskningsråd	Ole Gunnar Austvik

Det er for tiden ingen stipendiater ved seksjonen. To av de ansatte ved seksjonen arbeider med doktorgradsutdanning. En av de ansatte er veileder ved doktorgradsstudiet ved økonomisk institutt ved Universitet i Oslo.

Publiserte arbeider i 2004

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Austvik, Ole Gunnar; Tsygankova, Marina. Auf dem Weg zur Konvergenz? Norwegen und Rußland als Öl- und Gasproduzenten. Osteuropa 2004; 9-10:301-317
- Austvik, Ole Gunnar. Strategic Gas Reserves and EU Security-of-Supply. Energy Studies Review 2004; 12(2):192-207

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten referee

- Austvik, Ole Gunnar. Oljens geopolittikk og krigene ved Persiagulfen. Det sikkerhetspolitiske bibliotek 2004; (6): 3-28

Kapittel i faglig bok eller rapport utgitt av institusjon, forening o.a.

- Austvik, Ole Gunnar. Oljens geopolittikk og krigene ved Persiagulfen. I: Hvilket Europa etter Irak-krigen? : konsekvenser og utfordringer for Norge : prosjekt-rapport. Oslo: Europa-programmet, 2004: 80-92

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av Hil

- Austvik, Ole Gunnar. Strategies for reducing consuming countries' oil dependency. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Forskningsrapport; 2004:115) 48 s.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Austvik, Ole Gunnar. Norske og russiske felles-interesser og konflikter i det europeiske gassmarkedet. Norges forskningsråds seminar om forskning om russisk energipolitikk. Oslo; juni 2004
- Austvik, Ole Gunnar. Strategies for Reducing Consuming Countries' Oil Dependency. Presented at "Energy Policy" Editorial Board Meeting (Elsevier Science); "30 years after the first oil crisis". Hong Kong Baptist University; mars 2004

Forskning innen film, fjernsyn og digitale medier

Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap

Kontaktperson: *Jens Uwe Korten* (dekanus). Tlf. 61 28 80 74. E-post: Jens.Uwe.Korten@hil.no

Kort beskrivelse av FoU-virksomheten

I Strategisk plan for Høgskolen i Lillehammer er film og fjernsyn definert som et av hovedsatsingsområdene. Denne satsingen er forankret i Den norske filmskolen (se egen omtale) og i Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap (TVF).

TVF består av et teoretisk orientert forskningsmiljø innen film-/fjernsynsvitenskap og kunsthistorie og et hovedsaklig praktisk orientert miljø innen fjernsynsdokumentar- og flerkameraproduksjon. Samlingen av disse fagmiljøene i en organisatorisk enhet er unikt i Norge.

FoU-virksomheten ved TVF er relativt sammensatt og gjenspeiler miljøets mangfold. Fagmiljøet innen filmvitenskap og kunsthistorie har hovedsakelig et teoretisk fokus på FoU-virksomheten, mens praktisk/kunstnerisk utviklingsarbeid er fremtredende for fagmiljøet innen TV-utdanningen.

Prosjekter

Fjernsynet i digitale omgivelser

- prosjektleder Roel Puijk -

TVFs forskningsprosjekt Fjernsynet i digitale omgivelser er et av høgskolens strategiske forskningsprogram som har fått støtte av Norges forskningsråd i perioden 2004-2007. Prosjektet

engasjerer flere av avdelingens ansatte både fra det teoretiske og det praktiske miljøet, og har i tillegg bidratt med to nye stipendiatstillinger. Hensikten med prosjektet er å utvikle fagmiljøets kompetanse angående digitaliseringens konsekvenser for fjernsynet, og å utvide avdelingens faglige perspektiver i retning av nye medier.

Prosjektet som tar for seg konvergensproblematikken med utgangspunkt i fjernsynet, består av flere delprosjekter som

- digitalt fjernsyn i den offentlige diskurs,
- påvirkning på estetikk, innhold og distribusjon av ulike fjernsynsgenrer,
- ungdomsprogram, sports-/underholdnings-sendinger og kunstprogram,
- konsekvenser for organisering av fjernsynsorganisasjoner i Norge,
- norsk utvikling i et internasjonalt perspektiv,
- barn og ungdoms aktive bruk av digitale medier i egen filmproduksjon.

Videre tas det sikte på å:

- gjennomføre produksjonen "Kantine Camping" som fokuserer på anvendelse av ulike digitale kommunikasjonsmåter i en realistisk fjernsynsproduksjon,
- skape et forum for praktikere og teoretikere på området,
- lage flermediale publiseringer av resultater fra prosjektet.

Norsk kulturpolitikk fra 1814 til 2014

- prosjektleder Tore Helseth -

Prosjektet beskriver hvordan norsk kulturpolitikk har vokst frem og endret seg i det gjeldende tidsrommet. Prosjektet er støttet av Norges forskningsråd, og vil kunne ut i en skriftserie med i alt 18 utgivelser.

Skriftserien redigeres av Tore Helseth og Hans Fredrik Dahl, som i tillegg også vil forfatte et oppsummeringsbind fra prosjektet (kommer januar 2006)

Helseths bidrag til skriftserien er boken *Fra privat initiativ til offentlig innsats. Norsk musikkpolitikk på 1900-tallet* som utgis våren 2005.

Om innvandrerkvinnens forhold til fjernsynet

- prosjektleder Eva Bakøy -

Dette prosjektet er en kvalitativ intervjuundersøkelse av hvilken rolle fjernsynet spiller i tilværelsen til innvandrerkvinner. På bakgrunn av dybdeintervjuer med innvandrerkvinner med ulike bakgrunn og nasjonalitet og en teoretisk gjennomgang av diasporabegrepet, forsøker prosjektet å belyse aspekter ved globaliseringsprosessen, nærmere bestemt satellittfjernsyn og folkevandring. Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråds strategiske høgskoleprogram, og er knyttet til Senter for mediepedagogikk.

Andre prosjekter under arbeid

- De gode, de onde og de som ikke kunne gjøre for det: nærlæsninger i film- og tv-dokumentarismens menneskesyn (Søren Birkvad).
- Dokumentarfilmen i NRK (Jan Anders Diesen).
- Programproduksjon: teknologi, organisasjon og ideologi (Roel Puijk).
- Se på skulptur - Hvordan kan vi med størst mulig utbytte lære å se på skulptur? (Kari Aakerli Vik)
- Studentfilm.no – innovativ distribusjon av film og fjernsyn (Jens Uwe Korten).

Eksempler på kunstnerisk utviklingsarbeid ved TVF i 2004

- Komposisjon/musikk til stumfilmen "Brudeferden i Hardanger" (Halldor Krogh)
- Utvikling av spillefilmmanuset "Flimmer", basert på Selma Aarøs roman "Vill ni åka mere". (manus: Alexander Røsler, produsent: Finn Gjerdrum),
- Utvikling av filmmanuset "I Krig og Kortspill", dokumentarfilm for NRK basert på general Torkel Hovlands bok "General Carl August Fleischer - Storhet og Fall" (Alexander Røsler),
- "Frozen waterfall - Meltdown" – et kunstnerisk møte mellom musikerne Nils Petter Molvær/Magne Furuholmen og iskunstnerne fra gruppen Minus, fjernsynsproduksjon for NRK (Jens Uwe Korten, produsent)
- "AMANDUS 2004" - fjernsynsproduksjon for NRK (Jens Uwe Korten, produsent)

Utviklingsarbeid - eksempler

- Oppbygging av et senter for mediedidaktikk (Eva Bakøy, Jens Uwe Korten, m. fl.).
- Utvikling av mastergradsstudiet i film- og fjernsynsvitenskap (Jan Anders Diesen).
- Utvikling av mastergrader i fjernsynsproduksjon innen dokumentarregi/-teknikk og flerkameraregi/-teknikk (Jan Anders Diesen, Jens Uwe Korten)
- Utvikling av en mastergrad i mediepedagogikk (Yvonne Fritze, Yngve Nordkvelle, Bjørn Overland og Jens Uwe Korten,
- Utvikling av PhD-utdanning (Jan Anders Diesen, Jens Uwe Korten)
- Utvikling av studiet visuelle uttrykk i læring (60 p) med støtte fra Norgesuniversitetet (Jens Uwe Korten)

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

Frode Nesbø Nordås: Digital filmproduksjon i Norge. Ei praktisk-teoretisk tilnærming.

Alex Iversen: Iscenesatt virkelighet: Reality-TV i samtidens mediekultur

Yngvar Kjus: Flermediale mediebegivenheter: En studie av 'live' fjernsyn i digitale omgivelser.

Brit Svoen: Ungdom, fjernsyn og nye medier: Interaktivitet og estetikk i flermediale ungdomsproduksjoner.

Eksternt finansierte prosjekter i 2004

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Studentfilm.no – innovativ distribusjon av film og fjernsyn	HØYKOM/Norges forskningsråd	Jens Uwe Korten
Fjernsynet i digitale omgivelser	Norges forskningsråd (Strategisk høgskoleprogram)	Roel Puijk
Om innvandrerkvinnens forhold til fjernsynet	Norges forskningsråd (Strategisk høgskoleprogram)	Eva Bakøy

Oversikt over miljøets formalkompetanse

Stillingskategori	Antall personer	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	1	1,0	0,45
Prof. II	1	0,2	0,00
Førsteamanuensis	5	5,0	2,25
Førstelektor	6	5,5	1,50
Høgskolelektor	2	2,0	0,50
Stipendiat	4	4,0	3,00
Sum	19	15,7	7,70

Publikasjoner i 2004

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Helseth, Tore. Norwegian newsreels under German occupation. *Historical Journal of Film, Radio & Television* 2004; 24(1): 119-132.
- Puijk, Roel. Television Sport on the Web: The Case of Norwegian Public Service Television. *Media, Culture & Society* 2004; 26(6): 883-892. .

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Puijk, Roel. Globale medier, lokal bruk : ungdom og spredning av mobil og internett. *Norsk medietidsskrift* 2004; 11(3): 257-277.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten referee

- Puijk, Roel. TV-sport på verdensveven : NRK og internett. *Moving bodies = Menneske i bevegelse* 2004; 2(2): 149-161.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av Hil

- Vik, Kari Aakerli. Se på skulptur. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Arbeidsnotat; 2004:161) 91 s.
- Nordkvelle, Yngve Troye; Svoen, Brit; Nordgreen, Ragnar. Kulturbasert næringsutvikling og Høgskolen i Lillehammer : nHS 2005-2006. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004 (Informasjonsserien, 2004:24)29 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor Hil

- Veierød, Dag; Andresen, Sigmund Kalleberg; Hansteen, Kjell. Bredbåndsrelaterte kommunale IKT-driftsmodeller. Oslo: HØYKOM, 2004. (HØYKOM-rapport; 405) 31 s.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Bakøy, Eva. Fjernsynet og diasporatilværelsen. Norsk medieforskerlags 11. medieforskerkonferanse: Medieforskning i globaliseringens tidsalder. Trondheim; oktober 2004
- Bakøy, Eva. The role of television in the lives of ethnic minorities. Seminar i regi av Nordic Research Network for Media, Migration and Society. Stockholm; april 2004
- Birkvad, Søren. Eric M. Nilsson - en dokumentar-auteur. Eric M. Nilsson and the experimental documentary film. Aretrospective and international conference. Karlstad; august 2004
- Diesen, Jan Anders. Censored British films in Norway during WW1. Goodbye to All That : British Silent Cinema and World War 1 : The 7th British Silent Cinema Festival. Nottingham; april 2004
- Diesen, Jan Anders. Erfaringer med å skrive fjernsynshistorie. Norsk medieforskerlags 11. medieforskerkonferanse: Medieforskning i globaliseringens tidsalder. Trondheim; oktober 2004
- Puijk, Roel. Ethnographic research in media organizations : some methodological and ethical thoughts. *New Research for New Media : Innovative Research Methodologies Symposium*, 2nd edition. Tarragona; september/oktober 2004
- Puijk, Roel. Television in a digital environment. I: *IAMCR 2004 Abstracts*. Porto Alegre, Media Production Group. 2. IAMCR, 2004. Porto Alegre; juli 2004
- Puijk, Roel. Television sport in a digital environment : the case of Norwegian public service television. Konferanse organisert av Media and Sports section av IAMCR. Leipzig; januar 2004

Kunstnerisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskolen

Kontaktperson: *Malte Wadman*. Tlf. 61 28 74 63. E-post: Malte.Wadman@hil.no

Den norske filmskolen er den eneste rene kunstfaglige utdannelsen ved Høgskolen i Lillehammer. I tillegg forvalter Den norske filmskolen et nasjonalt utdanningsansvar. Begge disse forutsetningene har preget oppbyggingen av Filmskolen gjennom første driftsfase siden oppstarten.

Det forventes at Den norske filmskolen (Dnf) på linje med alle andre kunstfaglige utdanninger over tid bygger opp et kunstnerisk utviklingsarbeid som i lovens forstand sammenlignes med forskning. Ønsket om dette fremgikk også i Stortingets vedtak om å starte en nasjonal filmutdanning ved Høgskolen i Lillehammer.

Som akademisk aktivitet er kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) ennå i sin spede begynnelse. Som fenomen er det et resultat av integreringen av kunstutdanningen inn i det tradisjonelle universitets- og høgskolesystemet, der KU søkes kategorisert, katalogisert, regulert, evaluert og finansiert etter mål kommensurable med vitenskapelig forskning og formidling. På samme vis er det opprettet et stipendiatprogram for kunsthøgskolene – på lik linje med tradisjonelle akademiske fags stipendiatordninger – der et eksplisitt siktemål er å gi kunstnere kompetanse og titler tilsvarende vitenskapens doktorgrader, førsteamanuenser og professorer.

Arbeidet med en mer presis og fruktbar grenseoppgang mellom vitenskapelig og kunstnerisk arbeid i akademisk sammenheng er ennå ikke fullført av departementet. I likhet med foregående år vil en gjennomgang av pågående og potensielt kunstnerisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskolen derfor fortsatt være beheftet med noe usikkerhet med hensyn til hva som kvalifiserer og hva som faller utenfor. Ved

inngangen til 2005 har de to berørte miljøer ved HiL – Den norske filmskolen og Avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap – gått sammen for å formulere et innspill til departementet i denne sammenheng.

I "Midlertidig reglement for stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid" (fastsatt av Styringsgruppen 21.3.03), finnes det imidlertid noen retningsgivende begreper og målsettinger. Etter å ha fastslått at programmet skal "kvalifisere for kunstneriske virksomhet, og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til kunstnerisk kompetanse og innsikt," heter det i målsetningsparagrafen: "Gjennomføring av programmet skal ha et selvstendig kunstnerisk arbeid på høyt internasjonalt nivå som mål. I tillegg skal kandidaten fordype seg i teori og metode for å oppnå større faglig dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en større ramme. Gjennom programmet skal kandidaten også få trening i formidling og undervisning på høyeste nivå innen sitt fagområde. Programmet skal også bygge opp nye nettverk for utvikling av kunnskap og kompetanse, samt fremme kvalifisert og kritisk debatt ved kunstutdanningsinstitusjoner og i samfunnet forøvrig."

Av dette kan det slutes at kunstnerisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskole vil kunne innbefatte:

- Produksjon av kunstneriske arbeider eller verker
- Teori- og metodearbeider
- Formidling og undervisningsrelatert virksomhet
- Kompetanseutviklende nettverksarbeid
- Kritikk og deltakelse i offentlig debatt

I tillegg kommer naturligvis faglig-pedagogisk utviklingsarbeid.

Produksjon av kunstneriske arbeider eller verker

Det faglige kollegium ved Dnf er alle rekruttert blant aktivt utøvende kunstnere. Dette betyr at de fleste vil fortsette sine individuelle kunstneriske arbeider også gjennom sine åremål. Gjennom 2003 har både film- og sceneproduksjoner vært signert av Dnfs ansatte, i tillegg til at en rekke verker er i arbeid, enten som bestillingsarbeider eller egeninitierte produksjoner. Personalet dette gjelder er samtlige professor II-tilsatte og linjeledere for Regi, Manus og Produsent – Sølve Skagen, Edvard Rønning og Tom Remlov. Skagen har skrevet en ny versjon av spillefilmmanuskriptet "Sangen om den røde rubin" etter Agnar Mykles roman, som er til vurdering for produksjonsstøtte i 2005 hos Norsk Filmfond. Rønning har signert en nyutgave av musikkspillet "An-Magritt", som ble oppført på Trøndelag Teater i november. Remlov har produsert kortfilmen "Hommage a Leo the Lion" av Marianne Heske, med verdenspremiere i oktober, skrevet et nytt manus til oppførelsen av familieforestillingen "Trollprinsen" på Det Norske Teatret i november, og hatt konsept og regi for åpningsforestillingen på Norsk Litteraturfestival/Sigrid Undset-dagene i mai.

Teori- og metodearbeider

Linjeleder for Foto, Septimiu Moraru, har sin grunnutdanning ved *Universitatea de Arta Teatrului si Cinematografica "I.L. Caragiale"* i Bucuresti, og har her gjennom de tre siste årene gjennomført sitt doktorgradsarbeid, som er en videreføring av teoriene hos Eco, med et forsøk på å videreutvikle begrepsanvendelsen omkring det fotografiske billedets språklige, fortellermessige og retoriske egenskaper. Med tittelen *Det kinematografiske billedets grunnleggende semiotikk* disputerte han høsten 2004 og mottok doktorgraden med karakteren *Magna cum laudae*.

Linjeleder for Manus, Edvard Rønning, har fullført første del av sin avhandling i anvendt dramaturgi: "Historien – fortellingen – fortolkningen", som blir en bok om historiefortellingen som det teoretiske og pedagogiske fundament ved Dnf. Denne boken planlegges utgivelsesklar i løpet av 2005.

Linjeleder for Lyd, Svein Hovde, har videreført sitt forskningsprosjekt med tittelen "Audiovisuelt bilde – audiovisuell rytme – audiovisuell lyd", der det overordnede siktemål er å tilføre begrepsmessige redskaper til den skapende teamprosessen som et audiovisuelt verk nødvendigvis gjør. En foreløpig presentasjon av resultatene var avtalt under den internasjonale konferansen "Sound/ Image/Space – Applying Music Technology" i Leeds i slutten av oktober, men måtte avlyses på grunn av sykdom. Prosjektet beregnes fullført ved utgangen av 2005 med publiseringen av en DVD i kombinasjon med skriftlig materiale.

Linjeleder for Regi, Sølve Skagen, er redaktør for bokserien "Fra idé til film", der de viktigste norske

filmmanuskriptene skal publiseres i bokform med artikkelstoff om filmen, intervjuer med filmens opphavsmenn samt annen relevant informasjon om verket. Første bind, "Veiviseren", ble utgitt i 2004, samtidig som neste bind, "Orions belte", har vært under forberedelse.

Linjeleder for Klipp, Olivier Rahmat, gjennomførte i 2004 første del av forskningsprosjektet "Nordiske fotografers bidrag til filmisk beretterteknikk". Siktemålet er å belyse skandinaviske filmfotografers arbeid med å styrke det visuelle gjennom filmkunstens første hundre år. Kjente og mindre kjente filmfotografer fra Danmark, Sverige, Finland og Norge vil få sitt arbeid satt inn i en samfunnsmessig såvel som kunstnerisk sammenheng, med håp om å kunne skape et helhetlig bilde, og prosjektet beregnes ferdigstilt i løpet av 2005.

Professor Richard Ross tok i 1999 initiativet til prosjektet "Training the Trainers". Det ble ferdigstilt i 2004, og utgjør en skriftserie på ti hefter samt en DVD med et omfattende og unikt eksempelmateriale. Serien baserer seg på intervjuer med og dokumentasjon fra en rekke internasjonale filmskapers pedagogiske arbeid, og skal være et referanseverk for profesjonelle og erfarne filmfolk som ønsker å bidra til undervisningen innen sitt område. Materialet utgis på engelsk av Dnf/HiL og vil være tilgjengelig våren 2005. Med utgangspunkt i dette prosjektet planlegger Dnf opprettelsen av et internasjonalt senter for utvikling av kunsthøgskolepedagogikk.

Formidling og undervisningsrelatert virksomhet

Samtlige i Dnfs kollegium er aktive som gjesteforelesere, foredragsholdere, skribenter, veiledere, sensorer og komitémedlemmer i faglig og pedagogisk sammenheng. Dette gjelder i høyeste grad også internasjonalt, der medlemmer av kollegiet gjennom 2003 har vært invitert til Kina, Italia, Frankrike, Tyskland, Storbritannia og Romania, i tillegg til hele Norden.

Den norske filmskolen har dessuten siden 2001 bedrevet en omfattende og meget vellykket formidlingsvirksomhet gjennom studentenes avgangsfilm. Disse inviteres jevnlig til et stort antall festivaler i utlandet, og er etterspurt av TV-selskaper og distributører. Problemet er imidlertid de store kostnader som er forbundet med frikjøp av rettigheter for offentlig visning av filmene, og skolen må derfor i de fleste tilfeller takke nei til salg til TV-kanaler.

Kompetanseutviklende nettverksarbeid

Som aktive utøvere i det profesjonelle miljø utenfor skolen er det naturlig for kollegiet å delta i forskjellige faglige og organisatoriske nettverk. Dette innebærer især en god del styreverv i så vel private selskaper som offentlige virksomheter og kunstpolitiske sammenslutninger. Bl.a. har Malte Wadman vært medlem av Fritt Ords dokumentarfilmjury, mens

Tom Remlov har vært medlem av Kulturrådets evalueringsutvalg for Det Åpne Teater og i Hedda-prisjuryen. I internasjonal sammenheng er særlig Wadman aktiv i sentrale fagpedagogiske nettverk. Alt dette arbeidet er viktig for kollegiets faglige oppdatering og kompetanseheving, i tillegg til at det styrker skolens posisjon og tilgang til ressurser.

Kritikk og deltakelse i offentlig debatt

Som eneste nasjonale utdanning på sitt felt har Dnf en viktig oppgave i å formulere faglige standarder og i å bidra til å forvalte filmkunstens posisjon i den offentlige bevissthet. Flere av kollegiet er derfor aktive skribenter og aktører i det offentlige ordskifte, i tillegg til virksomhet som kritikere i fagtidsskrifter.

Faglig-pedagogisk utviklingsarbeid

I likhet med foregående år har det faglige kollegium også i 2004 arbeidet intensivt med utviklingen av nye studieplaner med sikte på en tilpasning av Film-skolens undervisning til den nye gradsstrukturen (bachelor- og mastergrad). Disse planene foreligger nå som et gjennomarbeidet forslag, men etter som en omlegging vil innebære godkjenning av en bachelorgrad basert på ett års tidligere kompetanse/utdanning, og mastergraden forutsetter godkjenning fra NOKUT, er det uvisst når opptak etter den nye modellen vil kunne gjennomføres. Arbeidet med den nye modellen har for øvrig medført en til dels betydelig revisjon og oppdatering av de respektive linjenes faglige innretting, som det har foregått en omfattende utprøving av også gjennom 2004.

Linjeleder for Klipp, Olivier Rahmat, organiserte i samarbeid med eksterne aktører et internasjonalt fagseminar med master classes av ledende kunstnere innen klipp og redigering. Det strakte seg over tre samlinger og innbefattet studenter og yngre yrkesutøvere fra hele Skandinavia, og hadde som siktemål å videreutvikle pedagogiske idéer innen klippefaget.

Scenografen Eli Bø var gjennom størstedelen av 2004 ansatt på engasjement ved Dnf for å utrede mulighetene for å etablere et Bachelor-studium i Production Design, enten eksklusivt ved Dnf/HiL eller i samarbeid med andre utdanningssteder, som eksempelvis Kunsthøgskolen i Oslo. Ved inngangen til 2005 forelå en ferdig studieplan samt et detaljert undervisningsopplegg, og det er et begrunnet håp om at studiet vil kunne starte opp i løpet av året. Det vil i så fall bli det første i sitt slag i Norge og et betydelig tilskudd til Filmskolens faglige plattform og fagmiljø.

Stipendiat

Den norske filmskolen fikk i 2004 sin første stipendiat finansiert av Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Dette er en klar anerkjennelse av Dnfs faglige styrke og posisjon. En tidligere student ved Dnf, Ståle Stein Berg, er ansatte som stipendiat, og arbeidstittellen på hans arbeid er ”Skildring og forteljing. Ein grenseoppgang mellom filmens antipoder”

Stipendiatene er nærmere presentert i et annet kapittel i denne årsmeldingen.

Oversikt over miljøets formalkompetanse

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk
Professor	2	2,00
Førsteamanuensis	2	2,00
Prof. II	6	1,20
Førstelektor	6	5,50
Stipendiat	1	0,33
Sum	17	3,21

Priser og utmerkelser

Den norske filmskolen 2004

- **24th Munich International Festival of Film Schools, München:**
“MUHAMMED” fikk 2. plass for beste utenlandske film. Regi Lisa Marie Gamlem
- **Student Film Festival Tel Aviv 2004:**
“Festival Staff’s Choice”: “Regjeringen Martin” (The Martin Government) ved regissør Roar Uthaug.
- **International Student Film Festival, Beograd:**
“Best Foreign Film”: “OSKAR” ved regissør Guro Ekornholmen

Publikasjoner i 2004

Doktoravhandling

- Moraru, Septimiu. *Limbajul imaginii cinematografice*. Bucuresti: Univ. Natională de Artă Teatrală și Cinematografică I.L. Caragiale, 2004. 203s. (vil bli oversatt til engelsk i 2005).

Senter for mediepedagogikk

Kontaktpersoner: *Yngve Nordkvælle*. Tlf: 61 28 82 86. E-post: Yngve.Nordkvælle@hil.no
Geir Haugsbakk. Tlf: 61 28 82 09. E-post: Geir.Haugsbakk@hil.no

Beskrivelse av senteret og virksomheten

Senter for mediepedagogikk er etablert som et treårig prøveprosjekt som løper ut 2005. Et hovedmål er å øke forskningsinnsatsen knyttet til medier, teknologi og undervisning. Prosjektet skal synliggjøre, samordne og styrke HiLs forskningsrettede virksomhet på feltet.

Senteret er et ledd i utviklingen av mediepedagogikk/livslang læring som ett av satsingsområdene ved HiL. Følgelig er senteret nært knyttet til forskningsfeltet mediepedagogikk ved pedagogikkseksjonen. Samtidig har senteret som erklært mål å favne HiL som helhet, og være en ressurs for alle avdelinger, enheter og ansatte.

Organisering

Senter for mediepedagogikk er i utgangspunktet direkte underlagt rektor og skal opptre uavhengig av etablerte miljøer. Ønsket om tverrfaglige tilnærminger har vært sentralt i sammensetningen av den sentrale prosjektgruppa for satsingen, og den består av representanter fra avdelingene ved høyskolen og Senter for livslang læring (SeLL). Prosjektgruppa har et faglig ansvar for prosjektutvikling, prosjektoppfølging og -samordning.

Fra høsten 2003 har senteret hatt et eget styre med ansvar for budsjetter og overordnede planer. Yngve Nordkvælle har vært styreleder og faglig leder for Senteret, og Geir Haugsbakk har vært prosjektleder og sekretær for prosjekt- og styringsgruppa. Siden 1. mai 2003 har professor Lars Qvortrup hatt en II-stilling

knyttet til senteret. Qvortrup har fungert som en aktiv støttespiller i forhold til utviklingen av forskningsprosjektene, men også i forbindelse med de allmenne, faglige og strategiske diskusjonene. I 2004 har i tillegg Yvonne Fritze og Brit Svoen vært knyttet til senteret i 20 %-stillinger.

Prosjekter og finansiering

Prosjektlederstillingen er finansiert over HiLs budsjett. Ellers har en stor del av forskningsaktivitetene vært finansiert med midler fra Norges forskningsråd. Senteret har fått tilsagn om midler fra Strategisk høyskoleprogram over en treårsperiode.

Prosjektporteføljen er presentert nedenfor.

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Innvandrerkvinner forhold til fjernsynet.	Norges forskningsråd, strategisk høyskoleprogram	Eva Bakøy
De kompetente eldre. Om IKT-bruk i aldersgruppen 67+.	Norges forskningsråd, strategisk høyskoleprogram	Øyvind Nøhr
Evaluerings av fleksibel undervisning	Norges forskningsråd, strategisk (delfinansiering)	Anne-Mette Bjørgen
Følgforskning i tilknytning til prosjektet "IKT i norskopplæring for norske innvandrere". (Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Østlandsforskning)	Vox	Geir Haugsbakk

Nettverksbygging og konferanser

Nettverksbygging både regionalt, nasjonalt og internasjonalt har vært et viktig mål også i 2004. Det er etablert gode internasjonale kontakter, spesielt i forbindelse med planleggingen av et internasjonalt, elektronisk tidsskrift. Tidsskriftet, "Seminar.net", ble lansert 31. januar 2005 på feltet "media, technology and lifelong learning". En redaktørgruppe på fem personer ved HiL vil ha et hovedansvar for tidsskriftet. Det er Yngve Troye Nordkvelle (leder), Yvonne Fritze, Geir Haugsbakk, Svein. O. Haaland og Brit Svoen. Seminar.net er et "referee-tidsskrift" og har ved oppstarten et redaksjonsråd på 23 forskere fra en rekke land. I tillegg til ni norske kommer to fra Danmark, fire fra Sverige, en fra Finland, tre fra USA, en fra Canada, to fra Storbritannia og en fra Hellas. Tidsskriftet er tilgjengelig på: <http://seminar.net>

Et viktig forsøk i 2004 har vært webseminaret om "Digital dannelse". Det ble lansert av Senter for mediepedagogikk som en del av Forskningsdagene 2004. Tre videopresentasjoner ble lagt ut på nettet og fulgt opp med tre ukers nettdiskusjon. Webseminaret var et forsøk på en alternativ måte å drive forskningsformidling på, og oppslutningen var relativt god. Mange deltok aktivt i diskusjonen, men den "usynlige" aktiviteten var langt større. Det ble registrert mange hundre treff på innleggene. Det ble konkludert med at dette kan være en fruktbar måte å skape møteplasser på, og at det er verdt å ta med disse erfaringene inn i nye prosjekter.

Ellers har senteret som ambisjon at HiLs FoU-satsing innen mediepedagogikk skal være synlig både gjennom egne konferansearrangement og bidrag på sentrale konferanser innenfor feltet nasjonalt og internasjonalt. Senter for mediepedagogikk har hovedansvaret for konferanseserien "Didaktikk og teknologi".

Kompetanse

Senteret er i liten grad bemannet med egne ansatte i forsøksperioden. Arbeidskraft og kompetanse som benyttes til forskningsvirksomheten, er primært ansatte ved de ordinære avdelingene. De trekkes inn i virksomheten ved Senteret for å samle og profilere forskning som er relatert til det mediepedagogiske feltet. Personalet som på denne måten representerer den mediepedagogiske satsingen, består av profesorer, førsteamanuenser og høyskolelektorer.

I tillegg har flere av doktorgradstipendiatene ved pedagogikkseksjonen en viktig rolle i satsingen ved Senter for mediepedagogikk. Det gjelder Yvonne Fritzes doktorgradsarbeid om "kommunikasjon i mediebasert undervisning". Fritzes stipendiatperiode utløp i 2003, og hun er nå ansatt som førsteamanuensis ved pedagogikk. En ny stipendiat innen det samme fagfeltet ble tilsatt i 2004. Det var Geir Haugsbakk med prosjektet "Retorikk, teknologi og læring". I 2005 vil det bli tilsatt en stipendiat knyttet til "pedagogisk evaluering av fleksibel undervisning".

Publikasjoner i 2004

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Nordkvelle, Yngve Troye. Technology and didactics: historical mediations of a relation. *Journal of Curriculum Studies* 2004; 36(4): 427-444.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med referee

- Fritze, Yvonne; Haugsbakk, Geir; Nordkvelle, Yngve Troye. Red. av temanummer om mediepedagogikk. *Norsk medietidsskrift*, Årg. 11, nr 3. Oslo: Universitetsforlaget, 2004.
- Fritze, Yvonne; Haugsbakk, Geir; Nordkvelle, Yngve Troye. Tema: Mediepedagogikk. *Norsk medietidsskrift* 2004; 11(3): 206-214.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av HiL

- Grepperud, Gunnar; Haugsbakk, Geir. Ikke helt som planlagt? : nettbaserte aktiviteter i teori og praksis. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Forskningsrapport; 2004:118)80 s.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Bakøy, Eva. The role of television in the lives of ethnic minorities. Seminar i regi av Nordic Research Network for Media, Migration and Society. Stockholm; april 2004.
- Bjørgen, Anne Mette; Nordkvelle, Yngve Troye; Nyhus, Lene. Evaluation of on-line education : the role of self-evaluation for a "learning organization". The positioning of education in contemporary knowledge society : NERA's 32nd congress. Reykjavik; mars 2004.
- Fritze, Yvonne. Themes and contributions : differences in how systems reproduce communication in tutoring face-to-face and on-line. The positioning of education in contemporary knowledge society : NERA's 32nd congress. Reykjavik; mars 2004.
- Haugsbakk, Geir. The ideas of "Learning management systems". The positioning of education in contemporary knowledge society : NERA's 32nd congress. Reykjavik; mars 2004.
- Haugsbakk, Geir; Nordkvelle, Yngve Troye. The rhetoric of ICT and the new language of learning : a critical analysis of the use of ICT in the curricular field. European Conference on Educational Research. Rhetymnon; september 2004
- Nordkvelle, Yngve Troye. Etikk og lærerens pedagogiske bruk av IKT. *Innsikt & Utsikt* 2004 -en konferanse om lærere, kompetanse og IKT. Kristiansand; juni 2004
- Nordkvelle, Yngve Troye. IKT, læring og etiske dilemmaer. Utdanningstorget. Oslo; februar 2004
- Nordkvelle, Yngve Troye. Pedagogy and education in a context of globalization : a historical reconstruction of eurocentrism in pedagogy. 9th Biennial Conference, International Network of Philosophers of Education. Madrid; august 2004

Faglig utviklingsarbeid ved Senter for livslang læring

Kontaktperson: *Mette Villand Reichelt*. Tlf. 61 28 82 42/995 77 926. E-post: Mette.Villand.Reichelt@hil.no

Senter for livslang læring (SeLL) er HiLs prosjekt-enhet for fleksible utdanningstilbud, og har utviklingsoppgaver knyttet til høgskolens virksomhet. Senteret skreddersyr opplæringstilbud i samarbeid med oppdragsgivere, og tilbyr fleksible studier på det åpne markedet. SeLL baserer sin virksomhet innenfor kjerneområdene fleksible studier, IKT- og video-produksjoner, kurs/konferanser og veiledning. Det har i 2004 vært 23 ansatte med bred erfaring innen pedagogikk, prosjektledelse og medieproduksjoner. SeLLs virksomhet er oppdragfinansiert og omsatte i 2004 for ca 18 millioner kroner.

SeLLs mål er å være en nasjonalt ledende aktør i forhold til å utvikle og å tilby godt tilrettelagte og fleksible utdanningstilbud for voksne. Dette skjer gjennom å utvikle og drifte opplæringstilbud som kombinerer kvalitet i læringsprosessene med fleksibilitet i gjennomføringen.

SeLLs virksomhetsområder er:

- Utvikling og gjennomføring av fleksible studier, inkludert internopplæring for virksomheter.
- Medieproduksjoner; rene video-, bilde- og lyd-produksjoner, nettbaserte løsninger inklusive portaler, interaktive medier, brosjyrer og trykksaker.
- Kurs, konferanser og arrangementer
- Veiledning, rådgivning og undervisning

Det ligger viktige faglige utviklingsoppgaver i SeLLs arbeid knyttet til produksjon av læremidler, nettløsninger og utvikling av studietilbud. I tillegg har SeLL gradvis fått større faglig ansvar for flere studie-emner. De fleste studiene SeLL utvikler, er fleksibelt lagt opp med nettbaserte læringselementer. Her er utviklingsarbeidet knyttet opp til utforming av en

pedagogisk studiemodell der læringselementene blir vurdert ut i fra en mediepedagogisk modell. Videre er det utviklingsoppgaver knyttet til utforming av læringsomgivelsene i det nettbaserte læringsmiljøet. Det ligger i tillegg utviklingsarbeid i evalueringer og utvikling av fagstoff i form av artikler og produksjon av bilde- og lydmateriell.

Vår pedagogiske plattform er i de fleste tilfeller basert på problemorientert læring, samarbeid i grupper og prosessorientert skriving. Her står dialog og veiledning sentralt.

Fleksible studier

Innenfor dette feltet dreier utviklingsarbeidet seg hovedsaklig om hvordan kompetanseutvikling skal tilrettelegges pedagogisk, og hvordan medier skal understøtte læringsprosessene. Disse to elementene blir i ethvert prosjekt vurdert opp mot hvilke egenskaper faget som skal tilbys, har. SeLL har det pedagogiske og praktiske utviklingsansvaret i samarbeid med fagavdelinger ved HiL og andre høgskoler

SeLL har i samarbeid med fagavdelinger utviklet følgende studier med betydelig utviklingsarbeid:

- Paramedic. Samarbeid med NAVO, Ullevål Universitetssykehus og Avdeling for helse- og sosialfag. 60 studiepoeng.
- YOU – Yrkes og utdanningsveiledning – fleksibelt studieum i yrkes og utdanningsveiledning. Oppdrag fra Oppland Fylkeskommune. 30 studiepoeng.
- Endringsarbeid i virksomheter. Samarbeid med Arbeidslivsenteret i Oppland og Sør-Trøndelag og Avdeling for helse- og sosialfag. 15 studiepoeng.
- Ledelse av organisasjon i endring. Samarbeid

med Tyrilistiftelsen og Avdeling for helse- og sosialfag. 15 studiepoeng.

- Skoleutvikling – å lede en lærende organisasjon, samarbeid med Lillehammer og Toten kommuner og Avdeling for samfunnsvitenskap.
- Lillehammer videregående skole – etterutdanning av alle lærere om deres nye rolle som ”kontakt-lærere og veiledere”. SeLL.

Publikasjoner

Kapittel i faglig bok eller rapport utgitt av institusjon, forening o.a.

- Kure, Bent. Motivasjon og nettstøttet læring. I: Treff-sikker nettbasert læring?. Norgesuniversitetets skriftserie, 1. Tromsø: Norgesuniversitetet, 2004: 81-108.

Andre artikler

- Veierød, Dag; Røijen, Atle. Faglige artikler om bruk av bredbånd i offentlig sektor, publisert på www.høyvis.no, 2004.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt av Hil

- Bjørgen, Anne Mette. Hvordan legge til rette for dialog og samarbeid i nettbaserte læringsmiljøer? : evaluering av studiet "Fleksibel og nettstøttet læring". Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Arbeidsnotat; 2004:158) 48, 19 s.
- Nordkvelle, Yngve Troye; Svoen, Brit; Nordgreen, Ragnar. Kulturbasert næringsutvikling og Høgskolen i Lillehammer : nHS 2005-2006. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2004. (Informasjonsserien; 2004:24) 29 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor Hil

- Andresen, Sigmund; Veierød, Dag. Bredbåndrelaterte kommunale IKT-driftsmodeller. Oslo: HØYKOM, 2004. (HØYKOM rapport ; 2004:405) 31 s.
- Vaagland, Jorid; Leirvik, Birgit; Madsen, Liv. Fra individuell til organisatorisk læring. Evaluering av kompetanseutviklingstiltaket Mester i førstelinjetjeneste. Lillehammer: Østlandsforskning, 2004. (ØF-rapport; 2004:02) 65 s.
- Villand, Mette. The social dimension of online delivery and computer mediated communication in higher education. Thesis in Master of Education (Honours). Charles Sturt University, Australia, 2004.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Bjørgen, Anne Mette; Nordkvelle, Yngve Troye. Self-evaluation and organizational learning using learning management systems. I: Book of abstracts : Online EDUCABerlin : 10th international conference on technology supported learning and training, December 1-3, 2004. 2004. .

Medieproduksjoner og portaler

Innen dette området består utviklingsarbeidet i hovedsak av faglig fordypning i hva som skal formidles for å lage et pedagogisk konsept, utarbeidelse av synopsis, opptak, redigering og slutføring.

- ”Fra Tøyen til Lompa”. Dokumentarprogram for bruk i samtidshistorie. Samarbeid med Tore Pryser, Avdeling for samfunnsvitenskap.
- Fire dramatiseringer til prosjektet ”Innføring av nytt meldekort”. Oppdragsgiver: Aetat.
- ”On the Edge of the Welfare State”. Dokumentar om St. Martin in the Fields arbeid for hjemløse i London. Samarbeid med Liv Solheim, Avdeling for helse- og sosialfag.
- Intervjuprogram med professor Jane Lewis. Faglig ansvarlige: Janneke van der Ros og Inger Bjørnhaug, Avdeling for samfunnsvitenskap..
- Til Paramedic-studiet:
Emne 4: ”Den geriatriske pasienten” og ”Kramper hos barn”. Dramatiseringer.
Emne 5: ”Fallulykke barn”. Dramatisering.
Emne 6: Fire intervjuer med utgangspunkt i Åsta-ulykken.
Tilrettelegging av KOST-videoforelesninger for bruk i dette studiet.
Faglig ansvarlig for disse emnene: Øyvind Nøhr, Avdeling for helse- og sosialfag.
- ”3 til 1: IKT” Presentasjon av IKT-samarbeidet mellom Lillehammer, Gausdal og Øyer, IKOMM. I samarbeid med HØYVIS ved Dag Veierød.
- ”Eit meningsfullt liv i ein lam kropp”. Flere filmer av forskjellig sjangre og lengde på DVD. I samarbeid med ALS pasient Per Villand.
- ”Sats på en senior”. Opptak og redigering av intervjuer og reportasjer til DVD for Moderniseringsdepartementet. Fagansvar: Øyvind Nøhr, Avdeling for helse- og sosialfag.
- ”Den nye kontaktlærerrollen”. Tre dramatiseringer til kurs for lærere på Lillehammer videregående skole. Fagansvarlige: Torild Schulstock og Bent Kure, SeLL.
- To CD-ROM med forelesninger i pedagogikk. Faglig ansvar: Yngve Nordkvelle, Avdeling for samfunnsvitenskap.
- Oppdatering og nydigitalisering av Førstehjelp. Ansvarlig: Bent Kure, SeLL.
- Filming av virtuelle debattinnlegg til Digitalforvaltning. Ved Brit Svoen, SeLL.
- Videoforedrag for Mattilsynet.
- Intervju til studiet i karriereveiledning. Fagansvar: Bjarne Øvrelid, Avdeling for helse- og sosialfag og Jenny Homme, Mercuri Urval.
- Tilrettelegging av Mester i 1. linjetjeneste for DVD. Fagansvar: Anne-Marie Aubert, Avdeling for helse- og sosialfag.
- Streaming av konferanser for HØYVIS. Faglig ansvarlig: Dag Veierød, SeLL.
- På oppdrag fra Utdanningsdirektoratet har SeLLvært redaktør for utviklingsarbeidet av Utdannings- og forskningsdepartementets (UFD) sin kvalitetsportal www.skoleporten.no
- På oppdrag av Helse- og Sosialdirektoratet har SeLL jobbet med å utvikle en ny arbeidsmetodikk og skaffe erfaringer med ny og interaktiv kommunikasjons- og informasjonsarena for helsestasjoner. www.helsestasjonen.no
- Det nettbaserte tidsskriftet [seminar.net](http://www.seminar.net) er ute i første utgave. Magasinet er designet og kodet av SeLL, og bruker det åpne CMSet Mambo som teknisk plattform. Prosjektet er produsert i xhtml og css-baserte sider på en dynamisk plattform. <http://www.seminar.net>

Doktorgradsstipendiater ansatt ved HiL 2004

Høgskolen i Lillehammer har 14 ansatte i doktorgradsstipendiatstillinger av 3 eller 4 års varighet. I tillegg er 2 stipendiatstillinger under tilsetning.

Alle stipendiatene har 3 årsverk til disposisjon for arbeidet med utdanningen. De som ansettes i 4-årige stipendiatstillinger, har 25% pliktarbeid for avdelingen eller seksjonen de er tilknyttet (undervisning m.v.)

Stipendiatene er av flere grunner en viktig ressurs for høgskolen. De utfører forskning på høyt nivå, og utvikler ny, grunnleggende kunnskap innenfor sine fagområder. Utvikling av ny kunnskap gjennom vitenskapelige prosesser er et av de mest grunnleggende kjennetegn ved en akademisk institusjon, og følgelig gir stipendiatene et viktig bidrag til høgskolens kjernevirksomhet.

Stipendiatene medfører videre en vitalisering av forskningen ved HiL. De kommer til dels utenfra, bærer med seg nye faglige impulser, og representerer et bindeledd til universiteter i inn- og utland. Høgskolen har som ambisjon å gi stipendiatene veiledning på høyt nivå, hvilket er en stimulans for de ansatte som tildeles veiledningsansvar. Noen av stipendiatene har ansatte ved høgskolen som hoved- eller biveileder, og alle stipendiatene skal ha en intern veileder hvis de har hovedveiledere ved den doktorgradsgivende institusjonen de er tilknyttet. Dette gir fast ansatte erfaring med doktorgradsutdanning, hvilket er verdifullt for en høgskole med mål å etablere egne doktorgradsutdanninger på sikt.

Den tredje grunnen til at stipendiatene er en viktig gruppe for høgskolen, ligger i at de representerer et rekrutteringspotensial. Ved Høgskolen i Lillehammer – som ved mange andre høgskoler og universiteter – tilsier alderssammensetningen i det vitenskapelige personalet at det må skje en betydelig rekruttering av

nye medarbeider det kommende tiåret. Det er å håpe at stipendiatene finner seg til rette ved høgskolen, og vil søke ledige stillinger i framtida.

Nedenfor følger en kort presentasjon av stipendiatene og deres forskningsprosjekter.

Kort presentasjon av doktorgradsstipendiatene

Jenny Steinnes

Fagområde
Pedagogikk

Arbeidstitel på avhandlingen

Fra utvikling til transformasjon, et forsøk på å tenke opplysningstanken på nytt

Problemstilling/sammendrag

Arbeidet har et språkkritisk, filosofisk grunnlag der filosofen Jacques Derridas tilnærminger og perspektiver settes inn i tenkingen rundt pedagogikk generelt og institusjonalisering av pedagogiske handlinger spesielt. Prosjektet er identifisert som del av skoleutviklingsprosjektet ved Høgskolen i Lillehammer, og har som målsetning både å problematisere/reflektere over tenkingen i dette prosjektet med utgangspunkt i utviklingsbegrepet, samt å foreslå nye tilnærminger. Prosjektet har både en dekonstruktiv og en konstruktiv side der det i siste del av arbeidet vil bli forsøkt skissert undervisningsopplegg som tar høyde for en intensivt refleksjon som en kan lokalisere i Derridas språkkritiske perspektiver.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Steinnes er tatt opp til doktorgradsprogram ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).
- Hovedveileder: Professor Kjetil Steinsholt, NTNU.
- Biveiledere: Professor Lars Monsen og Professor Øivind Haaland, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 15.05.02 – 15.05.05.

Rune Sarromaa Hausstätter

Fagområde
Spesialpedagogikk

Arbeidstitel på avhandlingen

Ulikhetens utfordring. Om spesialpedagogikkens fremtid.

Problemstilling/sammendrag

Det synes som om faget spesialpedagogikk er i en kontinuerlig forandring politisk og vitenskapelig. Spørsmålet blir om dette virkelig er sant, eller om konservative strukturer/diskurser gjensker tradisjonelle løsningsstrategier og syn på hva som er den spesialpedagogiske oppgaven i dagens samfunn. Gjennom forskjellige bilder inn i det spesialpedagogiske feltet skal viktige aspekter ved dagens fagfelt synliggjøres. På bakgrunn av dette blir målet videre å skape et grunnlag for et bredere utgangspunkt for spesialpedagogikken inn i fremtiden.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Hausstätter er tatt opp til doktorgradsprogram ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
- Hovedveileder: Professor Øivind Haaland, Høgskolen i Lillehammer.
- Biveileder: Førsteamanuensis Hansjörg Hohr, NTNU
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.03.03 - 01.03.06

Geir Haugsbakk

Fagområde
Pedagogikk/mediapedagogikk
(IKT og læring)

Arbeidstitel på avhandlingen

Retorikk, teknologi og læring - en grunnleggende analyse av språk og begrepsbruk knyttet til bruk av IKT i undervisningssammenheng

Problemstilling/sammendrag

Med utgangspunkt i bruken av IKT i undervisningssammenheng er problemstillingene i hovedsak knyttet til to grunnleggende forhold: 1) språk- og begreps-

bruken og diskursen knyttet til teknologi og læring, og 2) læringsperspektivene i forbindelse med bruk av teknologi i undervisning. Sentrale spørsmål blir: Hva er det som kjennetegner språk- og begrepsbruken, hva gir den uttrykk for og hvilke kontekstuelle rammer er det som kan bidra til å forklare den? Hva er de dominerende læringsperspektivene slik de kommer til uttrykk gjennom språkbruken, argumentasjonen, forestillingene, forventningene og den grunnleggende tekningen hos de ansvarlige for de aktuelle, teknologi-baserte undervisningsoppleggene? Generelt vil språk- og begrepsbruken knyttet til IKT og læring bli forsøkt satt inn i en bred politisk, samfunnsteoretisk og historisk sammenheng. Og slik vil dette også representere en sentral innfallsvinkel for å forstå utviklingen av de såkalte digitale læringsarenaene.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Haugsbakk er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Tromsø (pedagogikk).
- Hovedveileder: Professor Gunnar Grepperud, Universitetet i Tromsø.
- Biveileder: Professor Yngve Nordkvelle, Høgskolen i Lillehammer .
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.03.04 - 01.03.08.

Anne Reneflot

Fagområde
Sosiologi/demografi

Arbeidstitel på avhandlingen

Nye samlivsmønstre og endrede vilkår for barns oppvekst og kvinner og menns foreldreskap.

Problemstilling/sammendrag

I løpet av de siste 4 tiårene har det skjedd store og til dels ganske dramatiske endringer av norske familie- og samlivsmønstre. Ekteskapet er svekket. I løpet av de siste tiårene har skilsmissetallene økt. I dag er samboerskap en vanlig arena for familiedanning. Samboere med barn har to til tre ganger så stor risiko for samlivbrudd enn gifte. Et stadig økende antall barn opplever foreldrebrudd. Samliv og reproduksjon som tidligere ble forent innenfor ekteskapet, er i ferd med å utvikle seg til separate institusjoner. Dette prosjektet dreier seg om hvordan endrede samlivsmønstre også endrer vilkårene for barns oppvekst og kvinner og menns foreldreskap. I dette prosjektet stilles følgende fire hovedspørsmål:

1. Har samboende kvinner og menn med barn ulike interesse og motiver for å foretrekke samboerskap fremfor giftermål?
2. Er det forskjeller mellom gifte og samboende fedre i deres holdning til og praktisering av faderskapet?
3. Vurderer samboende og gifte kvaliteten ved samlivet de lever i forskjellig?

4. Hvilken betydning har foreldrenes skilsmisse for utdanningsnivå hos unge kvinner og menn?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Reneflot har søkt om opptak til doktorgradsprogram ved Universitetet i Oslo, Økonomisk institutt
- Hovedveileder: Professor Øystein Kravdal, Universitetet i Oslo
- Biveileder: Professor Halvor Fauske, Høgskolen i Lillehammer
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.08.04 – 31.07.07.

Anne-Stine Dolva

Fagområde
Medisin

Arbeidstittel på avhandlingen

Hverdagsliv for barn med funksjonshemming med fokus på ferdigheter, aktivitet og samhandling.

Problemstilling/sammendrag

Arbeidet fokuserer på barn med funksjonshemming som aktive aktører i sin hverdag; på barns ferdigheter, aktiviteter og samhandling med andre barn.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Dolva er predoktorand ved Karolinska Institutet, Stockholm inntil søknad og forskningsplan er godkjent administrativt ved Karolinska Institutet.
- Hovedveileder: Med. dr. Helena Hemmingsson, Karolinska Institutet
- Biveileder: Professor Anders Gustavsson, Stockholms Universitet
- Internveileder ved HiL: Førstemanuensis Ole-Petter Askheim
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.10.2004-01.10.2008

Bjarne Øvrelid

Fagområde
Sosiologi, filosofi

Arbeidstittel på avhandlingen

Fronetisk handlingskompetanse fra utdanning til yrke

Problemstilling/sammendrag

Overordna, generell tematikk: hva slags handlingskompetanse gir vår 3-årige helse og sosialfag-utdanning og hvordan treffer den kompetansebehovet i helse og sosialfaglige yrker? Handlingskompetansen vurderes i forhold til 3 komponenter: teoretisk/vitenskapelig, ferdighetsteknisk og normativ, praktisk dømmekraft. Vurderingene kobles til et normativt og kritisk perspektiv på profesjonalisering

av helse og sosialfaglig virksomhet: Spørsmålet om profesjonaliseringens effekt i stor grad blir teknisk/vitenskapelig handlingskompetanse med tilpasning av klienter som mål og klientproduksjon som dysfunksjon av velferdsapparatets virksomhet.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Øvrelid har søkt om opptak til doktorgradsprogram ved Høgskolen i Oslo, Senter for profesjonsstudier.
- Hovedveileder: Professor Karen Jensen, Universitetet i Oslo, Institutt for pedagogikk og tilknytt Senter for profesjonsstudier.
- Biveileder: Førstemanuensis Vibeke Erichsen, Universitetet i Bergen, Institutt for organisasjonsvitenskap
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 1.november 2004 – 1. november 2008.

Bente Heimtun

Fagområde
Sosiologi - turisme

Arbeidstittel på avhandlingen

Single-women and the tourism experience

Problemstilling/sammendrag

This study aims to explore the holiday experiences of an under-researched group of women; those who live alone in their mid-life. It is my intention to use empirical data to develop theory which can make sense of mid-life single women's experiences of the summer holiday. I aim to investigate the extent to which material, cultural and ideological constraints of everyday life and the liminoid freedom associated with leisure travel affect women's self perception and self-esteem. Gordon (1994:138, 142) has shown that singleness parts from general norms of living and that single women express a need to construct their lives. I am concerned with how this "otherness" and search for identity is embedded in the holiday experience. Gordon (1994:142) reports that single women are keeping themselves busy during their leisure time, but she also claims that single women find it difficult to organize holidays if they are reluctant to go alone. How single women deal with the holiday period, and the role it has in shaping their sense of self, is the main focus of this study. In order to reveal, explore and explain these meanings I will be guided by four research questions:

1. How do mid-life single women anticipate their summer holiday experience?
2. How do mid-life single women experience their summer holiday?
3. How do mid-life single women evaluate the experiences given by their summer holiday?
4. How do the holidays of mid-life single women construct meanings of singlehood?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Heimtun er tatt opp til doktorgradsprogram ved University of West of England.
- Hovedveileder: Professor Cara Aitchison, University of West of England.
- Biveileder: Professor Tim Gale, University of West of England.
- Internveileder: 1. amanuensis Christer Thrane, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.11.03 - 31.10.07.

Ulla Higdem

Fagområde

Samfunnsplanlegging/regional planlegging

Arbeidstittel på avhandlingen

Partnerships in Norwegian – Multi-level governance structures in the regional planning – and developing system.

Problemstilling/sammendrag

The county municipalities in Norway are under pressure. Their “new” key role is as regional developers, and several experiments are carried out to strengthen this role. The main factor for success as a regional developer is building partnerships, and it is important to look into the emergence of partnerships in the context of a possible transition from government to governance. The focus of the study will be partnerships linked to the institutional regional planning- and developing system in Norway. It is also interesting to pursue the notion of the Norwegian and the Nordic model of governance developing through experiments. The main questions could be;

- How do County councils implement and build partnerships?
- How are these partnerships working?
- Are there differences between ideals and realities?
- Do regional partnerships build institutional capacity?
- Can building of partnerships be looked upon as a catalyst for institutional change?

In this study there are three cases; Hedmark, Oppland and Østfold county municipalities.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Higdem er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet for miljø- og biovitenskap.

- Hovedveileder: 1. amanuensis Terje Holsen, Universitetet for miljø- og biovitenskap.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.01.2003 - 31.12.2005

Tor Helge Pedersen

Fagområde

Statsvitenskap, offentlig politikk, organisasjonsvitenskap

Arbeidstittel på avhandlingen

Utflatingsbølgen i kommunal sektor

Problemstilling/sammendrag

Utflating av vertikal organisasjonsstruktur er nærmest å betrakte som en organisatorisk pandemi. Ulike virksomheter verden over har de siste 10-15 år benyttet utflating som eget reformtiltak eller som en del av en større reorganiseringsprosess. Dette gjelder også norske kommuner der den såkalte *tonivå-modellen* er en av de raskest spredende modeller for effektivisering og modernisering. Vi kan derfor snakke om en utflatingsbølge i den kommunale sektor.

Temaet flat struktur og resultatenheter i norske kommuner skal belyses gjennom følgende overordnede problemstilling i prosjektet: Hva skjer når tonivåmodellen møter kommunale realiteter – og hvilke effekter har den?

Studien har to empiriske fokus som skal belyses med ulikt sett av teorier. Det teoretiske rammeverket til modellens reise inn i sektoren og de adopterende kommuner skal trekke på tradisjonelle teorier om diffusjon samt nyere teorier om konstruksjon, spredning og implementering av organisasjonsmodeller.

Hovedvekten i studien er en sammenlignende casestudie av effektene til modellen i et utvalg kommuner (og resultatenheter). Det teoretiske rammeverket er økonomisk-rasjonell organisasjons-teori og skandinavisk institusjonell teori.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Pedersen er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Tromsø (UiT).
- Hovedveileder: Professor Kjell Arne Røvik, UiT.
- Internveileder: 1. amanuensis Jon Helge Lesjø, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.11.03 - 01.11.06

Frode Nordås

Fagområde

Film- og fjernsynproduksjon

Arbeidstitel på avhandlingen

Digital filmproduksjon i Noreg

Problemstilling/sammendrag

Avhandlinga Digital filmproduksjon i Noreg tek for seg korleis digitalt produksjonsutstyr påverkar filmproduksjonar i Noreg. Her er det sentralt både med produksjonsmessige og estetiske endringar. Vil dette endra måten å produsera film på? Og kva skjer med estetikken når den går frå analog til digital?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Nordås er tatt opp på doktorgradsprogram ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).
- Hovedveileder: Professor Kathrine Skretting, NTNU
- Biveileder: 1. amanuensis Jan Anders Diesen, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.09.01 - 01.01.05.

Alex Iversen

Fagområde

Medievitenskap

Arbeidstitel på avhandlingen

Iscenesatt virkelighet. Reality-TV i samtidens mediekultur

Problemstilling/sammendrag

”Iscenesatt virkelighet” er et prosjekt der formålet er å undersøke samtidens mediekultur gjennom en analyse av et av dens mest kontroversielle uttrykk: reality-sjangeren. Det generelle utgangspunkt for prosjektet er den påfallende interessen for virkelighet, autentisitet og intimitet som kan spores nesten overalt i samtidens mediekultur. Konkret er hovedmålet å undersøke hvordan denne tendensen kommer til uttrykk og blir bearbeidet i reality-seriene Big Brother, Robinson, Temptation Island og Eldrebølgen. Prosjektet har videre to delmål: (1) Hvordan kan denne tendensen forstås i perspektiv av reality-sjangerens utvikling og voldsomme popularitet? Og (2), hvordan kan denne utviklingen og tendensen fortolkes i et kulturanalytisk perspektiv?

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Iversen er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon.
- Hovedveileder: Professor Espen Ytreberg, Universitetet i Oslo.

- Intern veileder: Eva Bakøy, Høgskolen i Lillehammer.
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.08.03 - 01.08.06

Yngvar Kjus

Fagområde

Medievitenskap

Arbeidstitel på avhandlingen

Produksjon av flermediale mediebegivenheter

Problemstilling/sammendrag

Kringkastere benytter stadig flere medier og kombinasjoner av medier i kontakten med sitt publikum. Dette doktorgradsprosjektet vil å undersøke hvilke måter kringkastere forsøker å skape opplevelser av 'liveness' og fellesskap gjennom nye former for flermedialitet.

Utgangspunktet for prosjektet er at fjernsyn i økende grad både produseres og distribueres digitalt. En konsekvens av digitaliseringen er at seerne i større grad vil kunne sette sammen og styre hvilken programflyt de vil ha. Spådommer har derfor kommet om kringkastingens død, og at fjernsynet ikke vil samle publikum foran skjermen på samme måte som tidligere (Gilder 1994, Ellis 2000). Samtidig ser vi at publikum i økende grad kan delta i programmene gjennom sms og e-post. Gjennom slike umiddelbare returkanaler kan publikum innlemmes i live-sendinger. Kommunikasjon som gir representasjoner av mottakerne og som gir bilder av publikum, kan skape sterkere kollektive opplevelser enn kommunikasjon uten slike elementer (Dayan og Katz 1992, Anderson 1991).

Normalt er det store live-begivenheter, som for eksempel OL, som skaper sterke kringkastingsopplevelser. Under store begivenheter 'maksimeres' gjerne formidlingen, det vil si at de formidles i flere medier samtidig. Tradisjonelt formidles den da både i radio og tv (Bastiansen, Dahl 2003). Med digitaliseringen brukes også internett og sms mm. i formidlingen. I dette avhandlingsprosjektet skal det undersøkes hvilken betydning de digitale kommunikasjonsformene har for fjernsynets formidling av store begivenheter. En hypotese er at fjernsynets tradisjonelle måte å kommunisere en begivenhet til et vi, som er samlet her og nå, kort sagt fjernsynets live-estetikk, revitaliseres. En mulig utvikling vil være at får se nye måter fellesskap og kollektive opplevelser blir formet på i media.

Empirisk skal undersøkelsen bygge på intervjuer med produksjonsaktører og observasjon av relevant programproduksjon. I tillegg skal det foretas kvalitative analyser av de utvalgte programmene. NRKs dekning av Stortingsvalget i 2005 vil være en av casene.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Kjus har søkt Universitetet i Oslo om opptak til doktorgradsprogram
- Hovedveileder: Førsteamanuensis Arnt Maasø, Universitetet i Oslo
- Biveileder: Professor Roel Puijk, Høgskolen i Lillehammer
- Ansatt ved Høgskolen i Lillehammer som doktorgradsstipendiat i perioden 01.08.04 – 31.07.08

Brit Svoen

Fagområde

Medievitenskap/informatikk

Arbeidstittel på avhandlingen

Ungdom, fjernsyn og nye medier: Interaktivitet og estetikk i flermediale produksjoner

Problemstilling/sammendrag

I løpet av de siste tiårene har det skjedd en integrering mellom de tradisjonelt uavhengige industriene kringkasting, informasjonsteknologi, telekommunikasjon og publisering ved at disse har fått en felles basis i digital teknologi. Denne utviklingen har frambrakt nye og interaktive medier, nye uttrykksformer og mulighet for flermedialitet og nye former for brukermidvirkning. Hvordan fjernsynsprodusentene og mottakerne tar i bruk disse mulighetene vil sannsynligvis være av avgjørende betydning for fjernsynets framtid. Jeg ønsker derfor å studere denne utviklingen, og spesielt interaktivitet langs akse produsent – fjernsyn og nye medier – mottaker(e). Problemstillingen i avhandlingen er hvordan barne- og ungdomsfjernsyn endres som følge av mediekonvergens, interaktivitet og nye medier, som konkretiseres gjennom følgende spørsmål: På hvilken måte anvender produsentene av ungdoms-tv de ulike mediene (fjernsyn, telefon, internet)? Hvordan utvikles det estetiske uttrykket i krysningpunktet mellom konvergens og det interaktive? Hvordan forholder ungdom seg til den interaktivitet som tilbys?

Målgruppen i prosjektet er barn og unge fordi de er den samfunnsgruppen som benytter mest og flest medier, de bruker dem ofte sammen, de er utforskende og utnytter de interaktive mulighetene i mediene både i forhold til tjenester og sosiale relasjoner. Produsentene henvender seg derfor i første rekke til denne målgruppen når nye programkonsepter, kommunikasjonsformer og estetiske uttrykk prøves ut.

Prosjektet inngår i paraplyprosjektet "Fjernsyn i digitale omgivelser" ("Television in digital environments" – TiDE) ved avdeling for TV-utdanning og filmvitenskap ved høgskolen i Lillehammer, som har som mål å analysere konsekvenser av digitalisering, konvergens og nye medier for fjernsyn. Prosjektet er finansiert av Forskningsrådet.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Svoen har søkt om opptak på Medievitenskap ved Universitetet i Oslo.
- Hovedveileder: Førsteamanuensis Gunnar Liestøl, Universitetet i Oslo
- Biveileder: Professor Roel Puijk, Høgskolen i Lillehammer
- Stipendperiode: 01.10.2004- 01.10.2008

Ståle Stein Berg

Fagområde

Film, dramaturgi

Arbeidstittel på avhandlingen

Skildring og fortelling. Ein grenseoppgang mellom filmens antipoder

Problemstilling/sammendrag

Film slik den hovedsakelig presenteres i dag både på kino og fjernsyn er i hovedsak basert på den dramatiske fortellingen. Etter å ha erfart hvor vanskelig det er å formidle erfaringer, iakttagelser og stemninger i denne formen ønsker Berg å skrive et manuskript hvor han prøver å sammensmelte den dramatiske fortellingen med det skildrende, filmiske uttrykket. Grunnlaget for prosjektet er et manus til en spillefilm beregnet for kinodistribusjon hvor han ønsker å veve sammen det dramatiske og det skildrende. Premisset er altså hvor mye skildring en kan tillate seg i en fortelling uten at en mister dramaet og derved publikums empati med karakterene en forteller om.

Doktorgradsinstitusjon, veileder, stipendperiode

- Berg er stipendiat i kunstnerisk utviklingsarbeid, og stipendet er finansiert av Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Det finnes ikke formaliserte utdanningsprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid på doktorgradsnivå innenfor Bergs felt. Den norske filmskolen ved Høgskolen i Lillehammer har ansvaret Bergs utdanningsløp inkludert evalueringen ("eksaminasjonen").
- Hovedveileder: Edvard Rønning, Høgskolen i Lillehammer, Den norske filmskolen.
- Biveileder: Professor Igor Korsic (Professor of History and Theory of Film.Academy of Theatre, Radio, Film and TV. Ljubljana)
- Ansatt ved den norske filmskolen, Høgskolen i Lillehammer som stipendiat i kunstnerisk utviklingsarbeid i perioden 01.10.2004-30.09.2007

Fast ansatte som arbeider med doktorgradsutdanning 2004

I løpet av det siste tiåret har relativt mange av de fast ansatte ved Høgskolen i Lillehammer avlagt doktorgrad. Dette har vært et viktig bidrag til å øke formalkompetansen ved høgskolen, som igjen representerer en styrking av den kompetansemessige infrastrukturen. Kompetanseøkningen gir HiL forutsetninger for å bedrive kvalitativt god forskning, for å kunne få godkjent mastergradsutdanning og for å kunne utvikle doktorgradsutdanning i HiL regi på sikt. Kompetansehevingen vil også styrke høgskolens forutsetninger for å konkurrere om forskningsmidler fra store nasjonale eller internasjonale forskningsprogram.

I tillegg til ansatte som allerede har avlagt doktorgrad, arbeider flere med denne typen kompetanseheving. Nedenfor følger en kort presentasjon av disse doktorgradsprosjektene.

Mårten Kae Paulsen

Fagområde
Utdanningsvitenskap

Avhandlingens arbeidstittel

Utvikling av en teori om utøvelse av profesjonelle intra- og interpersonlige kompetanser i velferdsyrker.

Problemstilling/sammendrag

Hensikten med forskningen er å gi bidrag til utvikling av en teori om utøvelse av profesjonelle intra- og interpersonlige kompetanser i velferdsyrker. Forskningsprosjektets utgangspunkt er at profesjonsbasert kunnskap er virksom i ulike velferdsyrker. Denne kunnskapen er til dels basert på vitenskapelig forskning og dels på yrkesutøvere sin utvikling av kunnskap basert på utveksling av og refleksjon over egne erfaringer, individuelt og kollektivt innenfor ulike yrkesfelleskap. Dette innebærer at det finnes rike kilder til kunnskap om en profesjonell intra- og interpersonlig kompetanse som kommuniseres mellom deltagere i ulike praksisfelleskap og mellom ulike praksisfelleskap i samme profesjon.

Det er en antakelse i prosjektet at denne kunnskapen i mindre grad kommuniseres på tvers av praksisfelleskaper i ulike profesjoner. I den etablerte

kunnskapen ligger et stort potensial for ny kunnskap ved å organisere og reorganisere etablert kunnskap på tvers av ulike praksisfelt og profesjoner. Ut fra disse forutsetningene er det en oppgave i forskningsprosjektet å integrere forsknings- og profesjonsbasert viten som vi allerede har, i en helhetlig teori om utøvelse av profesjonelle intra- og interpersonlige kompetanser i velferdsyrker.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Kae Paulsen er tatt opp til doktorgradsprogram ved Karlstads universitet, Institutionen för utbildningsvetenskap
- Hovedveileder: Professor Bo Dahlin, Karlstads universitet.
- Biveileder: Professor Pär Nygren, Høgskolen i Lillehammer

Astrid Halså

Fagområde
Sosiologi

Avhandlingens arbeidstittel

Foreldreskap og psykiske lidelser.

Problemstilling/sammendrag

Avhandlingen er en studie av hvordan det offentlige hjelpeapparat kan støtte og hjelpe foreldre med psykiske lidelser, når det gjelder omsorgen for barna i familien. Hva opplever foreldrene med psykiske lidelser som vanskelig i omsorgen for sine barn? Og hvilke trekk ved familiens situasjon og hjelpeapparatets organisering hemmer og fremmer muligheten for at foreldrene får offentlig hjelp og støtte til å mestre barneomsorgen.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Halså er tatt opp til doktorgradsprogram ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Institutt for sosiologi og statsvitenskap.
- Hovedveileder: Professor Kari Moxnes, NTNU.

Øyvind Kalnes

Fagområde
Komparativ politikk

Avhandlingens arbeidstittel

Small states, big institutions, huge markets

Problemstilling/sammendrag

In 1942 Theodore Geiger formulated the national policies' dilemma as balancing between the goals of political autonomy and economic welfare. The globalisation processes of the latter half of the century have led to hypotheses that while the nation state may have maintained much of its formal sovereignty, it seems to have lost in terms of autonomy. The power of national political institutions would vanish over time, and especially so in sectors tightly interwoven in the global economy. This should apply for small states in particular, as they tend to be more dependent on foreign trade than larger nation states and hold little weight in international bargaining. Consequently, we would expect that the eroding autonomy of political institutions would appear earlier and more visibly in the open sectors of the economy in small states. The project explores upon this theme in an analysis of the political institutions and policies of the maritime sector of the three Scandinavian countries. These are small states with traditions of strong political institutions and policies oriented towards regulation and redistribution. On the other hand, shipping has been one of the most globalised sectors for at least 150 years. What appears is a powerful test of pitting the tradition of strong political institutions against the pressure from strong globalisation

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Kalnes er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Bergen, Det samfunnsvitenskapelige fakultet.
- Hovedveileder: Professor Ulf Arne Lindstrøm, Institutt for sammenliknende politikk, Universitetet i Bergen

Tine Blom

Fagområde
Komparativ politikk

Avhandlingens arbeidstittel

Nasjonale politiske partier og europeisk integrasjon. En analyse av holdinger til Maastricht-agendaen blant parlamentariske ledere i Danmark, Irland, Norge og Island.

Problemstilling/sammendrag

Prosjektet søker å finne fellestrekk og variasjon i nasjonale politiske partiers oppfatningen av europeisk integrasjon, og hvordan disse kan forklares. Oppfatninger av Maastricht-agendaens sikkerhetspolitikk, økonomiske og politisk integrasjon blir analysert. Datagrunnlaget er intervjuer med parlamentariske ledere i fire land.

Fellestrekk og variasjon kan forklares ved strukturelle rammebetingelser, strategiske valg og/eller politisk kultur. En type forklaring kan være nasjonalstatenes internasjonale og europeiske rammebetingelser, og/eller nasjonale institusjonelle rammebetingelser. En annen type forklaring kan ligge i partiets posisjon i det nasjonale partisystem, for eksempel deres posisjon i den tradisjonelle nasjonale konfliktstrukturen, og om de har potensial for regjeringssamarbeid eller om de er i permanent opposisjon. En tredje type forklaring kan være partiets tilhørighet til ideologiske partifamilier med en felles europeiske politisk kultur.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Blom er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Bergen, Institutt for sammenliknende politikk.
- Veileder: Professor Lars Svåsand, Universitetet i Bergen.

Anne Bregnballe

Fagområde
Statsvitenskap

Avhandlingens arbeidstittel

Avhandling innlevert i juli 2004 til bedømmelse. Avhandlingens tittel: "Når opplysning blir hindring – legfolk og fagfolk i dialog om utvikling og miljø".

Problemstilling/sammendrag

Avhandlingens mål er å belyse noen mulige forklaringer på hvordan og hvorfor det norske arbeidet for en bærekraftig utvikling er preget av høye idealer kombinert med små praksiser. Studien er et eksempel på phronetisk forskning som har som målsetting å bidra til belysning av samfunnsmessige viktige verdi- og maktspørsmål. Analyser og tolkninger kombinerer en empirinær diskursanalyse med et aktørperspektiv, og det vises hvordan en kombinasjon av Foucaults analytikk og nyinstitusjonalistiske tolkninger kan være fruktbar.

Den første av avhandlingens to hoveddeler består av en beretning basert på en detaljert og konkret studie av diskurser og andre praksiser i et statlig initiert Lokal Agenda 21 prosjekt i en norsk bykommune (prosjekt "Bærekraftige lokalsamfunn"). I prosjektet ble befolkningen som legfolk invitert til dialoger og samarbeid med offentlige myndigheter

om globale og lokale miljø- og utviklingsproblemer. Studien følger dette prosjektet slik det ble opplevd av de deltakende legfolk. Deres motivasjon for deltakelse karakteriseres som "ansvarlig velvære". Det innebærer blant annet et ønske om å bidra til mer helhetlige og omfattende politiske og felles handlinger i forhold til globale utviklings- og miljøproblemer. Imidlertid ble legfolk i prosjektet ikke hørt, men ble i stedet konstituert av prosjektledelsen som selvopptatte konsumenter som trengte opplysning for å endre både holdninger og handlinger. Studiens tolkninger er at det var pga. diskurser og praksiser i offentlig forvaltning at dialogen med borgerne ble til opplysning av konsumenter, at de globale problemstillinger ble til tradisjonelt lokalt/privat miljøvern og at felles strukturelle samfunnsproblemer ble henviset til å løses av enkeltindivider som konsumenter. Tolkningene avviker fra andre studiers konklusjoner som ofte har tendenser til å vektlegge at det er befolkningens holdninger og handlinger som fører til at høye idealer blir til "små husholdningspraksiser".

I avhandlingens andre del fortolkes prosjektets utvikling som uttrykk for biopolitisk styring av befolkningen i lys av Foucaults arbeider om "gouvernementalitet". Ytterligere analyser av relevante forskningsprogrammer og studier av bærekraftig politikk tyder på at prosjektet belyser mer generelle tendenser i politikk og forskning for en bærekraftig utvikling: Etablering av normative og helhetlige offentlige dialoger om globale utviklings- og miljøspørsmål hindres gjennom fagfolks styring av legfolk. Denne styringen legitimeres blant annet gjennom et teknisk-vitenskapelig kunnskapssyn og gjennom konstruksjoner av befolkningen som selvopptatte konsumenter. Velmenende impliserte fagfolks handlinger og meningsproduksjon fortolkes som å være knyttet til deres subjektposisjoner innen forvaltning og forskning fram for å dreie seg om deres "egentlige" meninger. Studien drøfter nødvendigheten av at borgernes virkeligheter blir hørt i offentlighet og politikk samt noen muligheter for hvordan offentlig forvaltning og samfunnsforskning kan bidra til dette.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Bregnballe er tatt opp til doktorgradsprogram ved Universitetet i Oslo, Institutt for statsvitenskap.
- Veileder: Førsteamanuensis Werner Christie Mathisen, Universitetet i Oslo

Søren Birkvad

Fagområde

Film- og fjernsynsvidenskap

Avhandlingens arbeidstittel

At ofre sig eller være offer. Nærlæsninger i den internasjonale dokumentarfilms historie.

Problemstilling/sammendrag

I denne filmhistoriske afhandling centrerer tolkningen sig om et gradvist, men markant skifte i dokumentarfilmens ideologiske grundholdninger, sådan som disse lader sig aflæse i en række hoved- og standardværker. Den dokumentariske fremstilling af individ og samfund står i centrum: frem for at være dén, som ofrer sig for samfundet, fremstår det enkelte menneske i toneangivende dele af den dokumentariske diskurs som ofret af samfundet. Der opereres med et tidsskille før og efter 1945. I den samfundsbevidste dokumentarfilms første hovedfase i 1930'erne og begyndelsen af 40'erne lægger tidens kollektivistiske ideologier, de akutte opdrag for offentlige organer og den teknologiske omstændelighed grunden for dokumentar-genrens omdømme som tung propaganda og folkeoplysning. Holdningen i disse film er ovenfra-ned: mennesker anskues på afstand, uden individuelle særtræk, typisk idealiseret som repræsentanter for samfundsgrupper og samfundsfunktioner. I den anden hovedfase, inkarneret i 1960'ernes fluen-på-væggen-dokumentarer og den nutidige tendens til kritisk og afslørende (tv)dokumentarisme, bliver dokumentarfilmen både kreativt allemandseje og intim. I kraft af ny, lethåndterlig teknologi og en ny, politisk-kommerciel frimodighed kommer dokumentarismen langt om længe tæt på enkeltmennesket - nedenfra-op og gerne i det øjeblik, hvor ofret bryder sammen i tårer eller hvor overgriberen tages på fersk gerning. Fremstillingen samler sig om kulturhistoriske, ideologiske og æstetiske særtræk i dokumentarfilmens udvikling i perioden 1930-70, men skitserer afslutningsvist et aktuelt perspektiv: fremvæksten af de kommercielt amoralske reality-koncepter i tv, der yder offer-dokumentarismen konkurrence.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

- Birkvad er tatt opp til doktorgradsprogram ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Institutt for kunst- og medievitenskap
- Veileder: Professor Bjørn Sørensen, NTNU.

Edvard Rønning

Fagområde
Dramaturgi

Avhandlingens arbeidstittel

Historien - Fortellingen – Fortolkningen

Problemstilling/sammendrag

Avdekke de grunnleggende prinsippene for filmfortelling gjennom å se film i den klassiske fortellertradisjonen. Første del av avhandlingen - Historien - er fullført.

Doktorgradsinstitusjon og veileder

Rønning tar sikte på graden dr. philos, og er ikke knyttet til doktorgradsprogram.

Avlagte doktorgrader 2004

Identity and Social Change Among Elderly Men in Rural Botswana

Tema for **Frank Jarle Bruuns** avhandling er eldre menns opplevelse og reaksjoner på store sosio-økonomiske endringer i Botswana på begynnelsen av 1990 tallet. Han studerte hvordan en gruppe eldre menn presenterer seg selv i en tid der de opplevde at dramatiske, men i stor grad positive økonomiske samfunnsendringer rokket ved grunnleggende kulturelle verdier.

Som del av et større forskningsteam fra Universitetet i Botswana og Universitetet i Oslo utførte Bruun et års antropologisk feltarbeid i landsbyen Mmankodi. Avhandlingen bygger stort sett på strukturerte intervjuer og uformelle samtaler med gamle menn, samt beskrivelser av hvordan gamle menn opptrer i husholdet og i politiske, juridiske og religiøse sammenhenger i det offentlige rom. Undersøkelsen viser store forskjeller i forventningene til alderdommen og hvordan det faktisk ble. Men det kommer også fram at de gamle i denne situasjonen skaper en meningsfull sammenheng mellom det som skjer rundt dem og deres repertoar av tradisjonelle, kulturelle symboler. Symbolene brukes til å vedlikeholde deres roller som aktverdige patriarker selv om de i stor grad har mistet økonomisk og kunnskapsmessig kontroll over kvinner og yngre menn.

For å forklare hvordan gamle menn i studien oppfatter og vurderer sine liv og relasjoner med andre, bruker Bruun teoretiske redskaper hentet fra Charles Taylor og Pierre Bourdieu, men også i en viss grad fra Sharon Kaufman, Jean and John Comaroff, Paul Connerton og Don Handelman. Taylors forståelse av selvets kontinuitet brukes som et rammeverk for å knytte sammen temaer framkommet i det etnografiske materialet. Dette gir anledning til å forklare tilsynelatende vedvarende sosiale former og spesielt den positive vurderingen av gamle som kunne observeres i en rekke rituelle sammenhenger, til tross for endringer i det som Meillassoux og Gulbrandsen kaller "the domestic mode of production". Bruun argumenterer for, i større utstrekning, å anvende begrepet "sosial identitet" i alderdomsstudier. Dette er en fremgangsmåte som forbinder og inkorporerer både Taylors og Bourdieus arbeider.

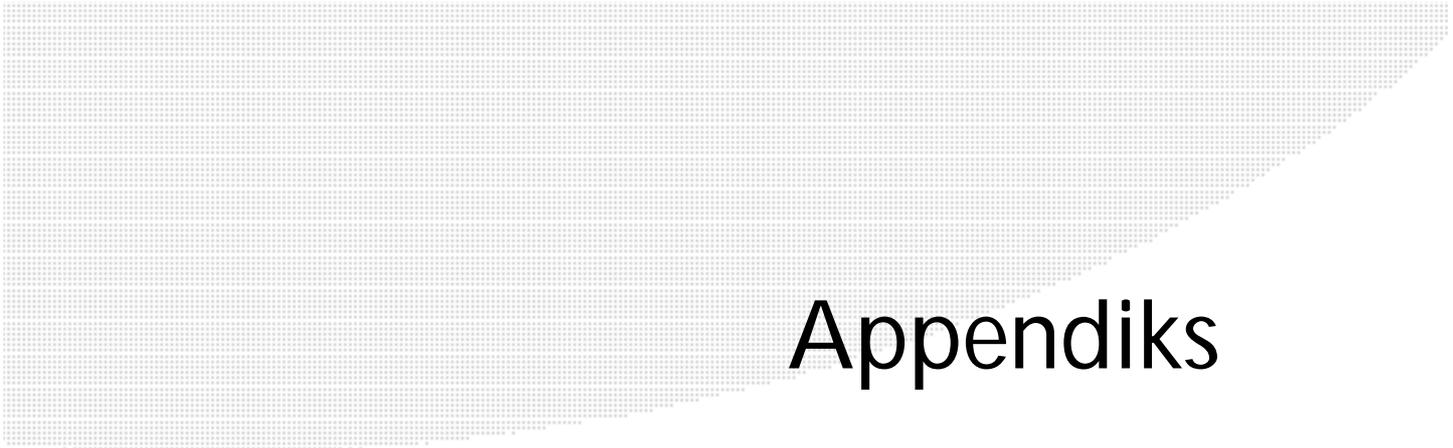

Doktoranden sammenligner også sine funn med europeiskbaserte teorier om aktiv aldring, integrering og et inkluderende samfunn.

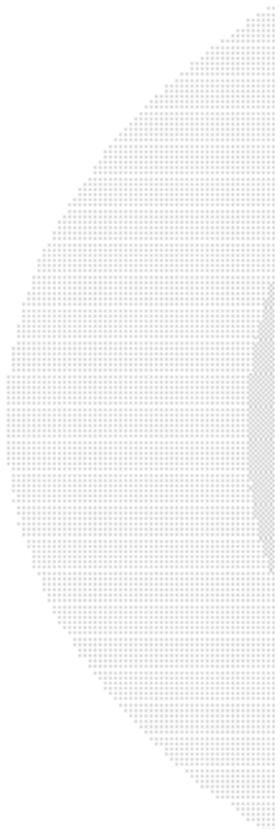
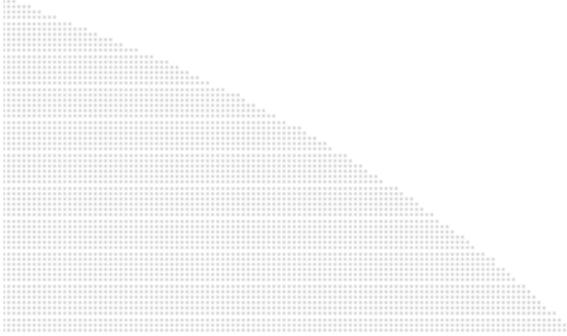
Arbeidet med avhandlingen er utført ved Institutt for samfunnsmedisinske- og allmenntilleggsfag, Universitetet i Oslo, samt ved Avdeling for Helse- og sosialfag, Høgskolen i Lillehammer.

Bruun forsvarte sin avhandling for dr.polit-graden ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo fredag 25. juni 2004.

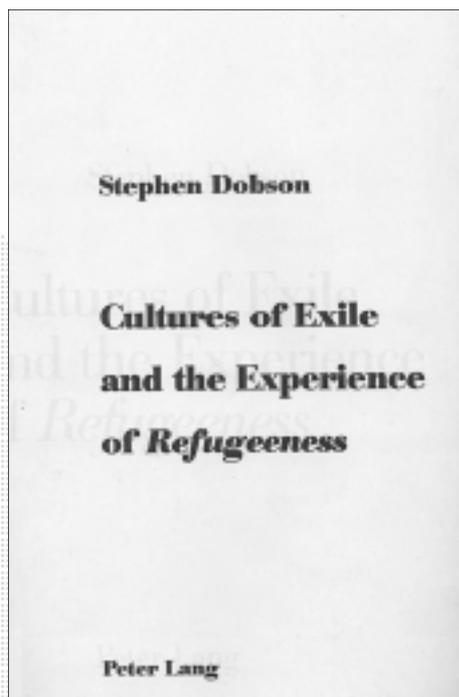

Appendiks

Utvalg av bøker fra HiL-ansatte 2004

Forskere ved Høgskolen i Lillehammer publiserer en rekke bøker også på eksterne forlag. Her er et utvalg fra 2004.

Stephen Dobson: **Cultures of Exile and the Experience of Refugeeeness**

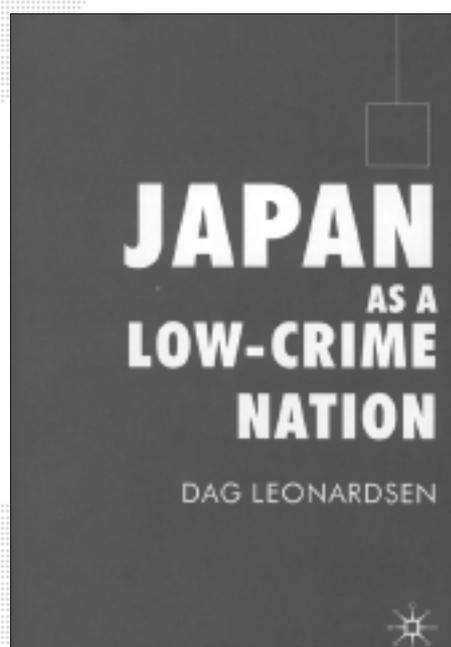
Peter Lang ISBN 3-906768-00-7, 0-8204-5638-1

How have refugees experienced policies of reception and resettlement, and how have they individually and collectively built up their own cultures of exile? To answer these questions, the author of this study has undertaken long-term fieldwork as a community worker in a Norwegian municipality. Refugees from Chile, Iran, Somalia, Bosnia and Vietnam were on occasions subjected to exclusionary and discriminatory practices. Nevertheless, resistance was seen in the form of a Somali women's sewing circle, the organisation of a multi-cultural youth club, running refugee associations and printing their own language newspapers. Moreover, in activities such as these, refugees addressed and came to terms with a limited number of shared existensial concerns: morality, violence, sexuality, family reunion, belonging and not belonging to a second generation. A general theory of *refugeeness* is proposed. It states that the cultures refugees create in exile are the necessary prerequisites for self-recognition and survival.

Dag Leonardsen: **Japan as a Low-crime Nation**

Palgrave Macmillan ISBN 1-4039-4111-4

Law and order is a subject of competing views in Western countries. Strategies to address the malaise of disorder often come up against the zealous defence of individual liberties. According to criminological textbooks, crime is described as a necessary concomitant of rapid modernization. This has produced policy despair. Japan, however, stands out as seeming to have avoided this dilemma. This book offers a sociocultural analysis of crime in Japan to probe the reasons for Japanese success in achieving relatively crime-free modernization. It offers a novel examination of Japanese society along five analytical dimensions to conclude that it is Japan's "shame culture" which is the key to its low crime status. This produces strong social bonds that prohibit the self-serving behaviour identified with criminal activity. The author points out that while positive for the community and "the social", Japan's societal attributes do have costs where the object is the pursuit of individual freedom.

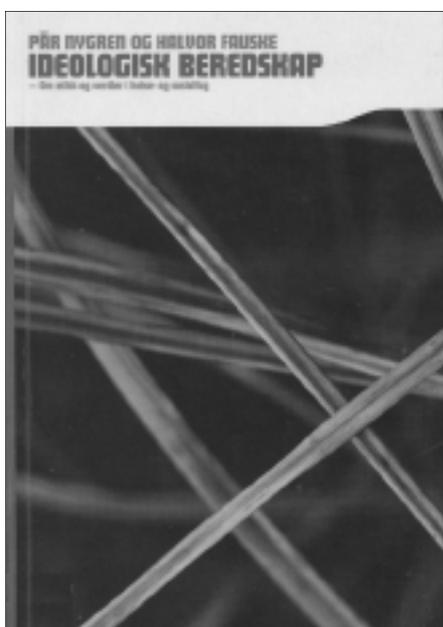

Pär Nygren: Handlingskompetanse

Om profesjonelle personer

Gyldendal akademisk ISBN 82-05-32629-0

Boken handler om den enkeltes læring og utvikling av profesjonelle handlingskompetanser. Forfatteren presenterer en ny teori om hvordan slike kompetanser utvikles gjennom å delta i ulike praksisfellesskap innenfor privat-, utdannings- og yrkessfæren. Ved å beskrive læringsprosessen som en sosial utveksling mellom individets psykiske prosesser og den sosio-kulturelle omverden, overskrider boken både teoriene om situert læring, og de tradisjonelle individorienterte lærings-teoriene. Boken følger fire studenter som i løpet av sine utdanninger er på vei til å bli profesjonelle personer. Deretter ser vi hvordan de - som utøvere i ulike profesjonelle fellesskap - utformer sine personlige profesjonelle deltakerbaner.

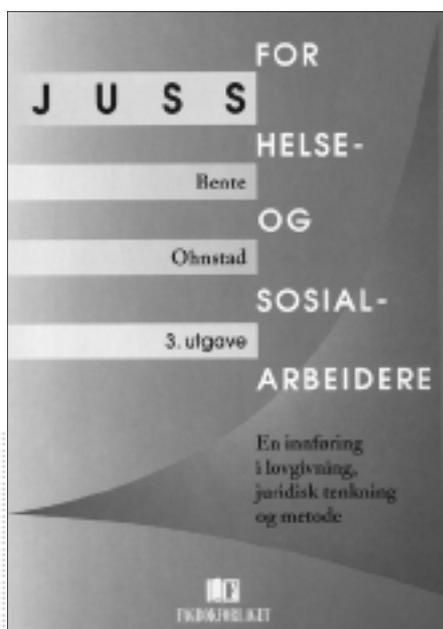
Pär Nygren og Halvor Fauske:

Ideologisk beredskap

Om etikk og verdier i helse- og sosialfag

Gyldendal akademisk ISBN 82-05-32628-2

Boken belyser spørsmål om: hvilket innhold helse- og sosialarbeidernes ideologiske handlingsberedskap får i yrkespraksis, hvilke verdier og ideologier lærerne ved profesjonsutdanningene i realiteten overfører til sine studenter gjennom undervisningen, hvilke verdier og ideologier studentene vektlegger i forhold til sin framtidige rolle som profesjonelle yrkesutøvere, hvilke ideologiske motsetninger som preger lærernes, studentenes og profesjonsutøvernes handlingsberedskap, og hvordan disse motsetningene kan forstås i lyset av sentrale og lokale krav i dagens helse- og sosialfag.

Bente Ohnstad:

Juss for helse- og sosialarbeidere:

En innføring i lovgivning, juridisk tenkning og metode

Fagbokforlaget ISBN 82-450-0180-5

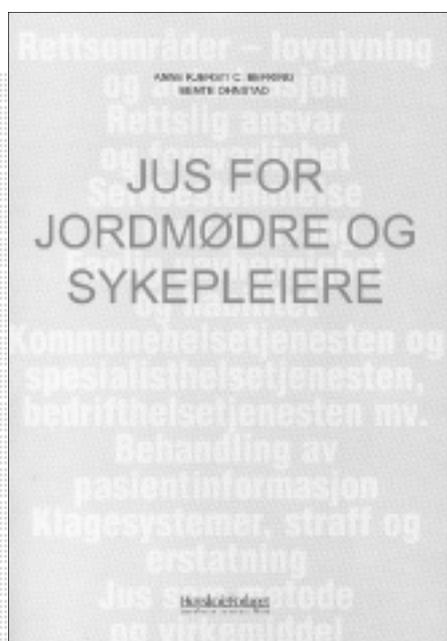
Boka gir en innføring i helse- og sosiallovgivningen, herunder trygdelovgivningen. Juridisk metode og saksbehandlingsreglene i offentlig forvaltning gjennomgås. Boka omhandler en rekke grunnleggende emner som står sentralt i helse- og sosialsektoren. Hovedtema er legalitetsprinsippet, rettsikkerhetsbegrepet, kompetansebegrepet og begrepenes praktiske anvendelse og betydning i helse- og sosialtjenesten. Fire høyesterettsdommer som har sentral betydning i helse- og sosial sektoren er gjengitt og omtalt. Boka henvender seg til studenter i helse- og sosialfag på høgskolenivå og til ansatte i helse- og sosialtjenesten, men kan også være nyttig for andre.

**Anne Kjersti C. Befring og Bente Ohnstad:
Jus for hjelpepleiere og omsorgsarbeidere**

Høyskoleforlaget ISBN 82-7634-308-2

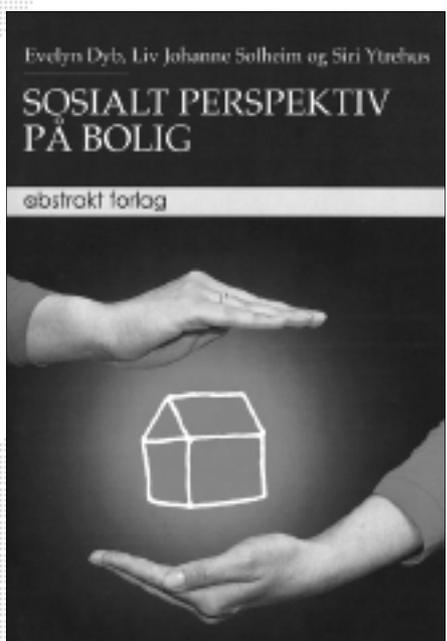
Boken er laget for hjelpepleiere og omsorgsarbeidere og omhandler sentrale juridiske temaer knyttet til virksomhet som hjelpepleier og omsorgsarbeider. Den gir en gjennomgang av rettigheter og plikter i forbindelse med autorisasjon og yrkesutøvelse innenfor kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, herunder psykisk helsevern, og sosialtjenesten. I tillegg gis det en gjennomgang av krav ved utøvelse av offentlig forvaltning. Boken kan benyttes som lærebok og som oppslagsbok.

**Anne Kjersti C. Befring og Bente Ohnstad:
Jus for jordmødre og sykepleiere**

Høyskoleforlaget ISBN 82-7634-309-0

Boken omfatter sentrale temaer innen helselovgivningen og gir veiledning i spørsmål som jordmødre og sykepleiere står overfor i sitt daglige virke. I boken er det gitt en rekke eksempler knyttet til forsvarlighetskravet, taushetsplikten, dokumentasjonsplikten mv. Den gir en gjennomgang av krav i forbindelse med behandling og oppfølging av pasienter og pårørende. Tilsynssystemet, pasientombudsordningen og ordninger for klage, reaksjoner og erstatning omtales i en egen del. I boken gis det også en oversikt over plikter og rettigheter innen kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten og psykisk helsevern, knyttet til forvaltning, tilrettelegging og yrkesutøvelse. Det gis også en oversikt over krav i forbindelse med bedriftshelsetjenesten og oppdrag som sakkyndig og vitne. Dette er en oppslagsbok som kan følge jordmødre og sykepleiere fra studiet gjennom hele yrkeskarrieren.

**Evelyn Dyb, Liv Johanne Solheim og Siri Ytrehus:
Sosialt perspektiv på bolig**

Abstrakt forlag ISBN 82-7935-080-2

Boligforskningen og det boligpolitiske fagfeltet i Norge har hatt en sterk teknokratisk tilnærming. Feltet har vært dominert av arkitekter og ingeniører. Boken innebærer et brudd med den teknokratiske tradisjonen og er den første norske læreboken med et helhetlig boligsosialt perspektiv. Boken tar for seg ulike gruppers boligbehov og hvordan disse blir forstått. Forfatterne nærmer seg sentrale samfunnsfaglige begreper som integrasjon, segregasjon, marginalisering, utstøting og stigmatisering ut fra et boligsosialt perspektiv. En endring i boligpolitikken fra universelle ordninger til tiltak rettet mot utvalgte grupper har skapt behov for ny kompetanse.

Boken er først og fremst skrevet for høyskoleutdanninger innenfor helse- og sosialfagene, men vil også ha stor verdi for alle som arbeider med det boligsosiale feltet, enten de er forskere eller arbeider i praksisfeltet

Rolf Rønning:

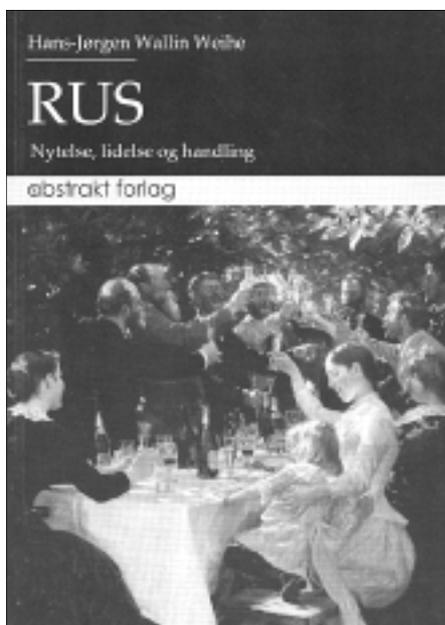
Omsorg som vare?

Kampen om omsorgens sjel i norske kommuner

Gyldendal akademisk ISBN 82-05-33728-4

Boka belyser en rekke spørsmål og avdekker en kamp om omsorgens sjel i norske kommuner. Kampen står mellom en markedsorientert tenkemåte, som betrakter omsorg som en hvilken som helst annen vare, og en tenkemåte som ser omsorg som en sosial relasjon som ikke kan forhåndsdefineres. Boka er basert på en omfattende undersøkelse av kvalitet i hjemmetjenestene i seks kommuner. En av konklusjonene er at i noen kommuner styrer kravet til kostnadseffektivitet relasjonen til brukerne, mens andre kommuner fortsatt har greid å unngå dette, uten at kostnadene er påviselig høyere.

Det er viktig å kjempe for at omsorg dreier seg om å møte mennesker - ikke produkter eller kategorier.

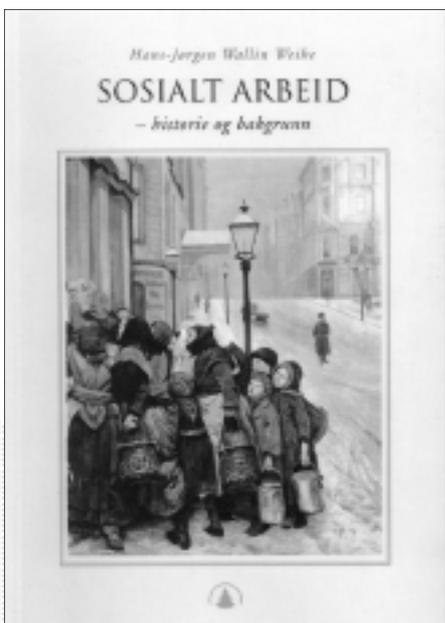

Hans-Jørgen Wallin Weihe:

Rus: nytelse, lidelse og handling

Abstrakt forlaget ISBN 82-7935-141-8

Rus, nytelse og lidelse er tre begreper som er tett koblet og vekker sterke assosiasjoner. De to siste begrepene har de fleste et entydig forhold til, mens følelsene er ulike når det gjelder rus. Det finnes to hovedtyper av bøker om rusmidler og rus: de som fokuserer på de negative sidene, og de som fokuserer på de positive. De første dreier seg om behandling, eller edruekapspolitiske kampskrifter for en rusfri hverdag. De andre fokuserer på vin, mat og nytelse. Denne boken tar med seg begge deler. Forfatteren ser det som avgjørende å anerkjenne nytelsen og rusens positive sosiale effekter for å kunne forholde seg konstruktivt til de negative sidene. Forfatteren ønsker at boken skal bli brukt som et kritisk bidrag i samfunnsdebatten. Dette er en bok som stiller spørsmålstegn, roper varsko og gjerne kan oppfattes som politisk. Samtidig er det en fagbok.

Hans-Jørgen Wallin Weihe:

Sosialt arbeid: historie og bakgrunn

Gyldendal akademisk ISBN 82-05-32600-2

En forståelse av den historiske bakgrunnen for sosialt arbeid og den moderne velferdsstaten er en viktig del av vår dannelse. Dette er viktig for å forstå det ideologiske grunnlaget for sosialt arbeid, de teoriene som er utarbeidet for praktisk handling, vår sosialpolitikk og den praktiske utøvelsen av den politikken. Sosialt arbeid - i en eller annen form - har alltid vært en del av alle organiserte samfunn, og et aktivt element både i repressiv makt-utøvelse, moderne velferdsstater og i samfunnskritisk virksomhet. Mye sosialt arbeid har funnet sitt verdifundament i religion. Et siktemål med boken er å synliggjøre de tradisjonene i sosialt arbeid som har blitt usynliggjort av dominerende vestlige skoletradisjoner. Boken er ment både som en grunnbok for helse- og sosialarbeidere og som en informativ bok for andre interesserte.

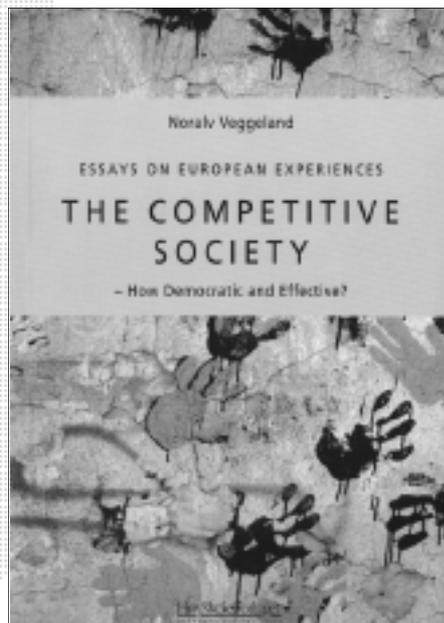

Trond Feiring: Lillehammer og Fåberg's historie

Bind 2

Lokalhistorisk forlag ISBN 82-7847-113-4

Etter en lengre drakamp mellom Storhamar og Lillehammer ble det i 1827 bestemt av sentrale myndigheter at den nye byen ved Mjøsa skulle ligge på Lillehammer. Storhamar hadde nok fortida på sin side, men viktigere ble de muligheter for framtida som lå i Mesnaelvas fosser. Sakte men sikker utviklet Lillehammer seg fra å være et lite handelssted med nærmeste lovløse tilstander til å bli en godt utviklet by med differensiert næringsliv, reiseliv og et aktivt kulturliv. Det var ikke bare i byen store endringer skjedde. Utvandring til Amerika fikk følger for bygda med en markant nedgang i folketallet. Og etter hvert festet pengeøkonomien og nye driftsmetoder grepet i det tradisjonelle jordbruket. Forfatteren skriver om perioden 1827 til 1914. Viktige temaer i boken er hamskiftet i jordbruket, husmannsvesenet, dannelse av lag og foreninger, forholdet mellom by og land og ikke minst de nye kommunikasjonene - dampskipene på Mjøsa og senere anleggelsen av jernbanen.

Noralv Veggeland: The Competitive Society

How Democratic and Effective?

Høyskoleforlaget ISBN 82-7634-645-6

New market liberal theory/ideology guides the political thinking and policies of today, and in general supports deregulation and more market competition in the public sector. Accordingly, public services of general interest (SGI) are organised as arms' length activities away from central and local government control and exposed to market competition. This leads to negative fragmentation, because institutions are organised as independent bodies from public administration, i.e. as legal person agencies and public companies. In some European countries, and also in Norway, this happens even for services which public authorities are specially obliged to maintain regardless of competitiveness. Such outsourcing of public services and governance discard and outrage traditional democratic steering and control principles. This concept leads to a democratic deficit and lack of transparency and legitimacy. The author analyses these developing aspects of European politics from both a national and an EU point of view. Using both a theoretical and a descriptive approach, he concludes that the competitive society concept threatens the efficiency of the democratic welfare state.

Serviceboks, 2626 Lillehammer
Besøksadresse: Gudbrandsdalsveien 350
e-post: mjosbok@sopp.no

Tlf.: 61 28 74 10 / 61 28 74 11
Faks: 61 28 74 12

Mjøs bok er SOPPs fagbokhandel på Lillehammer. Mjøs boks hovedoppgave er å betjene hele høgskolemiljøet med faglitteratur. Hvis du har spesielle behov innen faglitteratur, vil vi hjelpe deg så langt det er mulig.

Mjøs bok er Lillehammers største innen faglitteratur, og har også et stort utvalg i skjønnlitteratur, lyrikk, praktbøker og DVD-film.

Ønsker du bøker tilsendt, sender vi faktfritt ved kjøp over kr. 1000,-, men vi anbefaler alle å oppleve Mjøs bok «live».

For bestilling av bøker, fyll ut skjemaet nedenfor:

Navn: .....

Adr.: .....

Postnr./sted: .....

Tlf.: ..... Faks: .....

E-post: .....

Din bestilling: .....

.....

